

OBRANA

**Na Močiari
velí Katarína**

**TÉMA:
logistika**

**Slováci
v EUFOR ALTHEA**

**Najlepší
poddôstojník**

**Športovec roka
je vojak**

**Predsedníctvo
sme zvládli**

Potápači pod ľadom

Príslušníci prieskumného potápačského družstva seredského ženijného práporu sa v rámci výcviku potápačských odborností tretí januárový týždeň v náročných klimatických podmienkach na štrkoviskách Čierna Voda a Guláška venovali potápaniu pod ľadom. Na Guláške mrzlo, trinásť metrov hlboká voda mala od 2 do 4°C a ľad bol hrubý vyše 20 centimetrov. Dvojice potápačov v týchto pre výcvik ideálnych podmienkach prekonávali trasu 100 metrov pod ľadom, na ktorom ležal sneh. Zdokonaľovali sa v práci s navigačným a signalizačným lanom, navyňakom aj v činnosti pri vyhľadávaní a záchrane utopenej techniky a osôb. Získané zručnosti môžu zužitkovať pri ľadových povodniach, záchrane obyvateľstva a majetku, pri trhaní ľadu na riekach počas ohrozenia pilierov mostov alebo pri ohrození hydrotechnických stavieb ľadom.

Text a foto: Jozef Žiak

Miloslav Ščepka
vedúci oddelenia
rezortnej tlače

Vážení čitatelia, milí priatelia,
je zaujímavé, ako sa dejiny zvyknú opakovať. Aj pred sto rokmi Európa víťala nové storočie roztan-
covaná, plná optimizmu, nádeje a naivného presvedčenia, že svet, ovládaný humanizmom, vedou,
technikou, vzdelanosťou a kultúrou, nemôže byť horší, len čoraz lepší. Sotva niekto vedel, že Smrť
si už brúsi kosu na dve veľké žatvy tesne za sebou.

Nové milénium sme tiež privítali v mieri, obklopení pohodlnými istotami, s pochabou vierou,
že hrozby a konflikty sa týkajú iba iných ľudí v iných, ďalekých krajinách. Že zmluvy a dohody
o nešírení zbraní, odzbrojení a mierovom riešení problémov sú dostatočnou ochranou pred
akýmkoľvek nepríjemnosťami. Potom nastúpil militantný islamský extrémizmus, Rusko si s
použitím armády beztrešne odhrýzlo kus Ukrajiny, Európu začala zaplavovať cunami mig-
rantov z Afriky a Ázie, čo vyvolalo nárast pravicového extrémizmu. Veľká Británia sa rozhodla
opustiť Európsku úniu i spoločný trh a hlavou Spojených štátov sa stal nevypočítateľný realitný
magnát s maniermi mediálnej celebrity, spochybňujúci ba negujúci základy medzinárodného
usporiadania i kolektívnej obrany. Sotva by sme pred rokmi víťali nové tisícročie s toľkým jas-
tom, keby sme tušili, že postačí sedemnášť rokov – a svet sa obráti naruby.

Razantné zmeny v medzinárodných vzťahoch, vzostup extrémizmu a nástup lídrov, správanie
sa ktorých nemožno vopred nijako odhadnúť, nám pripomínajú starú poučku o tom, že každá
krajina musí byť schopná obhájiť si právo na jestvovanie. V prípade potreby aj silou, aktívnou
účasťou občanov. Vláda, parlament i rezort obrany sa usilujú pružne reagovať na všetky zmeny
a zapracovať ich do základných dokumentov, plánov, stratégií. To najdôležitejšie sa však musí
udiať v hlavách, myšliach ľudí. Občania, ktorí nechcú a nevedia brániť svoju krajinu, pretože
bezpečnosť vlastní ich nezaujímá, v skutočnosti nie sú občanmi. Vo svete, kde jediným zdrojom istôt
sme my sami, nie je obrana len výcvik profesionálov, výzbroj a výstroj, ale aj tesná spolupráca s
občanmi, vytváranie a formovanie vyspelej občianskej spoločnosti, spoločnosti vlastencov. Obrana,
to je čoraz náročnejšie aj dobrovoľná vojenská príprava a práca akcieschopných vycvičených
aktívnych záloh.

V súvislosti s tým sa mení a narastá aj význam nášho rezortného mesačníka. Jeho februárové
vydanie sme sa usilovali zostaviť v súlade so všetkými zmenami, ktorými svet prechádza – a ktoré
ho ešte čakajú.

Možno to nie je čítanie zábavné a príjemné, ale poteší nás, ak bude pre vás prínosom a inšpiráciou.

NA TITULNEJ STRANE: Vojenský výcvik v zime vyzerá idylicky, ale patrí k najnáročnejším | Foto: Jozef Žiak

4 Predsedníctvo sme zvládli
profesionálne

8 Slováci v operácii EUFOR
ALTHEA

14 Na Močiari velí Katarína

16 Rozhovor so štátnym
tajomníkom MZV a EZ
Lukášom Parížekom

19 TÉMA: Logisti, chrbtica
armády

26 Z histórie tankov IV

28 Trident rotného Ščepka

32 Slávne bitky histórie: Navarino

34 Najlepší poddôstojníci
a vojaci

36 Matej Tóth je športovec roka

38 Vojaci a odmeňovanie

44 „Tento rok zabehnem maratón!“

Nájdete nás aj na internetových adresách www.mosr.sk/obrana/ a www.mosr.sk/ebulletin/
Informácie o distribúcii OBRANY vám poskytneme na e-mailovej adrese obrana@mod.gov.sk

 **MINISTERSTVO
OBRANY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

Mesačník Ministerstva obrany SR, založený v Clevelande (USA) 1914, obnovený v Bratislave v roku 1993 • Ročník XXV. • č. 2/2017
• Redakčná uzávierka 23. 1. 2017 • Do výroby zadané 27. 1. 2017 • Vydavateľ: Ministerstvo obrany SR • Vedúci oddelenia
rezortnej tlače: PhDr. Miloslav ŠČEPKA, tel.: 0960 31 17 40, 0903 820 996, e-mail: miloslav.sceпка@mod.gov.sk • Šéfredaktor:
PhDr. Pavol VITKO, tel.: 0960 31 30 72, 0903 820 847, e-mail: pavol.vitko@mod.gov.sk • Redaktori: Jozef ŽIAK, plukovník v zálohe,
tel.: 0960 33 83 52, 0903 820 194, e-mail: jozef.ziak@mil.sk, Mgr. Hana KLOBUŠICKÁ, tel.: 0960 312945, 0903 820 193, e-mail: hana.klobusicka@
mod.gov.sk • Vedúca vydania a jazyková úprava: Ing. Eleonóra BUJÁČKOVÁ, tel.: 0960 31 30 54, e-mail: eleonora.bujackova@mod.gov.sk Tajomníčka
redakcie: Mgr. Milena SLEZÁKOVÁ, tel.: 0960 31 29 84, e-mail: milena.slezakova@mod.gov.sk • Grafická úprava: Mgr. art. Pavol DANIŠ • Adresa redak-
cie: Mesačník OBRANA, MO SR, Kutuzovova 8, 832 47 Bratislava, e-mail: obrana@mod.gov.sk, www.mosr.sk/obrana/ • Tlač: Západoslenské tlačiarne
Skalica, s.r.o. • © Ministerstvo obrany SR, IČO: 308 45572, EV 412/08, ISSN 1 336-1910. • Neoznačené obrázky sú z archívu MO SR • NEPREDAJNÉ

Predsedníctvo na výbornú

„Naše historicky prvé predsedníctvo sme zvládli naozaj na vysokej úrovni, a čo sa týka tém rezortu obrany, posunuli sme sa významne vpred,“ zhodnotil v januári prvé predsedníctvo Slovenskej republiky v Rade Európskej únie minister obrany Peter Gajdoš.

Ak minister ocenil bezproblémový priebeh všetkých podujatí, ktoré boli v gescii rezortu obrany, tak na prvom mieste to bolo neformálne rokovanie ministrov obrany, ktoré sa uskutočnilo 26. a 27. septembra v bratislavskej Redute. Uviedol: „Veľmi oceňujem, že na neformálnom stretnutí ministrov obrany v Bratislave sa zúčastnila vysoká predstaviteľka Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku Federica Mogherini a generálny tajomník NATO Jens Stoltenberg. A na rozdiskutované témy sme nadviazali aj na novembrovom stretnutí v Bruseli.“

Zabezpečenie zo strany vojakov

Bezproblémový priebeh stretnutia ministrov, no aj desiatok ďalších akcií, zabezpečovali popri policajtoch aj vojaci. Nebolo teda prekvapením, že pred Vianocami 1. viceprezident Policajného zboru SR plukovník Jaroslav Málik a zástupkyňa riaditeľa Úradu medzinárodnej policajnej spolupráce Prezídia PZ plukovníčka Katarína Keratová odovzdali Ďakovný list Strategickému centru krízového manažmentu Generálneho štábu OS SR. Ocenenie v Sieni slávy ministerstva obrany prevzali veliteľ centra plukovník gšt. Ján Bujňák a podplukovník Ján Halaj. „Vo všetkých oblastiach spolupráce pri realizovaní bezpečnostných opatrení s Policajným zborom SR počas slovenského predsedníctva v Rade EÚ, na ktoré boli vojaci vyčlenení, sme sa na seba mohli spoľahnúť nielen profesionálne, ale aj ľudsky,“ uviedol plk. Málik,

pričom pri bezpečnostných opatreniach sa vystriedalo približne 1770 vojakov.

Táto skúsenosť však neodchádza do minulosti. Podľa plk. Málika vzhľadom na meniacu sa bezpečnostnú situáciu je dôvera a ústretovosť bezpečnostných a obranných zložiek veľmi dobrým východiskom do budúcnosti, keď môže byť nielen potrebná, ale aj nevyhnutná.

„Slovensko dokázalo, že je plnohodnotným členom Európskej únie a že sme schopní zvládať aj takéto náročné úlohy na výbornú.“

Peter Gajdoš
minister obrany SR

„Vojaci a policajti aj v minulosti spolupracovali často, no spravidla to bolo v kratších časových úsekoch ako napríklad pri riešení prírodných pohrôm či iných nevojenských ohrození. Tentoraz spolupráca trvala pol roka bez prerušenia a teší nás, že prispela k bezpečnému priebehu podujatí, ktoré sa konali v rámci SK PRES na Slovensku,“ povedal plk. gšt. J. Bujňák.

Možno sumarizovať, že rezort obrany a OS SR sa počas SK PRES podieľali na ochrane objektov či vonkajšieho perimetra bratislavského letiska, asistovali pri udržiavaní verejného poriadku, boli súčasťou dopravného dispečingu a zabezpečovali ďalšie úlohy. Na ich plnení sa podieľali príslušníci 5. pluku špeciálneho určenia, vojaci z pozemných aj vzdušných síl, Vojenskej polície a ďalších súčastí rezortu obrany v celkovom počte viac ako 4 500 osôb. Bez mimoriadnej udalosti vo vlastných radoch, no predovšetkým bez ohrozenia jednotlivých podujatí, narušenia poriadku či iných komplikácií.

slavského letiska, asistovali pri udržiavaní verejného poriadku, boli súčasťou dopravného dispečingu a zabezpečovali ďalšie úlohy. Na ich plnení sa podieľali príslušníci 5. pluku špeciálneho určenia, vojaci z pozemných aj vzdušných síl, Vojenskej polície a ďalších súčastí rezortu obrany v celkovom počte viac ako 4 500 osôb. Bez mimoriadnej udalosti vo vlastných radoch, no predovšetkým bez ohrozenia jednotlivých podujatí, narušenia poriadku či iných komplikácií.

Olympiáda, konferencie, semináre

Už k 1. marcu 2014 vznikol v našom rezorte sekretariát pre predsedníctvo SR v Rade EÚ, ktorý tvorilo päť zamestnancov. Vytvorená bola aj Rezortná koordináčna rada, v ktorej pôsobili hlavní predstavitelia ministerstva a ozbrojených síl. „Ak si uvedomíme, že v rámci štátu išlo o stovky podujatí a tisíce zainteresovaných organizátorov a hostí, vzájomná spolupráca s orgánmi EÚ, naprieč slovenskými ministerstvami doma, ako aj vnútri nášho rezortu bola viac ako náročná,“ uviedol Rudolf Šulík. Na uvedený sekretariát nastúpil mesiac po jeho vzniku a počas roka 2016 ho viedol. Vie porovnávať aj s organizáciami predsedníctva v iných krajinách a hovorí, že u nás sme o. i. výrazne ušetrili najmä preto, lebo veľká časť sprievodných podujatí sa konala v priestoroch patriacich štátu. Začínajúc budovou starej Národnej rady, cez vládny hotel Bôrik alebo konferenčné priestory ministerstva zahranič-

ných vecí, až po Akadémii ozbrojených síl v Liptovskom Mikuláši. Práve na našej akadémii sa v októbri štyri desiatky študentov/kadetov z 15 krajín EÚ zúčastnili na 3. ročníku Olympiády CSDP (Common Security and Defence Policy – Spoločná bezpečnostná a obranná politika Európskej únie), ktorá sa tiež konala v rámci SK Press ako jedno zo sprievodných podujatí zastrešených rezortom obrany. Tie tvorili celý komplex – od konferencie o spolupráci v oblasti kybernetickej obrany (20. a 21. júla v Bratislave), až po výjazdové zasadnutia pracovnej skupiny Vojenského výboru EÚ (30. novembra – 1. decembra v Bratislave a Nitre). Akadémia ozbrojených síl v spolupráci s Európskou akadémiou bezpečnosti a obrany (European Security and Defence College – ESDC) zorganizovala Orientačný kurz Spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky (SBOP – CSDP), ktorého cieľom bolo poskytnutie základných informácií o organizácii, kompetenciách a agende hlavných európskych štruktúr pôsobiach v oblasti Spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky EÚ vrátane operácií (17. až 21. októbra v Bruseli).

Bratislava, Brusel, Nováky, Záhorie

Širokú škálu sprievodných podujatí organizovaných rezortom obrany možno ilustrovať nielen pyrotechnickou konferenciou (5. a 6. septembra v Bratislave), konferenciou Implementácia rozpracovania obranných aspektov Európskej globálnej stratégie pre zahraničné veci a bezpečnosť (27. a 28. septembra v Bratislave), ale aj seminárom na tému Spolupráca EÚ a NATO v oblasti boja proti hybridným hrozbám (25. októbra v Bruseli). Premiérovo sa na Slovensku uskutočnilo rokovanie osobitného výboru ANTHENA (13. a 14. septembra v Bratislave). Jeho úlohou bolo prerokovať spoločné financovanie vojenských operácií Európskej únie. Témou bola aj diskusia o financovaní bojových skupín EÚ, ich príprave, cvičení, certifikácii a nasadení. Popri rokovaní v Bratislave hostia navštívili virtuálne prostredníctvom prezentácií aj Centrum výcviku Lešť či Národného centra EOD a RCHBO v Novákoch. Dôležité bolo aj výjazdové rokovanie Politického a bezpečnostného výboru EÚ (5. až 7. októbra v Bratislave a Zemianskych Kostolnoch), ktorý je zodpovedný za spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú aj obrannú politiku EÚ. Hoci jeho rokovanie politicky zabezpečoval rezort zahraničných vecí, účastníci navštívili aj naše Výcvikové a testovacie centrum RCHBO.

Spoločný postup

Možno zhrnúť, že hlavnými prioritami SK PRES v oblasti obrany bola spolupráca Európskej únie so Severoatlantickou alianciou, štátmi Východného partnerstva a západného Balkánu, ako aj podpora implementácie Európskej globálnej stratégie pre zahraničné veci a bezpečnosť (EUGS).

To sa odrazilo v agende podujatí a aktivít ministerstva počas celého predsedníctva. Samozrejme, najvýznamnejším z pohľadu rezortu obrany bolo už spomenuté septembrové neformálne rokovanie ministrov obrany EÚ v Bratislave, ktoré viedla vysoká predstaviteľka Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku a podpredsedníčka Európskej komisie Federica Mogherini. Prítomný bol aj generálny tajomník Severoatlantickej aliancie Jens Stoltenberg, ktorý zdôraznil: „Vítam diskusie o tom, ako posilniť európsku obranu a bezpečnosť, pretože neexistuje rozpor medzi silnou európskou obranou a silným NATO. Naopak, obe inštitúcie to posilňujú. Silnejšia Európa znamená silnejšie NATO.“

Slovensko sa počas tohto rokovania stalo členom Zvereňovacieho fondu Východného partnerstva pre zapojenie týchto štátov do aktivít Spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky EÚ. „Cieľom fondu je podpora účasti štátov Východného partnerstva na aktivitách spoločnej obrannej a bezpečnostnej politiky EÚ,“ ozrejmil minister Peter Gajdoš. A ak v rámci SK PRES Únia podporovala spoluprácu so štátmi Východného partnerstva a západného Balkánu, ozvenou na Slovensku boli napríklad dva kurzy RCHBO a workshop pre veliteľov mechanizovaných jednotiek z príslušných krajín.

Účastníci rokovania v Bratislave vyjadrili jednotu a spoločnú zmenu na posilnení Európskej únie v oblasti bezpečnostnej a obrannej politiky pri dosiahnutí

cieľa účinnej ochrany obyvateľov starého kontinentu proti všetkým aktuálnym a budúcim bezpečnostným hrozbám a rizikám. Vysoká predstaviteľka únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku a podpredsedníčka Európskej komisie Federica Mogherini okrem iného v Bratislave veľmi dôrazne hovorila o potrebe užšej

spolupráce v rámci obranného priemyslu európskych krajín v oblasti nových technológií a modernizácie armád, čo prinesie viac spôsobilostí pre ozbrojené sily krajín EÚ a posilní európsku bezpečnosť aj NATO. V tejto súvislosti možno nadviazať, že rezort obrany v rámci SK PRES zorganizoval aj ďalšie z dôležitých podujatí: „Deň slovenského obranného priemyslu je príležitosťou zviditeľniť slovenské zbrojárske firmy a prezentovať ich výrobky. Podobnými aktivitami chceme náš zbrojársky a obranný priemysel podporovať aj v budúcnosti, pretože jeho rozvoj znamená aj zabezpečenie práce pre ľudí,“ povedal na ňom minister obrany Peter Gajdoš (20. októbra, VTSÚ Záhorie).

Potlesk

Ak minister obrany Peter Gajdoš v januári povedal, že v rámci nášho historicky prvého predsedníctva „Slovensko dokázalo, že je plnohodnotným členom Európskej únie a že sme schopní zvládnuť aj takéto náročné úlohy na výbornú,“ v našom rezorte to znamená ocenenie práce poddôstojníka Vojenskej polície, aj politického plánovača, štátneho tajomníka, aj príslušníka špeciálnych síl, ľudí z protokolu alebo od komunikácie, vojakov v centrále EÚ, aj na generálnom štábe, štátnych úradníkov na ministerstve, aj veliteľov či špecialistov v útvaroch a jednotkách. Je to ocenenie kolektívnej energie, nadšenia a profesionality. No a za všetkých zahraničných hostí „našich“ podujatí SK PRES symbolicky ešte dve vety od jednej z ich najmladších účastníčok, od kadetky Irene Bonaldovej, študentky Vojenskej leteckej akadémie v Neapoli, účastníčky Olympiády CSDP v Liptovskom Mikuláši: „Vedela som len, že Slovensko je – veľa ľudových tradícií a futbalista Marek Hamšík, no nevedela som nič viac ani o vašej krajine, ani o vašej armáde. Som rada, že som tu a som šťastná, že naše európske krajiny v oblasti bezpečnosti a obrany rozmýšľajú spoločne.“

Text: Pavol Vitko
Foto: Ivan Kelement

Hejce sú jazvou na duši ozbrojených síl

Obete najväčšej leteckej tragédie v dejinách samostatnej Slovenskej republiky, ktoré si v roku 2006 vyžiadala havária vojenského lietadla An-24 neďaleko maďarskej obce Hejce, si pietnou spomienkou 19. januára uctili predstavitelia slovenského aj maďarského rezortu obrany. Minister obrany SR Peter Gajdoš zdôraznil, že smrť 42 vojakov zanechala trvalú jazvu na duši ozbrojených síl a navždy budú touto tragédiou poznačené. Pamiatku slovenských vojakov si prišiel uctiť aj predseda Výboru Národnej rady SR pre obranu a bezpečnosť Anton Hrnko. Podľa náčelníka Generálneho štábu Ozbrojených síl SR generála Milana Maxima je aj táto spomienka dôkazom, že na vojakov, ktorí zahynuli pri najväčšej leteckej tragédii, nezabúdame. Minister Gajdoš poďakoval maďarskému ministrovi obrany Istvánovi Simicskóvi aj starostovi obce Istvánovi Léwayovi a miestnym obyvateľom za pomoc pri starostlivosti o pietne miesta. Slovenská aj maďarská delegácia si pamiatku vojakov pripomenula aj svätou omšou v miestnom kostole.

Foto: Ivan Kelement

Minister odovzdal vojakom nové autá

Minister obrany SR Peter Gajdoš odovzdal 13. januára v Nemšove vojakom do užívania 29 nových vozidiel. Vozový park ozbrojených síl sa tak rozšíril o 12 vozidiel Aktis a 17 vozidiel Tatra. Postupne nahrádzajú morálne aj technicky zastarané PV3S a takmer 50-ročné vozidlá Tatra. „Aj toto je jeden zo spôsobov, ktorým plníme náš záväzok, že urobíme maximum pre to, aby naši vojaci boli riadne vyzbrojení, vystrojení a vycvičení. Modernizácia jednoznačne patrí medzi naše priority a aj keď nie všetko je možné naraz, robíme všetko pre to, aby sme vojakom zabezpečili to, čo potrebujú,“ povedal šéf rezortu obrany. Náčelník Generálneho štábu Ozbrojených síl SR generál Milan Maxim modernizáciu ozbrojených síl vysoko ocenil: „S nákupom nových vozidiel prichádza úplne iná kvalita a výkon.“ Nové vozidlá sú plne využiteľné v rámci domáceho krízového manažmentu a kompatibilné s technikou ostatných členských štátov NATO. Ich výhodou je nižšia spotreba, jednoduchšia údržba, lepšia dostupnosť náhradných dielov aj bezpečnosť.

Foto: Ivan Kelement

O spolupráci s Maďarskom

O aktuálnych bezpečnostno-politických témach a o záležitostiach týkajúcich sa širokého spektra bilaterálnej vojenskej spolupráce rokovala 17. januára v Bratislave slovensko-maďarská zmiešaná komisia, ktorej predsedajú štátni tajomníci rezortov obrany oboch krajín. Témou boli aktivity v rámci NATO, pôsobenie v Pobaltí a národné postoje k situácii na východnom a južnom krídle Aliancie. Obe strany sa zhodli na význame spoločného výcviku a na záujme pokračovať v ňom. Venovali sa aj stavu dohody týkajúcej sa spoločnej ochrany vzdušného priestoru. Vyjadrili presvedčenie, že dohoda by mohla byť podpísaná do konca roka.

Konferencia k cvičeniu Slovenský štít

V dňoch 18. – 19. januára sa na veliteľstve pozemných síl v Trenčíne uskutočnila úvodná plánovaná konferencia k pripravovanému cvičeniu Slovenský štít 2017. Zúčastnili sa na nej zástupcovia všetkých zložiek OS SR participujúcich na cvičení a zástupca Národnej gardy štátu Indiana. Veliteľ pozemných síl generálmajor Ondrej Novosad zdôraznil, že cvičenie bude míľnikom v príprave mechanizovanej brigády ako Národného cieľa 2013 v silách nižšej pripravenosti pred jej certifikáciou. Prvý zástupca náčelníka generálneho štábu generálporučík Pavel Macko oboznámil účastníkov s východiskami pre plánovanie cvičenia a s požiadavkami náčelníka generálneho štábu. Operačný dizajn, harmonogram prípravy a špecifikáciu cvičenia zhrnul náčelník odboru bojovej prípravy plukovník Ivan Balog.

Príprava vojenských letcov v Košiciach

Akadémia ozbrojených síl generála M. R. Štefánika bude aj v akademickom roku 2017/2018 pokračovať v spolupráci s Leteckou fakultou Technickej univerzity v Košiciach. Pre záujemcov, budúcich profesionálnych vojakov, bude na leteckej fakulte otvorené bakalárske a inžinierske štúdium vo vybraných študijných programoch. Po splnení podmienok budú môcť študenti absolvovať štúdium ako kadeti vo vojenskej hodnosti vojak 1. stupňa. Kadeti sa budú pripravovať na výkon dočasnej štátnej služby pre hodnostný zbor dôstojníkov na funkciu vo vojenskej odbornosti A20 Letectvo (pilot, riadiaci letovej prevádzky) alebo vo vojenskej odbornosti A50 Inžinierska letecká služba (údržba a prevádzka lietadiel). Súbežne s vysokoškolským štúdiom absolvujú kadeti aj vojenský program.

Zasadnutie Vojenského výboru NATO

Náčelník Generálneho štábu Ozbrojených síl Slovenskej republiky generál Milan Maxim sa 17. januára zúčastnil v Bruseli na pravidelnom zasadnutí Vojenského výboru NATO na úrovni náčelníkov generálnych štábov. Témou boli aktuálne otázky dlhodobej vojenskej adaptácie Aliancie a opatrenia na posilnenie obranného potenciálu na východnom a južnom krídle Aliancie. Účastníci prerokovali závery analýzy veliteľskej štruktúry Severoatlantickej aliancie. O možnostiach prehĺbenia praktickej vojenskej spolupráce rokovali s kolegami z Ukrajiny, Gruzínska, Alžírska, Izraela, Japonska a Kórejskej republiky. Osobitnú pozornosť venovali situácii na Ukrajine. Generál Maxim absolvoval bilaterálne rokovanie s generálom Mieczysławom Gocułom, náčelníkom generálneho štábu poľských ozbrojených síl.

Delegácia navštívila vojakov v operácii EUFOR ALTHEA Slovenské Vianoce v Bosne

Minister obrany SR Peter Gajdoš ako člen delegácie prezidenta a hlavného veliteľa Ozbroyených síl SR Andreja Kisku navštívil 20. decembra 2016 slovenských vojakov v Kempe Butmir v Sarajeve, ktorí pôsobia v operácii EUFOR ALTHEA v Bosne a Hercegovine.

Spoločne s náčelníkom Generálneho štábu Ozbroyených síl Slovenskej republiky generálom Milanom Maximom priniesli 41-člennému kontingentu darčeky, aby im spríjemnili vianočné sviatky. Už tradične nechýbal vianočný stromček, ingrediencie na pravú slovenskú kapustnicu a pozdravy od detí zo ZŠ Komenského v Turanoch a ZŠ Pavla Marcelyho v Bratislave.

Robia dobré meno

„Srdečne vám ďakujem za prácu, ktorú robíte nielen pre naše ozbrojené sily a celú Slovenskú republiku, ale zároveň aj tu, pre všetkých obyvateľov Bosny a Hercegoviny, v rámci operácie EUFOR ALTHEA. Želám vám krásne a požehnané sviatky, aby ste do ďalšieho roka vykročili tou správnou nohou a po ukončení misie sa šťastne vrátili domov,“ povedal vojakom minister obrany SR Peter Gajdoš.

„Pretože vy nemôžete prísť domov, priniesli sme vám aspoň trošku domova. Musím povedať, že na stretnutiach, ktoré som tu mal, som na vašu prácu počul veľmi veľa chvály. Máte tu fantastické meno a zároveň robíte dobré meno našej krajiny. Chcem sa vám za to poďakovať,“ povedal na stretnutí so slovenskými vojakmi prezident SR Andrej Kiska a pokračoval: „Tu v Bosne a Hercegovine vidieť, že nesmieme dovoliť, aby nenávisť vládla medzi ľuďmi, lebo keď vzniká nenávisť a šíri sa neznášanlivosť, potom musia pojsť v krajinu presadzovať vojaci.“

Aj otcovia biskupi

Príslušníkov slovenských ozbrojených síl navštívili aj biskupi katolíckej a evanjelickej cirkvi. Podľa generálneho biskupa evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku Miloša Klátika slovenskí vojaci, ktorí majú na starosti udržanie mieru v Bosne a Hercegovine, sa potrebujú pred vianočnými sviatkami sťúšiť a popremýšľať o duchovných veciach. „Vnímam ako veľmi dôležitú úlohu cirkvi byť všade tam, kde sú aj naši ľudia, aj vojaci, a toto duchovno im priniesť,“ uviedol Klátik, ktorý sprevádzal prezidenta spolu s biskupom

Františkom Rábekom, ordinárom Ozbroyených síl a ozbrojených zborov SR.

Slovenská delegácia sa v úvode návštevy Bosny a Hercegoviny stretla aj s veliteľom operácie EUFOR generálmajorom Friedrichom Schrötterom a predsedom kolektívneho vedenia Bosny a Hercegoviny Mladenom Ivaničom. V operácii EUFOR ALTHEA v Bosne a Hercegovine príslušníci Ozbroyených síl SR pôsobia od jej začiatku od roku 2004. V súčasnosti do nej OS SR prispievajú 41 vojakmi, z toho tromi ženami.

Foto: TASR

Slováci v operácii EUFOR ALTHEA

Ich zbraňou je uniforma

Na území Bosny a Hercegoviny pôsobia slovenskí vojaci v súčasnosti v operácii EUFOR ALTHEA (vznikla v roku 2004 transformáciou zo stabilizačnej operácie NATO SFOR) pod velením Európskej únie. Slovensko do operácie, ktorej úlohou je prispieť k bezpečnostnej, politickej a sociálno-ekonomickej stabilizácii krajiny, aktuálne prispieva 41 profesionálnymi vojakmi (z toho 3 vojačkami).

Slovenská republika je vedúcou krajinou vo veliteľstve LCC (koordináčnej centrum pre styčné a pozorovacie LOT tímy), ktoré dohliada na monitorovanie situácie na celom území Bosny a Hercegoviny. V podriadenosti má celkovo 17 monitorovacích pracovísk s LOT tímami. Okrem slovenských, ktoré sú v Novom Sarajeve, Višegrade a Foči, riadi aj päť tureckých, dva švajčiarske, jeden čílsky, jeden poľský, tri rakúske a dva rumunské.

Pomoc pre Červený kríž

LOT tímu vo Foči šéfuje major Branislav Krajčík, ktorý je doma na Slovensku veliteľom Strediska CIMIC a PSYOPS v Martine. Z materského útvaru má aj vo Foči svojich podriadených. Pre majora Krajčíka je to už štvrtá zahraničná misia. Predtým pôsobil v misii UNMEE v Eritrei, KFOR v Kosove a ISAF v Afganistane. Podľa neho každá z nich predstavovala inú, v konečnom dôsledku však veľmi dôležitú životnú a profesionálnu skúsenosť. Aj s ohľadom

na skúsenosti jeho mnohí príslušníci. Napríklad nadporučíčky Mária Chasníková, Markéta Murínová či kapitáni Cyril Hudec a Tibor Petříček.

Región Foče patrí do Republiky Srbskej v rámci Bosny a Hercegoviny. „Prevažná väčšina obyvateľov je srbskej národnosti. Bosniaci predstavujú výraznú menšinu. Celý región je značne hornatý a chudobný. Jeho najväčším problémom je vysoká miera nezamestnanosti. Dosahuje úroveň takmer 50 percent. Mnohé fabriky od voj-

Predsiedníčka Červeného kríža Foča Snežana Kovačová preberá finančný dar

dom na zameranie martinského strediska. V posledných rokoch podľa majora Krajčíka získali v operácii EUFOR ALTHEA cen-

ny nepracujú. Preto sa usilujeme regiónu pomôcť aj rôznymi formami sprostredkovania humanitárnej pomoci. Najmä pre deti a starých ľudí. Krátko pred Vianocami to bola humanitná pomoc zo Slovenska, iniciovaná Ústredím ekumenickej pastoračnej služby v OS SR a OZ SR. Som rád, že práve v priestoroch nášho LOT tímu sme mohli odovzdať finančný dar vo výške 5 tisíc eur a v priestoroch Červeného kríža v meste Foča humanitnú pomoc v celkovej hodnote vyše 22-tisíc v spolupráci s Generálnym duchovným OS a OZ SR plukovníkom Mariánom Bodolló predsiedníčke regionálneho združenia Červený kríž Foča Snežane Kovačovej,“ spokojne konštatuje major Krajčík.

Hoci do miesta určenia došiel kamión s humanitnou pomocou až v neskorých večerných hodinách, okrem slovenských vojakov ho pomáhali vykladať nielen dobrovoľníci Červeného kríža, ale aj miestni občania. Plukovník Marián Bodolló vysvetľuje, že humanitárna pomoc pozostáva z dvoch paliet oblečenia a hračiek pre deti, oblečenia pre dospelých zo zbierky,

ktorú organizovali duchovní EPS AOS Liptovský Mikuláš a samohybného delostreleckého oddielu Michalovce. Ďalej je to 700 kusov hygienických balíčkov i paleta detských plienok. „Okrem toho je jej súčasťou aj materiálna pomoc z ministerstva vnútra. Najmä vlnené prikrývky a spacie vaky. Finančný dar je z prostriedkov rezortu zahraničia. Som rád, že celá prospešná akcia, ktorá robí v tomto ťažko skúšanom regióne Balkánu veľmi dobré meno Slovensku a jeho ozbrojeným silám, sa podarila vďaka vzájomnej súčinnosti a pomoci rezortov obrany, vnútra a zahraničia. V tejto pomoci chceme pokračovať aj v budúcnosti,“ zdôraznil po odovzdaní humanitárnej pomoci generálny duchovný OS a OZ SR plukovník Marián Bodolló.

Vojaci so širokým srdcom

„Veľmi si ceníme pomoc, ktorú slovenskí vojaci poskytujú počas pôsobenia v operácii EUFOR ALTHEA našim občanom. Nie je to prvý dar. Materiál nám výrazne pomáha v činnosti našej organizácie, kto-

Kamión s humanitnou pomocou zo Slovenska pred budovou Červeného kríža vo Foči

rá pôsobí v regióne, ktorý trpí veľkou mierou nezamestnanosti a mnohí jeho obyvatelia, najmä starí ľudia a deti žijú v neľahkých sociálnych pomeroch v malých odľahlých horských dedinách,“ s dojatím hovorí Snežana Kováčová. Neskôr s ďalšími občanmi priznáva, že slovenských vojakov berú takmer ako svojich. A to nielen pre slovenskú trikolóru s dvojkrížom na uniformách a slovanský jazyk, ale najmä pre ich široké srdce. Lebo podľa nej sú vždy ochotní pomôcť podľa svojich možností, keď to v regióne najviac potrebujú. Neváhajú, keď je potrebná krv v nemocnici, robia veľmi potrebnú prácu v školských a predškolských zariadeniach regiónu pri osвете najmladšej generácie, aby si uvedomila, že v mnohých častiach lesov a dolín stále na nich striehne nebezpečenstvo v podobe mín a ďalších výbušnín.

„Región je hornatý a chudobný. Najväčším problémom je vysoká miera nezamestnanosti. Dosahuje takmer 50 percent. Preto sa snažíme regiónu pomôcť aj rôznymi formami sprostredkovania humanitárnej pomoci. Najmä pre deti a starých ľudí.“

major Branislav Krajčík
veliteľ LOT tímu, Foča

Pre rotmajstra Michala Chovanca zo Strediska CIMIC a PSYOPS v Martine je misia v Bosne a Hercegovine ďalšou medzinárodnou skúsenosťou. No po prvý raz strávil Vianoce bez svojich blízkych. Spoločne s kolegom rotmajstrom Dušanom Šimkom ozdobovali vianočný stromček a pomáhali prebudiť v celom objekte pravú sviatočnú atmosféru. „Naša patrola má v rámci LOT Foča na starosti najhornejšiu časť priestoru. Okolo Bjelašnice, kde boli v roku 1984 zimné olympijské hry, už má vysokohorský charakter. Okrem iného prichádzame do styku aj s pomerne rozšírenými miestnymi poľovníckymi združeniami. Upozorňujeme ich na miesta, kde je mínové nebezpečenstvo. Dávame im aktuálne informácie. Lebo po zime a prudkých dažďoch míny zvyknú putovať s okolitou zeminou,“ hovorí rotmajster Chovanec a pokračuje: „Každý deň ráno začíname brífingom veliteľa LOT-u, ktorý nás oboznámi s celkovou aktuálnou situáciou v Bosne a Hercegovine od tých, ktorí mali v noci službu. Rozoberieme si úlohy, ktoré máme naplánované splniť v daný deň. Sú to najmä stretnutia so zástupcami rôznych organizácií a miestnej samosprávy.“

Výkonný poddôstojník LOT tímu nadrotmajster Róbert Hložka pôsobí ako asistent veliteľa pozemných síl v Trenčíne. Prvé medzinárodné skúsenosti nadobudol v operácii OSN UNMEE v Eritrei. Úlohy plní ako dvojčka spoločne s veliteľom LOT-u majorom Krajčíkom. Nadporučík Vladimír Kulpa je z prešovského práporu ISTAR a pôsobí vo Foči ako veliteľ tretieho tímu (spoločne s rotmajstrom Chovancom). Na rozdiel od kolegov pôsobenie v Bosne a Hercegovine je pre neho od júna 2016 prvou zahraničnou skúsenosťou. Rodák z Bardejova si pochvaľuje dobrý kolektív, ktorý sa v LOTe zišiel doslova zo všetkých kútov Slovenska. „Po príchode

ma trochu prekvapilo, že ľudia sú síce veľmi dobrosrdeční, najmä k nám Slovákom, ale niekedy dosť nedochvilní a pomerne výbušnej povahy. Balkán sa jednoducho nedá zaprieť. Doslova ma očarili miestne hory. Neustále sme v kontakte s ľuďmi pri svojich patrolách po kopcoch. Mesačne prejazdíme vyše šesťtisíc kilometrov. Jazdí sa tu oproti nám dosť svojrázne, predpisy si vysvetľujú po svojom,“ sumarizuje svoje pocity a poznatky nadporučík Kulpa.

Na brehu Driny

Sídlo LOT tímu Višegrad leží o niekoľko desiatok kilometrov ďalej od Foče, kúsok od brehu rieky Drina, neďaleko Srbska. V priestore zodpovednosti, ktorý je zo všetkých slovenských LOTov najhornatejší, sa nachádza podľa jeho veliteľa majora Milana Kuzmiaka v prevažnej miere v Republike Srbskej. Len malá časť vo Federácii Bosny a Hercegoviny (bosensko-chorvátska), spolu tam žije okolo 100 tisíc ľudí. V poslednom období sa snažili zabezpečiť, aby nijaká provokácia (z jednej, či druhej strany) nemohla ohroziť bezpečnostnú situáciu počas komunálnych volieb a referenda v Republike Srbskej, ktoré boli na jeseň 2016. Tiež pravoslávnych srbských Vianoc a Dňa Republiky Srbskej na začiatku roka 2017. Slovenskí vojaci sa zapájajú do mnohých aktivít v oblasti. Napríklad už niekoľko rokov sa s úspechom zúčastňujú na medzinárodnej súťaži vo varení rybacej polievky.

„Pomohli sme materiálne i finančne združeniu Môj priateľ vo Višegrade, ktoré sa venuje telesne postihnutým deťom, ale zložili sme sa aj na nákup pomôcok pre materskú školu. Úzko spolupracujeme s miestnym združením červeného kríža, s hasičským zborom, materskými i základnými školami. Vždy, keď je nedostatok krvi v miestnej nemocnici, snažíme sa darovaním krvi pomôcť. A vďaka takýmto aktivitám a svojej ústretovosti majú slovenskí vojaci v celom regióne

veľmi dobré meno. Miestni vedia, že vždy keď treba, slovenskí vojaci v rámci svojich možností radi pomôžu,“ vyratúva major Kuzmiak jednotlivé aktivity.

Spomienky na vojnu

Príslušníka rožňavského práporu RC-HBO, ktorý má skúsenosť z pôsobenia v Kuvajte a Iraku však mrzí, že spomienky na vojnu sú medzi miestnymi obyvateľmi stále veľmi bolestné. Niekedy dokonca prevážia nad potrebou pomoci blížnemu v núdzi. Napríklad, keď rodina zo Srbska, ktorá sa vracala domov, po poruche zhorelo osobné vozidlo. Stalo sa to v časti, ktorá patrí federácii, kde žijú moslimovia a oni nejavili žiadnu ochotu pomôcť. Aj tento príklad ukazuje, že nenávisť (či dnes už skôr ľahostajnosť) medzi národmi je tu aj 20 rokov po vojne stále hlboko zakorenená...

Okrem iného v čase patrol slovenskí vojaci kontrolujú aj miesta, ktoré sú určené na pristávanie vrtuľníkov. Aby boli neustále v takom stave, ktorý by zabezpečil prijatie strojov. Na niektoré úseky sa vojaci najmä v zimnom období automobilmi ani nedostanú. Musia ich skontrolovať peši. „Krajina je tu hornatá, no krásna. Najmä kaňony rieky Driny a ich okolie. Viem si živo predstaviť, že ob-

Slovenskí vojaci z LOT odovzdali finančnú zbierku pre pohraničnú políciu.

Slovenskí vojaci medzi škôlkarmi vo Višegrade

lasti by sa mohli stať doslova rajom pre turistov. Mohli by v lete či v zime navštevovať hory, splavovať dravé horské rieky. Aj takto by práve rozvoj turistiky mohol zmierniť tunajšiu hrozivú nezamestnanosť. Viac zblížiť obe komunity. Stále sa neviem zbaviť dojmu, že žijú vedľa seba, a nie spolu,“ nahlas sníva major Kuzmiak.

Zatiaľ každý mesiac v spolupráci s Centrom mínovej bezpečnosti aktualizujú mapy mínových oblastí. Najmä veľké a prudké dažde vedú ich umiestnenie zmeniť. Slovenskí vojaci vzápätí informujú miestne orgány a obyvateľov o aktuálnej situácii.

Česko-slovenský príklad

Major Kuzmiak si pochvaľuje spoluprácu členov svojho tímu, ktorí sa vo Višegrade zišli z východoslovenských útvarov (pôsobia v ňom rôzne dlho, od 8 až po 14 mesiacov). Najdlhšie v LOT-e je výkonný poddôstojník Martin Bardzák z michalovského mechanizovaného práporu. Z dlhšej patrole sa práve vrátil veliteľ prvého tímu nadporučík Matej Kras s nadrotmajstrom Rastislavom Ráczom (obaja s prešovského práporu ISTAR) a tlmočnicou Jelenou Gogičovou. Podobne ako každý z tlmočníkov výborne ovláda angličtinu a absolvovala školenie mínovej bezpečnosti. Spoločne s našimi vojakmi potom tlmočníci vedú prednášky o míno-

vej bezpečnosti v materských škôlkach, v základných a stredných školách. Členovia tímu spomínali, že niekedy ich prekvapia rôzne kuriózne situácie. Napríklad, keď na planine do stáda divých koní narazili kamióny.

Členovia oboch LOT tímov (Foča a Višegrad), ktoré sme v Bosne a Hercegovine navštívili, sú príkladom šírenia veľmi dobrého mena slovenského vojaka a Slovenska v tejto oblasti Balkánu. Ich jedinou zbraňou v operácii EUFOR ALTHEA je uniforma. Majori Krajčík a Kuzmiak zhodne konštatujú, že v súčasnosti príslušníkov oboch komunit

v krajine viac trápia ekonomické problémy (najmä vysoká nezamestnanosť), ako aj etnická a konfesijná nevráťivosť. Práve pre vojnový konflikt je Slovensko podľa nich pre miestnych vzorom. „Pri stretnutiach nám stále s veľkým uznaním a rešpektom dávajú najavo, že Slováci a Česi dokázali niečo, čo oni v bývalej Juhoslávii nie. Pokojne sa rozísť a zostať priateľmi. Bez vojny zničenej a dodnes poznačenej krajiny. V tomto sme pre nich príkladom,“ s hrdosťou konštatuje major Branislav Krajčík.

Text: Jozef Žiak
Foto: autor, archív LOT

Zomrela novinárka, ktorá ako prvá priniesla správu o vypuknutí druhej svetovej vojny

Prvá z vojnových dopisovateliek

Britská novinárka Clare Hollingworthová, ktorá ako prvá priniesla svetu správu o invázii Nemecka do Poľska v auguste 1939, čo znamenalo začiatok druhej svetovej vojny, zomrela 10. januára v Hongkongu vo veku 105 rokov.

Hollingworthová sa zapísala do histórie, keď ako 27-ročná priniesla informáciu, že Nemecko sa chystá napadnúť Poľsko a začať druhú svetovú vojnu. Exkluzívnu informáciu získala po týždni vo svojom prvom zamestnaní novinárky pre britský denník Daily Telegraph. Videla maskované tanky zoradené na hranici, keď sa vracala autom z Poľska do Nemecka. Nasledujúci deň zbadala tanky pohybujúce sa okolo jej hotela v poľskom meste Katowice. Hollingworthová neskôr prinášala správy z krajín ako Poľsko, Nemecko, Alžírsko, Izrael, India a Čína. Robila prvé interview s iránskym šachom a po desaťročiach aj posledné. Prinášala tiež správy z Pekingú počas pádu predsedu čínskej komunistickej strany Mao Ce-tunga v 70. rokoch 20. storočia.

Vlani vydala memoáre s názvom *Of Fortunes and War*: Clare Hollingworth, first of the female war correspondents (O osude a vojne: Clare Hollingworthová, prvá z vojnových dopisovateliek). Mesiac predtým, než začala pracovať pre Telegraph, si vyslúžila uznanie za to, že pomohla 3 500 utečencom pred nacistami, keď zariadila ich evakuáciu z Katovic do Británie. V roku 1981 sa presťahovala z Číny do Hongkongu. Mala v úmysle byť tam iba dočasne, kým napíše knihu o Mao Ce-tungovi. Avšak ale rozhodla sa zostať, aby mohla sledovať vyjednávania Británie a Číny o navrátení Hongkongu do čínskej správy v roku 1997 a už nikdy odtiaľ neodišla.

Clare Hollingworthová sa narodila 10. októbra 1911 v Knightone, okrajovej časti anglického mesta Leicester, v rodine strednej vrstvy. Jej otec riadil obuvnícku továreň založenú jej starým otcom. Absolvovala študijné pobyty v Chorvátsku na Záhrebskej univerzite, kurz medzinárodných vzťahov vo Švajčiarsku a slovenské štúdiá v Londýne.

TASR

Vzbúrili sa kvôli platom

V troch mestách západoafrického štátu Pobrežie Slonoviny vypukli 6. januára vzbury vojakov vládnej armády, ktorí sa domáhajú zvýšenia miezd. Vzbur sa začala v druhom najväčšom meste krajiny Bouaké. Podľa očitých svedkov v meste došlo aj k prestrelkám. Neskôr sa vzbur rozšírila aj do miest Daloa a Korhogo. Očití svedkovia v Daloa uviedli, že mestom pochodujú ozbrojení muži a príslušníci bezpečnostných zložiek opustili svoje posty. Mesto Bouaké bolo počas občianskej vojny v rokoch 2002-2011 baštou povstalcov, ktorí mali pod kontrolou sever krajiny. Mnohí z nich sa neskôr stali príslušníkmi vládnej armády. Časť týchto vojakov tvrdí, že nie všetky sľuby, ktoré sú zakotvené v mierovej zmluve z roku 2007, boli splnené. Vývojom situácie v krajine sa zaoberala vláda Pobrežia Slonoviny na krízovom zasadnutí.

Moskva sa dvorí Manile

Rusko je pripravené poskytnúť Filipínam sofistikované zbrane vrátane vojenských lietadiel a ponoriek. Moskva sa chce stať blízkym priateľom tohto donedávna dlhoročného spojenca Spojených štátov. Vyhlásil to ruský veľvyslanec na Filipínach Igor Chovajev. Filipínsky prezident Rodrigo Duterte, ktorý sa ujal funkcie hlavy štátu vlani v júni, spochybnil budúcnosť filipínsko-amerických vzťahov a podnikol kroky na posilnenie vzťahov s Čínou i Ruskom. Na štvordňovú návštevu Filipín dorazili dve ruské vojnové lode - protiponorkové a cisternové plavidlo. Išlo o historicky prvý oficiálny kontakt vojenského námorníctva oboch krajín. Chovajev tlačovej konferencii vyhlásil, že Rusko je pripravené dodať Manile ľahké zbrane, lietadlá, vrtuľníky, ponorky a veľké množstvo iného arzenálu. Ruský kontraadmirál Eduard Michajlov, veliteľ tichomorskej flotily ruského vojenského námorníctva, vyhlásil, že chce podniknúť spoločné námorné cvičenie s filipínskymi silami, zamerané na boj proti terorizmu a pirátstvu.

Indonézia pozastavila spoluprácu s Austráliou

Indonézia z technických dôvodov kompletne pozastavila vojenskú spoluprácu s Austráliou. Informovala o tom indonézska armáda. „Pokračujeme v komunikácii, aby sme tieto záležitosti vyriešili,“ vyhlásil hovorca indonézskej armády bez ďalších podrobností. Denník Kompas však informoval, že rozhodnutie prijala Jakarta ešte v decembri po tom, ako inštruktori indonézskeho špeciálnych jednotiek našli v jednom z austrálskych výcvikových stredísk materiály znevažujúce indonézske štátnu ideológiu Pancasila. Jakarta pozastavila vojenskú a spravodajskú spoluprácu s Canberrou aj v roku 2013. V tom čase totiž vysvitlo, že austrálske tajné služby odpočúvali telefón vtedajšieho indonézskeho prezidenta Susila Bambang Yudhoyona, jeho manželky a blízkych spolupracovníkov.

Americkí vojaci by mali byť v Estónsku natrvalo

Americký senátor John McCain na sklonku lanského roka počas turné po Estónsku, Lotyšsku a Litve prisľúbil, že Spojené štáty prispievajú k bezpečnosti troch pobaltských susedov Ruska. Vyhlásil to v období, keď vyhlásenia novozvoleného amerického prezidenta Donalda Trumpa vyvolávajú obavy, že Spojené štáty už nebudú naplno pomáhať pri obrane spojencov v rámci NATO. Senátor dodal, že Washington by mal zvážiť trvalé umiestnenie vojakov aspoň v Estónsku. McCain ako predseda senátneho výboru pre ozbrojené sily povedal, že hoci je Washington stále zástancom rôznych operácií NATO, dvojstranná americko-estónska vojenská spolupráca by sa mala zefektívniť tak, že sa štatút amerických vojakov povýši z rotácie trvajúcej necelý rok na trvalé pôsobenie.

Na pamiatku Alexandrovovcov

Moskovskú armádnú hudobnú školu pomenujú po zosnulom Valerijovi Chalilovovi, ktorý bol umeleckým riaditeľom vojenského hudobného súboru Alexandrovovcov. Dekrét o premenovaní školy podpísal 3. januára ruský premiér Dmitrij Medvedev. Dekrét pomenúva Moskovskú armádnú hudobnú školu po generálporučíkovi Valerijovi Chalilovovi. Premenenie školy má tiež poukázať na jej úspechy v príprave hudobne vzdelaných odborníkov pre potreby ruských ozbrojených síl. Chalilov zahynul spoločne so 64 členmi tohto svetoznámeho umeleckého telesa 25. decembra pri havárii ruského vojenského lietadla Tu-154 v Čiernom mori pri Soči. Na palube sa viezlo 92 osôb. Stroj sa krátko pred zrútením zastavil na palivovú prestávku v Soči. Alexandrovovci cestovali na vystúpenie na ruskej vojenskej základni v Sýrii.

HOREZZA, a. s.

HOTELOVÉ, REKREAČNO - ZDRAVOTNÍCKE ZARIADENIA

Vychutnajte si valentínsky pobyt v hoteloch Granit.

HOTEL GRANIT SMREKOVICA

**Vikendový pobyt pre dve osoby na dve noci
s plnou penziou**

*V sobotu večera formou 3 chodového menu,
na privítanie fláša sektu.*

V cene pobytu je zahrnuté:

- ubytovanie pre dve osoby na dve noci,
- plná penzia (začína večerou, končí raňajkami),
- lyžiarsky vlek, klzisko, biliard, Granit Cinema.

151,- €

HOTEL GRANIT PIEŠŤANY KÚPELNÝ ÚSTAV

**Valentínsky pobyt pre dve osoby na dve noci
v kúpeľoch**

V cene pobytu je zahrnuté:

- ubytovanie pre dve osoby na dve noci,
- plná penzia (raňajky formou bufetových stolov, obedy a večere formou výberu z 2 druhov jedál),
- možnosť výberu jednej z procedúr: zrkadlisko, sauna, vaňový kúpeľ,
- jazda kočom 20 min. a fláša sektu na izbu,
- vstup do hotelového bazéna, fitness, biliard.

159,- €

HOTEL GRANIT ZEMPLÍNSKA ŠÍRAVA

Romantický pobyt pre zalúbených na dve noci

V cene pobytu je zahrnuté:

- ubytovanie pre dve osoby na dve noci,
- polpenzia (raňajky formou bufetových stolov a romantická večera pri sviečkach),
- procedúry: 2x klasická masáž, 2x parafínový zábal,
- neobmedzený vstup do vnútorného bazéna,
- fláša sektu a ovocie na izbu.

107,- €

HOTEL GRANIT TATRANSKÉ ZRUBY - KLIMATICKÉ KÚPELE

**Valentínsky pobyt pre dve osoby na dve noci
vo Vysokých Tatrách**

V cene pobytu je zahrnuté:

- ubytovanie pre dve osoby na dve noci,
- polpenzia (raňajky a večera),
- fláša sektu na izbu,
- stolný tenis, fitness, biliard a stolný futbal,
- bezplatné parkovanie, detský kútik.

119,- €

V cene pobytov nie je zahrnutá miestna daň. Pre rezerváciu pobytu, prosím kontaktujte recepciu hotela.

HOTEL GRANIT SMREKOVICA
+421 (0) 914 324 188
recepacia.sm@horezza.sk

HOTEL GRANIT Z. ŠÍRAVA
+421 (0) 56 6492 571
recepacia.zs@horezza.sk

HOTEL GRANIT PIEŠŤANY
+421 (0) 33 7983 111
recepacia.pn@horezza.sk

HOTEL GRANIT T. ZRUBY
+421 (0) 52 4422 751
recepacia.sm@horezza.sk

Na Močiari velí Katarína

S menom kapitánky Kataríny Lehotskej sa spája, že bola v mnohých pozíciách prvá v našich ozbrojených silách. Pred dvanástimi rokmi spôsobila so svojimi dvoma kolegyňami vtedy ešte poručička Darnaiová v michalovskejrote rádiolokačného prieskumu rozruch. Priamo zo školy k nej nastúpili tri nové poručičky ako osádka lokátora. Ženy u nich pracovali aj predtým, ale nikdy nie na jednom pracovisku.

„Cítili sme, že pre mužov je to určitý šok. Ženy v armáde – a ešte vo funkcii, ktorási vyžaduje ovládanie techniky. Napokon si zvykli. Aj keď začiatky neboli jednoduché,“ spomína Katarína a dodáva, že svoj prvý rádiolokátor P-18 si bola prevziať v Mierove.

Presun na Lešť

„Spočiatku to vyzeralo dobre. Všetko fungovalo. Po vyše 400-kilometrovom presune do Michaloviec nešlo však vôbec nič. Mašina nenaskočila, anténa sa neroztočila. Bolo to na zúfanie. Nakoniec sa nám ju spolu s technikmi podarilo dať dohromady. S týmito staršími ruskými strojmi bolo dosť problémov. Ale na niečo boli dobré. Aspoň sme sa pri ich odstraňovaní mnohému naučili. Neskôr som prevzala modernizovaný lokátor P-37 MSK a hneď za čerstva som s ním vyrazila na cvičenie na Lešť. Vyskúšala som si rozvinovanie a zvinovanie stroja. Aj napriek tomu, že s tým malo skúsenosti len zopár ľudí, podarilo sa nám splniť časové normy. No najmä potom zvládnuť úlohy cvičenia,“ dnes už s úsmevom spomína kapitánka Lehotská.

Neskôr sa ako prvá žena stala náčelníčkou rádiolokátora, neskôr veliteľkou kompletu, vo Zvolene v štábe práporu rádiolokačného prieskumu pôsobila ako náčelník

skupiny opráv špeciálnej techniky. A aby prvenstiev nebolo málo, v lete minulého roka sa stala zasa historicky prvou veliteľkou roty rádiolokačného prieskumu na Močiari.

Prvá veliteľka roty

Podplukovník Miroslav Mišovic, ktorý je dnes veliteľom Operačného centra Krídla velenia, riadenia a prieskumu vzdušných síl vo Zvolene, bol v Michalovciach veli-

teľom kompletu, teda jej nadriadeným. Hovorí, že bolo na nej vidieť veľké nasadenie. „Z troch poručičok, ktoré vtedy prišli, mala najväčší talent. Usilovala sa technike čo najskôr porozumieť. Aj v čase osobného voľna. Lebo riešenie porúch nie je len vecou pracovného času, to musí byť určitá vášeň. Na druhej strane príchod prvých troch poručičok do jednotky bola veľká škola aj pre mňa. My chlapi, sme neboli na to spočiatku pripravení. Pomohli nám trochu zmeniť náš dovtedy chlapský kolektív. Naučili nás úcte k ženám a poznaniu, že aj žena môže byť plnohodnotným technikom. Najst' dobrého dôstojníka, ktorý ovláda techniku a rozumie aj ľuďom, nie je jednoduché. Práve preto sa Katka stala veliteľkou kompletu v Michalovciach a teraz veliteľkou roty na Močiari,“ konštatuje podplukovník Mišovic.

A ako sa rodáčka od Dunaja z Gabčíkova zžíva s horským prostredím v Štiavnických vrchoch? Usmeje sa, že najvyšším vrchom bola doma hrádza vodného diela Gabčíkovo. Rovina bola aj v Michalovciach. „Nemyslím si, že by toto miesto bolo za trest. Ale je pravda, že sa ma často pýtajú čo som vyvedla, keď som sa ocitla na Močiari. Keď sa pozriem z okna von na krásne hory dookola, neľutujem, že som tu. Dokonca by nám ostatní mohli takéto prostredie závidieť. Aj keď sú tu práve pre

polohu pracoviska najmä v zimnom období problémy s dochádzaním, aj s vodou. Na bojovú časť, ktorá sa nachádza na vrchole kopca, sa vozí voda do nádrže. Ale je to len technická voda“ poznamenáva Katarína.

Na prácu v prevažne mužskom kolektíve je zvyknutá. V Michalovciach to bola čisto chlapecká zostava. Na Močiari má tri ženy. Jej zástupcom je spolužiak z vysokej školy nadporučík Maroš Kovalčík, ktorý na Močiar dochádza z Liptovského Mikuláša. Pozná sa aj s ďalšími z rádiolokačnej komunity. Cesta na tylovú zložku pracoviska trvá za ideálnych podmienok zo Zvolena 45 minút. V zime je všetko inak. Vtedy čas narastie až na dvojnásobok hodnoty. Pravda, ak sa dostanú až k útvaru autami. Prvé varovanie tohtoročnej zimy prišlo 17. novembra, keď pre silnú poľadovicu museli vozidlá odstavovať v dedine a do práce šliapať pešo.

Spolužitie s prírodou i so zverou

Viac o tom vedia dlhoroční príslušníci roty. Napríklad správca skladu PHM rotný Miroslav Dobák, ktorý je na Močiari už šesťnásť rokov a prvý z nich pôsobil na bojovke veliteľa družstva operátorov. Rodák z Banskej Štiavnice zažil na kopci už všeličo. „Stalo sa, že som ráno skončil službu, ale domov som sa dostal až o druhej poobede. Skôr sa nedalo. Všetko bolo zaviate snehom. Museli sme čakať, kým odhrnú cestu. Keď fučalo, ani to nestačilo. Bolo treba vystihnúť správny moment a ísť hneď za pluhom, lebo o pár minút bola cesta zasa zaviata. Veľa ráz nám skrížila plány poľadovica, ale aj zver,“ priznáva rotný Dobák, ktorý ešte zažil na bojovej časti staré, chatrné oplotenie. Teraz podľa neho podlezú bránu len líšky, ale predtým nebolo zriedkavosťou, že sa po okolí lokátora prehánali jelene, diviaky, srny, strašili medvede.

Čatár Michal Krajč pripomína, že vlani ešte na Veľkú noc mali na Močiari 20 centimetrov snehu. Vo Zvolene už v tom čase mali všetky autá letné pneumatiky. Mladší

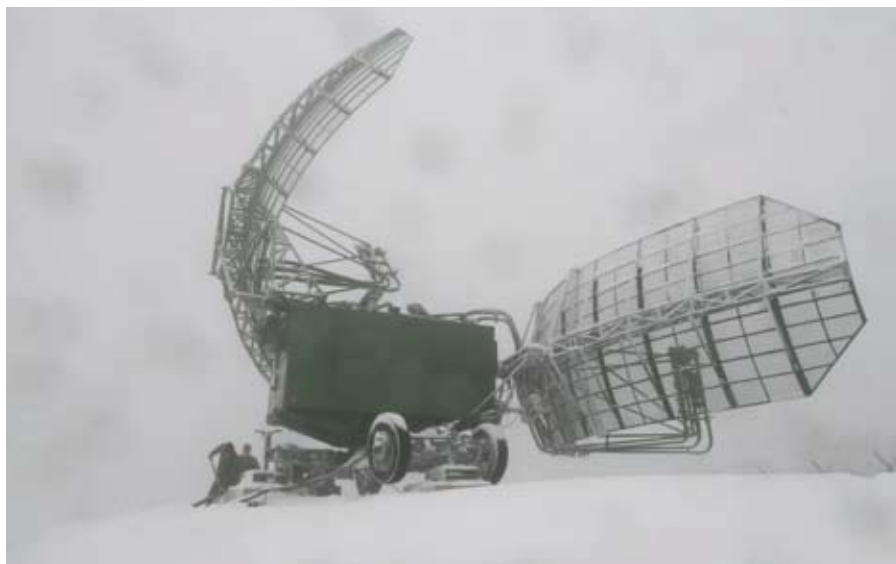

technik lokátora čatár Vladislav Murgaš dopĺňa, že v zime 2006 bolo toľko snehu, že plot sa dal prekročiť. Popadali stromy a strhli elektrické dróty aj stĺpy. Všade naokolo je množstvo vysokej a diviacej zveri, počuť medvede, nájdu sa rysy. V sú-

časnosti musia najmä z bojovky odháňať líšky. Ale najväčší problém je na Močiari s vodou. Na bojovku ju vozia do cisterny – treba ju prevariť, pitnú si každý vozí so sebou.

Veliteľa zvolenského krídla velenia, riadenia a prieskumu plukovníka Vladimíra Jaklovského upútala vtedy ešte nadporučíčka Lehotská, keď pôsobila v skupine špeciálnych opráv. „Chodievala na technické ošetrovanie techniky. Postrehol som, že tam nie je len do počtu. Že sa v práci vyzná. Preto, keď sa uvoľnila funkcia na Močiari, napadlo nám, že by bola vhodnou kandidátkou. A rozhodli sme sa dobre,“ hovorí veliteľ krídla.

Prápor rádiolokačného prieskumu má pracoviská po celom území Slovenska. Jeho príslušníci zabezpečujú nepretržitý rádiolokačný prieskum vzdušného priestoru republiky, musia včas zistiť a vyhodnotiť objekty, ktoré sa v tomto priestore nachádzajú. Súčasťou tohto systému je aj kapitánka Katarína Lehotská.

**Štátny tajomník Ministerstva zahraničných vecí
a európskych záležitostí SR Lukáš Parížek:**

Bezpečnosť vychádza zvnútra

Keď sa 23. marca minulého roku stal štátnym tajomníkom Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky Lukáš Parížek, časti pracovníkov pôsobiacich na ministerstve obrany či generálnom štábe bol povedomý, pričom zamestnanci zo sekcie obrannej politiky sa na neho rozpaľovať nemuseli, pretože bol v rokoch 2013 až 2015 ich kolega. Aj ako s bývalým kolegom, ale aj preto, lebo na ministerstve zahraničných vecí riadi o. i. odbor bezpečnostnej politiky a spolupracuje s naším rezortom, s ním prinášame rozhovor.

Prečo ste sa rozhodli venovať bezpečnosti? Už v roku 2012 ste pôsobili na Úrade boja proti terorizmu, ktorý je súčasťou viedenského Sekretariátu Orga-

nizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe.

Bezpečnostné prostredie je dynamické a konfliktov neustále pribúda. Téma

ma priťahovala už počas magisterského štúdia, písal som diplomovú prácu o terorizme a Sekretariát OBSE ponúkal stáže v tejto oblasti. Ponuka zo slovenského mi-

nisterstva obrany ma priviedla nielen do-
mov na Slovensko, ale aj do vysnívaného
rezortu.

V našom rezorte ste pôsobili od roku 2013 do konca 2015. Aká bola náplň vašej práce?

Začínal som na odbore stratégie a riadenia obrany. V tom čase sa pripravovala Biela kniha o obrane SR a dostal som možnosť participovať na jej finalizácii. Ďalšia dobrá skúsenosť pre mňa bola na odbore medzinárodných vzťahov, kde som uplatnil znalosť jazykov. Stretol som vynikajúcich ľudí, navštívil naše útvary, oboznámil sa s vojenskou technikou a celkovo som prostredie vnímal ako podnetné a profesionálne. Nadchlo ma, akých pripravených ľudí som stretol a dodnes obdivujem systém práce na ministerstve obrany aj v ozbrojených silách. Som presvedčený, že tieto skúsenosti a vzťahy využijem v spolupráci oboch rezortov.

Otázkam bezpečnosti sa však intenzívne venuje aj rezort zahraničných vecí...

Z členstva našej krajiny v medzinárodných organizáciách akými sú NATO, EÚ, OBSE či OSN vyplývajú významné záväzky, ktoré musíme plniť. Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí vystupuje na rôznych multilaterálnych fórach či zastupuje štát na medzinárodných rokovaniach, pričom v príslušných oblastiach úzko spolupracujeme s ministerstvom obrany. K mojim kompetenciám v rezorte prislúcha riadenie sekcií a odborov, ktoré zodpovedajú za bezpečnosť krajiny a priznávam, že je to moja srdcová záležitosť.

Môžete byť konkrétnejší?

Napríklad na odbore kontroly zbrojenia pracujú ľudia, ktorí denno-denne dohliadajú na to, akým spôsobom Slovensko plní záväzky podľa medzinárodných zmlúv o kontrole zbrojenia uzavretých v rámci dohôd OBSE. Existujú rôzne režimy a mechanizmy, ktoré ohraničujú potenciál ozbrojených síl či stanovujú limity na zbraňové systémy v oblasti konvenčných zbraní a podobne.

Z Programového vyhlásenia vlády je zrejme úloha vypracovať novú Bezpečnostnú stratégiu Slovenskej republiky, ktorej gestorom je práve rezort zahraničných vecí. Aké ťažiskové zmeny v jej rámci možno očakávať?

Vysoko hodnotím, že došlo k určitej politickej zhode vo vypracovaní nových strategických dokumentov štátu, teda bezpečnostnej a obrannej stratégie. Tu môžem nadviazať na prácu, ktorú som začal pri príprave strategických dokumentov na ministerstve obrany. O novej bezpečnostnej stratégii sa začalo diskutovať už v roku 2013 a je to logické, keďže oba platné do-

kumenty boli z roku 2005 a reflektovali vtedajšie skutočnosti, najmä vstup do EÚ a NATO v roku 2004. Ich aktualizácia vzhľadom na vývoj bezpečnostnej situácie je teda nevyhnutná a zároveň musí nadviazať aj na aktualizované dokumenty našich partnerov a spojencov. V doteraz platnej bezpečnostnej stratégii sa ťažisko sústreďuje na medzinárodný rozmer našej angažovanosti a na globálne témy, ku ktorým sa SR vtedy aktívne hlásila a hlási sa dodnes. Opätovne však zdôrazňujem, že v uplynulom období prešlo bezpečnostné prostredie dramatickým vývojom – a nedá sa povedať, že by bolo predvídateľnejšie alebo lepšie. Členstvo v medzinárodných organizáciách zvýšilo garancie našej bezpečnosti, očakávam však, že v novej bezpečnostnej stratégii nebude ťažisko smerovať iba ku globálnej agende. Treba klásť dôraz na domáce bezpečnostné prostredie, ktoré si zaslúži pevnú a pritom dynamickú štruktúru. Som presvedčený, že bezpečnosť vychádza zvnútra. Zároveň takto upozorňujem aj na vnútorné hrozby, akými sú politická radikalizácia, extrémizmus a ďalšie. Ako člen Aliancie budeme mať pridanú hodnotu iba v tom prípade, ak budeme v prvom rade zaisťovať bezpečnosť doma – a následne v medzinárodnom prostredí.

Pri príprave
Bezpečnostnej
stratégie potrebujeme
nielen koalíčnú alebo
parlamentnú zhodu,
v ktorú verím, ale aj
celospoločenskú
podporu

Podarí sa získať pre bezpečnostnú stratégiu podporu naprieč politickým spektrom?

Vnímam to ešte širšie – pri príprave dokumentu sa budeme snažiť nájsť celospoločenskú zhodu v otázkach bezpečnosti a v pomenovaní výziev. Do diskusie počas prípravy sme prizvali nielen relevantné rezorty, ale budeme komunikovať aj s akademickou obcou, tretím sektorom a predstaviteľmi parlamentu. Potrebujeme nielen koalíčnú alebo parlamentnú zhodu, v ktorú verím, ale aj celospoločenskú podporu. Ak som mal možnosť komunikovať s opozičnými poslancami, nestretol som nikoho, kto by nesúhlasil s tým, že treba bezpečnostnú stratégiu aktualizovať, respektíve vypracovať tak, aby odzrkadľovala aktuálnu situáciu.

Pôsobili ste aj v oblasti boja proti terorizmu, ktorý aj my v rezorte obrany vnímame ako výraznú nevojenskú hrozbu. Ako mu

môže Európa čeliť, ako mu musíme čeliť my?

Terorizmus je fenomén, ktorý intenzívne vnímame ako rastúcu hrozbu, ale už nemôžeme k nemu pristupovať ako k niečomu novému alebo nečakanému. Stáva sa každodennou súčasťou bezpečnostných hrozieb nielen v konfliktných regiónoch, ale aj v Európe. Dovolím si tvrdiť, že eliminovať tento fenomén úplne a navždy je takmer nemožné, ale treba vyvíjať maximálne úsilie, aby sme hrozby teroristických útokov minimalizovali. Na politickej úrovni, operačnej aj taktickej, v medzinárodnej spolupráci aj doma – všade musíme predchádzať radikalizácii, extrémnym myšlienkam a činom. Za mimoriadne dôležité považujem v súčasnosti komunikáciu s mladými ľuďmi, pretože migrácia, radikálny extrémizmus a následná samoradikalizácia ľudí sú hrozby s horizontom desiatky rokov.

Pred Vianocami ste vypravádzali humanitárnu pomoc, ktorá mierila prostredníctvom mimovládnej organizácie zo Slovenska do vojnou zmietaného sýrskeho Aleppa. Možno pritom spomenúť, že v minulosti podobná pomoc smerovala čiastočne aj do oblastí, kde pôsobili slovenskí vojaci, a to i v rámci spolupráce našich oboch rezortov. Možno také spoločné úsilie očakávať aj v budúcnosti?

Humanitárna pomoc bola reakcia Slovenska na krízovú situáciu a utrpenie ľudí a bola mimoriadne úspešná a promptná. Podarilo sa zároveň využiť naše finančné prostriedky aj na podporu domáceho súkromného subjektu, čo je legitímny mechanizmus, ktorý využívajú aj naši partneri. Pre Aleppo sme vyčlenili prostriedky na nákup akútne potrebných prístrojov do nemocníc od slovenského výrobcu. Rezort zahraničných vecí zabezpečuje aj humanitnú a rozvojovú pomoc, ktorú Slovenská republika solidárne poskytuje rozvojovým krajinám, čo je dlhodobý a plánovaný proces. Ak sa vrátim k jednorazovej humanitárnej pomoci – bola poskytnutá aj tam, kde sa naša republika angažovala ako súčasť medzinárodného krízového manažmentu. Budeme vždy reagovať tam, kde je to najviac potrebné a kde nám to naše možnosti dovoľia. Tu opäť rád spomeniem svoje pôsobenie na ministerstve obrany, keď som sa podieľal na doručovaní humanitárnej pomoci na Ukrajinu. Profesionálne aj ľudsky veľmi vysoko hodnotím efektívnu spoluprácu rezortov zahraničných vecí, obrany aj vnútra.

Ak je prvou z vašich priorít bezpečnosť, druhou rozvojová a humanitárna pomoc, tou treťou je hospodárska diplomacia. V uplynulých rokoch pôsobili naši vojaci vo viacerých regiónoch sveta, kde si vyslúžili rešpekt a obdiv, no spravidla im „nekráčali

v pätách“ národné podnikateľské subjekty, ako v prípade niektorých iných krajín. Takže je možné v budúcnosti využiť morálne predpolie, ktoré v priestore nasadenia vytvárajú slovenskí vojaci, aj po hospodárskej stránke?

Všetky priority sa snažím vnímať rovnocenne. Riešenie bezpečnostných problémov, ekonomické záujmy a ďalšia spolupráca medzi krajinami a partnermi sú prepojené. Spomínaným dobrým príkladom je, že sme pri humanitárnej spolupráci do Allepa nakúpili vybavenie od slovenského výrobcu a malo by to tak fungovať aj v iných našich aktivitách. Ak teda v niektorej krajine pôsobili, či pôsobia naše ozbrojené sily a črtá sa tam v regióne možnosť presadiť sa podnikateľským subjektom, tak sa im musíme usilovať pomôcť. Je to legitímna globálna aktivita a mali by sme sa zapojiť do procesu hospodárskej obnovy a partnerstiev.

Ako hodnotíte dnes a ako vidíte v budúcnosti úlohy slovenských vojakov, ktorí pôsobia v operáciách medzinárodného krízového manažmentu?

Treba ich vnímať ako náš príspevok a našu angažovanosť v zabezpečení globálnej bezpečnosti a poriadku v konfliktných zónach. Je to aj náš povinný vklad ako súčasť organizácií NATO, EÚ, OBSE alebo OSN. Aj tu by som však zdôraznil, že v dnešnej dobe je potrebné posilňovať spôsobilosti našich ozbrojených síl najmä vo vzťahu k zabezpečeniu obrany domáceho prostredia. Spoľahlivosť partnera v medzinárodnom prostredí vychádza hlavne z potenciálu a spôsobilostí, ako si dokáže zaistiť bezpečnosť na vlastnom území. Myslím si, že teraz pod novým vedením ministerstva obrany k takej orientácii prichádza, vrátane podpory nášho obranného priemyslu a modernizácie

Výcvikového centra Lešť. Ak sme silní doma, vieme byť pridanou hodnotou aj pre zahraničie. Zároveň však posilňujeme naše pozície v operáciách medzinárodného krízového manažmentu a tento rok vysielame na výcvikovú misiu do Lotyšska viac ako 150 vojakov.

Ako vnímate to, čo mu sa v medzinárodných vzťahoch začalo hovoriť informačná vojna, kvôli ktorej Aliancia zriadila v Rige Centrum výnimocnosti NATO pre strategickú komunikáciu?

Centrum výnimocnosti NATO bolo reakciou aj na zhoršenie bezpečnostnej situácie aj na východnej hranici Aliancie. Ako zamestnanec rezortu obrany som ho navštívil v Lotyšsku v septembri 2014, keď sa otváralo. Informačná vojna však nie je žiadny novodobý fenomén. Z histórie vieme, že informácia má veľmi vysokú hodnotu a má kľúčový dopad na úspech či neúspech mocenských zámerov alebo vojenskej operácie. Vojna v informačnom priestore prebiehala odjakživa a treba sa vyrovnáť s tým, že prebiehať bude – v rôznych oblastiach, situáciách alebo z rôznych smerov. Aby štát, národ, alebo určité zoskupenie nepodliehali tlaku dezinformácii, treba vykonávať aj preventívne kroky a opatrenia, a to priebežne a profesionálne. Zriaďovanie podobných inštitúcií je relevantné, nie sú iba odpoveďou na jednu konkrétnu hrozbu, pretože informačná vojna je fenomén, ktorý tu bude vždy.

Iste nie je dôležité zdôrazňovať váš vek, veď vašim rovesníkom je aj rakúsky minister zahraničných vecí či štátny tajomník ministerstva zahraničných vecí v Maďarsku. No tak či tak, ako hodnotíte skutočnosť, že časť mladých ľudí si v oblasti bezpečnosti napríklad vytvára

vlastné štruktúry, respektíve radikalizuje sa? Ako ich osloviť, aby v tejto oblasti viac verili štátu a v oblasti obrany a bezpečnosti podporovali jeho ciele?

Iniciatívy, ktoré ste pomenovali, nie sú pozitívnou tendenciou, pretože zabezpečenie bezpečnosti alebo dohľad a garanciu nad bezpečnosťou štátu musí mať samotný štát. Inak by sa mohlo stať, že budú vznikať určité skupiny či entity, ktoré sa budú selektívne a samostatne usilovať o vlastnú formu bezpečnosti alebo o presadzovanie svojich záujmov v tejto oblasti. To, že takéto elementy v európskom priestore či u nás vznikajú, je určitým varovným signálom a budíčkom, že niečo nie je v poriadku. Úlohou štátu, rezortov, je aktívne pracovať v prospech občanov, aby sa situácia zlepšila. Má to presah na vzdelávanie, súvislosť s podporou vlastenectva a medzi mladými ľuďmi je veľmi dôležité pracovať aj v oblasti brannej výchovy či prípravy. Preto vysoko oceňujem aktivity, ktoré vyvíja rezort obrany. Od spustenia dobrovoľnej vojenskej služby, cez pripravovanú tvorbu aktívnych záloh, až po podporu vojensko-historických tradícií aj v civilnom priestore.

Berte to vzhľadom na vašu súčasnú pozíciu tak trochu s nadhľadom, ale viete si predstaviť, že by ste niekedy absolvovali dobrovoľnú vojenskú prípravu? Alebo aspoň krátku výcvikovú „exkurziu“ na Lešti?

Dobrovoľná služba, tak ako má byť, by asi bola pre mňa v súčasnosti ťažkou úlohou. No netrafilí ste príliš vedľa. Verím, že by mi to dosvedčili aj bývalí kolegovia a nadriadení na ministerstve obrany, že keď sa začala otvárať možnosť dobrovoľného vojenského výcviku, naozaj som zvažoval, že by som si to vyskúšal. Aj preto, lebo som nezažil základnú vojenskú službu. Keď mi v 18. rokoch prišla do schránky obálka z vojenskej správy, nenarukoval som kvôli štúdiu a keď som doštudoval, už bola povinná vojenská služba zrušená. Z môjho pohľadu som mal vlastne smolu. Istým spôsobom mi vojenská služba imponovala a mal som k nej blízko, nakoľko som sa zaujímal o bezpečnostnú problematiku. Myslím si, že každý mladý muž by mal mať možnosť vyskúšať si dobrovoľnú vojenčinu. Aby si overil, či je fyzicky zdatný a psychicky odolný, aj preto aby sa naučil spôsobilosti a činnosti, vďaka ktorým by bol pripravený brániť svoju vlasť. No a čo sa týka Lešte, viackrát som tam už bol ako hosť a keď ma z rezortu obrany pozvete, rád prídem. Iste to bude aj v rámci vynikajúcej spolupráce oboch našich rezortov, o ktorú sa usilujeme.

Na záver mi dovoľte pozdraviť bývalých kolegov a nadriadených.

**Text: Pavol Vitko
Foto: Ivan Kelement**

TÉMA

Logisti: chrbtica armády

Odbornosti, ktoré vo vojenskej reči označujeme ako výstrojáři, PHM-áci, muničiari, opravári a viacero ďalších, sú súčasťou logistiky našich ozbrojených síl a do istej miery tvoria chrbticu armády. Pri veľkých cvičeniach, alebo aj v rámci nasadení v operáciách medzinárodného krízového manažmentu, síce nie sú veľmi na očiach, no ak vidieť, že vozidlá sa hýbu, zbrane strieľajú a vojaci majú na nohách dobrú obuv, je to tiež ich práca. Aj preto logistom venujeme tému tohto čísla Obrany.

Od pozícií obslužného personálu, cez vojenských špecialistov až po odborné orgány na generálnom štábe pôsobi v rámci logistiky približne 4 000 ľudí. Približne 50 percent z nich je vojakov. Súčasťou logistického riadenia sú aj v rámci ministerskej časti rezortu, no vzhľadom na mimoriadnu šírku pôsobenia logistických pracovísk v ozbrojených silách sa sústreďme na vojenských logistov. Na vrchole ich hierarchie je brigádny generál Ľubomír Gacko, náčelník Štábu pre podporu operácií Generálneho štábu OS SR.

Problémy a procesy

„Štáb pre podporu operácií je jedným z kľúčových prvkov, ktorý napomáha, aby si vojská mohli plniť záväzky v rámci domáceho alebo medzinárodného krízového manažmentu, a tým prispieva k bo-

jaschopnosti ozbrojených síl,“ konštatuje brig. gen. Gacko. S trochou nadhľadu by sa dalo povedať, že čo do počtov je tento štáb takmer tretie operačné veliteľstvo, keďže s priamo podriadenými útvarmi má približne 2 500 ľudí. Pôsobí však nielen v rámci logistiky, ktorá tvorí asi polovicu jeho činnosti, ale aj personálneho manažmentu ozbrojených síl, komunikačných a informačných systémov, pri podpore vzdušných síl či finančného manažmentu. Ak sa však sústreďme len na logistiku, na štábe pre podporu operácií ju odborne riadi z pozície náčelníka odboru logistiky plukovník Peter Šimek. Jeho odbor je zároveň riadiacim a poradným orgánom náčelníka Generálneho štábu OS SR v oblasti logistického zabezpečenia celých ozbrojených síl, teda aj tých, ktoré podliehajú iným štruktúram velenia.

„Vlaňajší rok sme okrem iného položili dôraz na optimalizáciu štruktúr, lebo vojenská logistika je v poslednom období personálne čoraz viac poddimenzovaná. Veľmi nás teší, že sme našli podporu u náčelníka generálneho štábu a ministra obrany. Pretože ak nám v minulosti ostával potenciál už len na hasenie parciálnych problémov, našou ambíciou je celkové skvalitňovanie systémových procesov,“ zdôraznil brig. gen. Gacko.

Pohotovejšie a optimálnejšie

Začnime napríklad tým, čo sa odborne volá koeficient technickej pohotovosti, KTP. „Snažíme sa, aby velitelia samostatných jednotiek dostali možnosť opätovne realizovať drobné nákupy náhradných dielov a tým boli pohotoví pri opravách techniky. Tiež aby boli uzatvorené do-

Činy, nie slová

Brigáda bojového zabezpečenia Kragujevských hrdinov Trenčín, ktorej motto je Činy, nie slová (Acta non verba), vznikla 1. novembra 2013, keď po reorganizačných zmenách nahradila Spoločnú logistickú podpornú skupinu. V súčasnosti brigáda zabezpečuje komplexnú logistickú podporu a zabezpečenie v rámci Ozbrojených síl SR.

Veliteľ brigády plukovník Jozef Ševčík objasňuje, že brigáda prostredníctvom svojich útvarov – Práporu logistiky Hlohovec, Oprávárenského práporu Martin, Práporu CSS Prešov a Práporu logistiky Topoľčany, poskytuje bojové zabezpečenie (prepravné, zásobovacie, oprávárenské činnosti a poľné služby) na 2. a 3. úrovni logistiky v prospech jednotiek OS SR pôsobiach na území SR aj mimo jej územia (pri zaručovaní obrany a bezpečnosti štátu a plnení úloh MKM, DKM). Zároveň zabezpečuje spojenecké sily pri operáciách na území SR.

Vozí, varí, zásobuje, opravuje

Brigáda poskytuje logistickú podporu pre sily nasaditeľné v operáciách mimo územia SR, deklarované jednotky v prospech operácií NATO v rozsahu záväzkov SR podľa Národných cieľov 2013 so zameraním na prípravu špecifických logistických jednotiek. Plukovník Ševčík pripomína, že brigáda sa podieľa na plnení úloh v čase núdzového stavu, krízových situácií a asistenčných úloh na podporu štátnych orgánov vyčlenením potrebných špecifických síl a prostriedkov so zameraním na prepravné, manipulačné, zásobovacie, oprávárenské prostriedky a poľné služby. Medzi hlavné spôsobilosti trenčianskej brigády okrem iného patrí schopnosť prepraviť 2 400 ton paletizovaného, kontajnerizovaného i nekontajnerizovaného materiálu, 1 456 metrov kubických PHM, schopnosť denne produkovať zhruba 60 metrov kubických pitnej vody z vlastného zdroja, pripraviť denne 2 100 dávok stravy, zabezpečiť hygienické služby pre 2 700 vojakov, opraviť pozemnú výzbroj a špeciálne zariadenia s technickou náročnosťou do 96 hodín, v poľnej pekárni pripraviť denne cca štyritisíc dávok pečiva, zabezpečiť pranie 720 kg za 12 hodín, odsunúť 30 kusov poškodenej techniky, prepraviť 19 kusov ťažkej techniky (do 60 ton každého kusu), ale napríklad aj denne sa postarať o 72 padlých vojakov.

hody na opravy techniky na dlhšie obdobie“. zdôrazňuje plk. Šimek. Je to logické, najmä ak treba zaobstarať súčiastku v cene zopár eur centrálne, technika čaká na opravu dlho. „Tiež sa usilujeme, aby logistické služby tvorili kompaktný celok, aby zapadali plynule jedna do druhej – a nie aby jednotlivé služby pôsobili akoby autonómne,“ dodáva plukovník. Môžeme to nazvať aj optimalizáciou procesov. Tá pokračuje vo viacerých smeroch: „Po tom, ako nastúpil nový minister obrany, sme aj v spolupráci s náčelníkom generálneho štábu napríklad začali riešiť väčšie unifikovanie výstrojných súčiastok.

„Logistom sa človek nestáva zo dňa na deň. Tá oblasť je mimoriadne zložitá, vyžaduje si dlhodobé zaškoľovanie, prax a ľudia by tiež mali mať logistiku tak trochu v krvi. Je to pekná robota, dobrý pocit, keď vieme, že vojsko funguje aj vďaka nám, že sme základom, chrbticou, od ktorej sa odvíjajú všetky ostatné činnosti.“

Plukovník Peter Šimek

Plánujeme redukovať zbytočne veľké spektrum súčiastok na to isté použitie, za jednoznačného predpokladu zachovania kvality, využijúc pri tom aj poznatky z operácií medzinárodného krízového manažmentu,“ avizuje plukovník.

Treba tiež dodať, že pod štáb vlni v novembri pribudol novovytvorený prvok Národné centrum vojenskej dopravy OS SR (predtým Centrum vojenskej dopravy). „Plní úlohu komplexného zabezpečenia dopravnej logistiky vo vzťahu k ozbrojeným silám. Zároveň je v prípade potreby kontaktným bodom pre zahraničných partnerov, kde sú smerované všetky požiadavky na presuny a prepravu zahraničných vojsk na území SR alebo tranzitu cez ňu,“ uvádza brig. gen. Gacko.

Logisti však pozerajú širšie. Vlni našťartovali problematiku Host Nation Sup-

port – teda otázku podpory zahraničných vojsk zo strany hostiteľskej krajiny, ktoré by prišli na pomoc Slovenskej republike v prípade jej ohrozenia, alebo by sa zúčastnili medzinárodných cvičení na území SR. A to od stravovania až po dodávky PHM.

Pôvodnou špecializáciou brigádneho generála Gacka je oblasť informačných technológií. Logistika nie je pre neho úplnou novotou, pretože už od hodnosti nadporučíka vyvíjal aplikácie, ktoré slúžili na podporu logistických procesov, ako napríklad jeden z najdlhšie používaných systémov na vyhodnocovanie a plánovanie prevádzky. Preto niet pochýb, že využitie informačných technológií má v pláne zintenzívniť aj v logistike. „Máme integrovaný informačný systém, no chceme ho do budúcnosti ďalej rozširovať, aby bol využívaný aj na tých najnižších stupňoch velenia a

Prápor logistiky Hlohovec je pripravený na nasadenie podľa požiadavky NATO a EÚ s časom pohotovosti stanoveným triedou pripravenosti síl. Hlavné spôsobilosti sú vezenie operačných zásob, všestranná logistická podpora síl vyslaných k vedeniu spoločných mnohonárodných vojenských operácií

a operácií v rámci SR. Zároveň poskytuje vojenskú podporu orgánom štátnej správy pri vedení nevojenských pomocných operácií.

V roku 2015 zlúčením multifunkčného a dopravného práporu v Hlohovci vznikol prápor logistiky. „Dosiahli sme unifikovanie práporu logistiky. Včlenili sme doň techniku, zefektívnil sme počet personálu. Oba prápory pôvodne držali ciele síl. Efektívnejšie sme využili ľudí a materiál. Dnes je prápor na približne 90 percent naplnený materiálom a technikou,“ s uspokojením konštatuje plukovník Ševčík. „Stále nám však chýba technika na manipuláciu s ťažkými kontajnermi. Teda tzv. prekladače kontajnerov a ťažké vysokozdvížné vozíky, ktoré sú štandardom v armádach NATO. Chýbajú nám najmä v Hlohovci, ale aj v Prešove a Topoľčanoch. Keď dostaneme tieto prostriedky, budeme môcť v rote zásob a dopravnej rote nielen prepravovať, ale aj manipulovať, stohovať kontajnery a tým splniť úlohy v rámci požiadaviek Aliancie.“

Hlohovčania budú prijímať spojencov

Veliteľ brigády pripomína aj ďalší zaujímavý dôsledok reorganizácie a zlúčenia práporov v Hlohovci. Časť ľudí vďaka reorganizácii premiestnili a priblížili podľa toho, odkiaľ pochádzajú. Tak vzrástla z ich strany spokojnosť, aj spokojnosť rodín

riadenia, začínajúc skladovou evidenciou. Potom chceme naštartovať optimalizáciu procesov prechodom zo zdĺhavej manuálnej evidencie na elektronické, databázové riešenia.“ Ide však aj o sofistikované a v Aliancii využívané informačné systémy (napr. LOGFAS so svojimi modulmi), ktoré podporujú rozhodovací proces veliteľa v boji: „Keď sa veliteľ rozhodne, akú taktiku chce použiť v konkrétnej situácii, musí mať okamžitý aktuálny prehľad, či má dostatok PHM, bojaskopné vozidlá, dostatok munície a podobne, aby mohol čo najefektívnejšie viesť operáciu.“

Vyčistené sklady, nová technika

Štáb pre podporu operácií má vo svojej odbornej podriadenosti aj Úrad logistického zabezpečenia OS SR v Trenčíne. Úrad zastrešuje a riadi takzvanú stacionárnu logistiku s hlavným dôrazom na zásobovanie útvarov a zariadení OS SR. Vytvára a udržiava zásoby a koordinuje aj predkladanie požiadaviek ozbrojených síl v oblastiach logistiky počas mieru a za krízovej situácie. „Logisti nenakupujú, ale nakúpený materiál prevezmú, v rámci ozbrojených síl prerozdedia, respektíve skladujú,“ konštatuje veliteľ Úradu logistického zabezpečenia plukovník gšt. Ján Žarnovický. V rámci úradu riadi Zásobovacu základňu I v Nemšovej, rímskou dvojkou označenú základňu v Martine a základňu číslo III v Zemianskych Kostoľanoch. Pod Tatrami zostalo Centrum zásob Poprad podriadené Nemšovej.

„Spolupracujeme na návrhu jednoduchšieho systému obstarávania materiálu v prospech vojsk. Chceme zároveň skvalitniť a zjednodušiť systém zásob, aby boli prehľadnejšie a aby nedochádzalo k duplicitám. Chceme viaceré logistické prvky implementovať aj na nižšie úrovne velenia,“ avizuje plk. Žarnovický.

a udržali si vycvičených špecialistov v brigáde.

V Hlohovci takto vytvorili prápor logistiky, útvar plní ciele síl. Tvoria ho rota poľných služieb, rota zabezpečenia, dopravná rota, rota prepravy PHM, rota zásob a jeden tím riadenia presunov. V Hlohovci sa darí postupne obmieňať automobilovú techniku (najmä s balistickou ochranou) – nielen valníky, ale aj multilifty. „Práve v Hlohovci od 1. júla vytvárame aj novú jednotku. Rotu logistického zabezpečenia RSOM na účely prijatia, zaistenia a podpory všetkých jednotiek na území Slovenska (pozostávať bude zo železničnej čaty a čaty podpory cestnej prepravy),“ zdôrazňuje plukovník Ševčík a dodáva, že v rámci brigády im ešte chýbajú malé terénne motorové vozidlá (najmä pre tímy riadenia presunov), zatiaľ stále používajú zastarané vozidlá UAZ.

V roku 2016 prešiel reorganizačnými zmenami aj Opravárenský prápor Martin. V súčasnosti jeho dve rotý plnia úlohy stacionárne v opravárenských halách. Majú k dispozícii opravárenské kontajnery. Tretia rota je kompletne postavená na kolesách. Úlohy plní výjazdovým spôsobom dielenskými prostriedkami na podvozkoch T-815, PV3S. Špecialistov vidieť počas všetkých významných cvičení v rámci Slovenska. V poslednom období sa vo veľmi dob-

rom svetle ukázali napríklad na cvičení Slovenský štít 2016. V Martine by veľmi pomohlo, keby sa podarilo opraviť aj tretiu opravárenskú halu.

Opravárenský prápor dokáže svojou činnosťou výrazne šetriť finančné prostriedky rezortu obrany (pokiaľ má dostatok náhradných dielcov a materiálu), ktoré by inak musel zaplatiť vo výrazne väčšom objeme civilným opravovňiam.

Súčasťou martinského práporu je aj opravárenská rota LPIS (leteckých pozemných informačných systémov), dislokovaná v Prešove. Je prednostne určená na opravárenskú činnosť a kontrolu parametrov spojovacej techniky, techniky LPIS, na kontrolné prehliadky, technické ošetrenia a odborné skúšky VTZ. Ďalej opravovňa techniky ISTAR v Liptovskom Mikuláši, ktorá zaisťuje opravy a údržbu špeciálnej spravodajskej tech-

niky a elektronických systémov jednotiek ISTAR, techniky a systémov elektronického boja, techniky a systémov rádiového prieskumu. Poslednou detašovanou súčasťou martinského práporu je opravovňa špeciálnej techniky PVO v Banskej Bystrici. Sústreďuje sa predovšetkým na opravárskú činnosť a kontrolu parametrov špeciálnej techniky PVO. Jej kontrolné prehliadky, technické ošetrenia a odborné skúšky.

Prápor CSS Prešov je súčasťou národného cieľa síl 2013 – mechanizovaná brigáda ako cieľ síl v silách nižšej pripravenosti. Prešovský prápor plne zabezpečuje zaistenie prepravných a opravárskych úloh na východe Slovenska. Plukovník

Ševčík s uspokojením konštatuje, že v prápore postupne dopĺňajú techniku a materiál. Napríklad z Hlohovca bola do Prešova premiestnená v rámci reorganizačných zmien nielen jedna súprava na pohrebné služby, ale aj sociálne kontajnery, generátory, cisterny. V prápore sa vytvoril odborne zdatný tím riadenia presunov, ktorý je v súčasnosti zaradený do síl vysokej pripravenosti.

Prápor logistiky Topoľčany plní úlohy druhej úrovne, má prepravné spôsobilosti, poľné služby a opravárskú činnosť, ktorá bude v tomto roku posilnená o uvoľňovacie a odsunové spôsobilosti, prednostne pre útvary topoľčianskej mechanizovanej brigády. V prápore bude vybudovaný tretí tím riadenia presunov.

V útvaroch brigády treba doplniť prepravnú techniku (najmä multilifty), ďalej manipulačnú techniku, niektoré ťažké žeriavy, ale aj prostriedky na skladovanie a prepravu vody. Ale to je podľa veliteľa brigády bolesť všetkých práporov.

Brigáda v poslednom období získala prostriedky na diagnostiku vozidiel (aj na vozidlá Land Rover v Martine a v Prešove). Dostala nové zdvíhaky na opravy a ošetrovanie lakovanej techniky, vyvažovačky a sťahovačky pneu. Sú rozmiestnené po celom území Slovenska: v Hlohovci, Martine, Prešove i v Banskej Bystrici. „Opravársky prápor dokáže

„Vlani sme zároveň začali vyvíjať úsilie, aby sme sa zbavili nepotrebného materiálu, alebo, ak chcete, aby sme vyčistili sklady,“ poznamenáva brig. gen. Gacko. Ide napríklad o starú techniku, ktorú je už neefektívne opravovať a cestou pre ňu je preradenie do nepotrebnosti. „Zároveň si tým vytvárame predpoklad, aby sme si vytvorili logistické zázemie na doplnenie novej techniky, materiálu a náhradných dielcov pre ozbrojené sily. Napokon, aj v januári minister obrany Peter Gajdoš odovzdal v Nemšovej vojakom 29 nových nákladných vozidiel – takto sa postupne nahrádzujú Prahy V3S či takmer 50-ročné Tatrovky,“ uviedol brigádny generál.

Logisti srdcom

„Samozrejme, nevyhnutné sú financie, bez nich nie sme schopní zabezpečiť dostatok materiálu a výstroja v celom spektre požiadaviek, ale situácia sa zlepšuje a verím, že vojakom budeme môcť poskytnúť čoraz lepšiu a komfortnejšiu logistickú podporu, aby mohli vykonávať svoje úlohy čo najprofesionálnejšie,“ uzatvára brig. gen. Ľubomír Gacko.

A ešte priestor pre plukovníka Petra Šimeka, jedného z nestorov slovenskej vojenskej logistiky, ktorý je svojej odbornosti verný od roku 1993. Spolu s brigádnym generálom Jurajom Krištofovičom, dnes zástupcom veliteľa pozemných síl pre podporu, sú vo veliacich logistických funkciách azda najdlhšie. Už desaťročia k logistom nielen profesionálne, ale aj srdcom, patrí napríklad plukovník Jozef Ševčík, veliteľ brigády bojového zabezpečenia, plukovník Peter Dolinay, náčelník odboru logistiky pozemných síl, plukovník Slavomír Milde, náčelník odboru logistiky vzdušných síl, plukovník Karol Polakovič, náčelník odboru logistiky úradu hlavného lekára a viacerí ďalší. Vráťme

desiatok či stoviek aktuálne ťažko nahraditeľných dôstojníkov na nižších úrovniach velenia či poddôstojníkov, vojakov alebo aj zamestnancov vo vybraných špecializáciách. Plukovník Šimek hovorí: „Logistom sa nestáva človek zo dňa na deň. Tá oblasť je mimoriadne zložitá, vyžaduje si dlhodobé zaškoľovanie, prax a tiež ľudia by mali mať logistiku tak trochu v krvi. Preto náš sť odborníka pre túto oblasť je často veľmi zložitý. A to tak v základných odborných funkciách, ale aj v dôstojníckom zbore.“ Plukovník pritom zdôrazňuje slovo „nájsť“, pretože ak mu kedysi dodávala takmer hotových logistov bývalá katedra logistiky vojenskej akadémie, teraz ich treba doslova hľadať medzi poručíkmi, ktorí absolvovali všeobecnejšie vojenské štúdium. Respektíve medzi absolventmi civilných vysokých škôl. „Vždy však budem tvrdiť, že je to pekná robota. Je to dobrý pocit, keď vieme, že vojsko funguje aj vďaka nám, že sme tým základom, alebo ak chcete chrbticou, od ktorej sa odvíjajú všetky ostatné činnosti.“

Text: Pavol Vítko

Foto: Jozef Žiak a autor

svojou činnosťou výrazne šetriť finančné prostriedky rezortu obrany (pokiaľ má dostatok náhradných dielcov a materiálu), ktoré by sa inak museli zaplatiť vo výrazne väčšom objeme civilným opravovniam. Som presvedčený o tom, že, keď bežne

používanému vozidlu v OS SR skončí po dvoch rokoch záruka, môžeme ho ošetrovať a opravovať v podmienkach OS SR. Sme schopní to zaistiť,“ s presvedčením hovorí veliteľ trenčianskej brigády bojového zabezpečenia plukovník Ševčík.

Rozhodujú ľudia

Silná stránka brigády je podľa neho najmä v ľuďoch. Sú to odborníci na svojich miestach. Ako napríklad zástupca veliteľa práporu logistiky Hlohovec major Stanislav Plánka, veliteľ tamojšej dopravnej rotý kapitán Andrej Hazák či veliaci poddôstojník nadrotmajster Richard Paraňa, náčelník štábu opravárenského práporu Martin major Vladimír Palko, veliteľ opravovne LPIS kapitán Róbert Kerekeš, náčelník opravovne špeciálnej techniky PVO kapitán Marian Kubica, veliteľ opravárenskej rotý kapitán Martin Líška, čatár Anton Tatár, veliteľ práporu CSS v Prešove Daniel Draganovský, jeho náčelník štábu major Vladimír Sobek, nadporučíčka Lucia Slivošová zo skupiny prevádzky a opráv, spolu s nadporučíkom Tomášom Žaludkom, veliteľ práporu logistiky Topoľčany podplukovník Stanislav Križan, náčelník štábu major Branislav Chrenko. A v samotnom velení brigády je to zástupca veliteľa plukovník Miroslav Olle, náčelník štábu podplukovník Maroš

Murárik, majori Peter Bednarik a Stanislav Andrejko, či nadrotmajsterka Anna Hlavatá.

Brigáda vlastne skoncentrovala prepravy v prospech celých OS SR (techniky z opráv do opráv, prepravy na veľké cvičenia, pomáhajú pri vagónovaní techniky, oba tímy riadenia presunov zabezpečujú organizáciu techniky a materiálu v mieste vykládky), zabezpečuje prípravu stravy v poľných podmienkach, ubytovanie v poľných podmienkach, hygienické služby, protokolárne akcie na MO SR a GŠ OS SR prostredníctvom kuchárov, čašníkov. Brigáda však zaisťuje aj jednotky ozbrojených síl vyslané do zahraničných operácií. V súčasnosti v národných podporných prvkoch (NSE) plnia úlohy v Afganistane a v Bosne a Hercegovine. Príslušníci brigády sa podieľajú aj na medzinárodných cvičeniach v zahraničí. Na cvičení Balaton 2015 v Maďarsku bola logistická jednotka nasadená do reálneho prostredia pri podpore Maďarskej armády pri zvládnutí utečeneckej krízy, zložky brigády zabezpečovali cvičenie Capable Logistician 2013, ktoré bolo na Slovensku, zúčastnili sa na nasledujúcom cvičení v roku 2015 v Maďarsku. Brigáda zabezpečuje prepravy pozemných a vzdušných síl na cvičenia do zahraničia (Anakonda Poľsko, rota rýchlej reakcie do Bosny a Hercegoviny...).

V súčasnosti sa brigáda pripravuje na zabezpečenie logistickej podpory v súvislosti s nasadením slovenských

vojakov do Lotyšska (od apríla do júna 2017) v rámci spoločnej výcvikovej misie krajín Vyšehradskej štvorky (V4) v Pobaltí. Okrem iného sa však podieľala na zabezpečení účasti OS SR na akciách: Ukáž, na čo máš, Tankové dni Laugarício, SAHARA, Slovenské piesky, SIAD, výročí SNP, osláv na Dukle, SLOVAK PRESS, či cvičení Nový Horizont, Tobruq Legacy...

V tomto roku sa bude trenčianska brigáda podieľať na plnení úloh cvičenia Slovenský štít 2017 a sama pripravuje logistické cvičenie Logex 2017, ktoré je súčasťou série cvičení nadväzujúcich na cvičenie Slovenský štít. V jeho priebehu by chceli preveriť pripravenosť dopravnej rot, rot zásob, rot prepravy PHM, overiť si celý spôsob zásobovania (od prevzatia materiálu zo základne, jeho dovezením do vlastnej minizákladne, ktorú vytvorí rota zásob a potom jeho prebratie a dovezenie pre prapór CSS PO. Zároveň chcú precvičiť aj opravárov vybudovaním miesta technickej pomoci na trase a v súčinnosti s NFIU precvičiť prijatie americkej jednotky (NG Indiana) na Slovensku. Aj týmto spôsobom naplňajú motto: Činy, nie slová. Len v minulom roku pri plnení úloh najazdili vyše 1,5 milióna kilometrov.

Z histórie tankov IV

Horúce preteky studenej vojny

Koniec druhej svetovej vojny neznamenal koniec v pretekoch v zbrojení – práve naopak. Iba súperenie nacistov so Spojencami nahradili preteky medzi NATO a Varšavskou zmluvou. Vývoj tankov sa tak vôbec nespomalil.

Dokonca sa dá povedať, že oproti druhej svetovej vojne sa niektoré technické inovácie zavádzali rýchlejšie. Počas vojny sa často pokračovalo aj vo výrobe starších modelov, pretože zavedenie novinek by znamenalo dočasné obmedzenie či úplné prerušenie výroby – a to by bol počas možných zúriacich bojov na fronte priveľký luxus.

Naopak, v čase studenej vojny sa oponenti snažili reagovať na každú novinku protivníka jednak zavedením podobného vlastného vybavenia, ale aj vývojom protiopatrení. Výsledkom bol kolo-toč, ktorý sa zastavil až na prelome 80. a 90. rokov.

V 50. a 60. rokoch dominovali vo svete tri typy tankov, ktorých počiatky siahali ešte do druhej svetovej vojny. Sovietsky T-54/55 vznikol na základe T-44, ktorý vychádzal z legendárneho stroja T-34. Americká séria strojov typu Patton má svoj základ v ťažkom tanku M26 Pershing. Do tretice britský Centurion vznikol od roku 1943 na základe skúseností s typmi Cromwell a Comet. Vo Francúzsku, ktoré bolo cez vojnu okupované, postupoval vývoj pomalšie. Ich prvý povojnový tank ARL-44 vznikol vývojom z predvojnového ťažkého tanku B-1 bis a vyznačoval sa beznádejne zastaraným podvozkom. V západnom Nemecku krátko po vojne a porážke nacizmu, pochopiteľne, tanky nevyrábali. Až od roku 1964 prebiehala výroba mimoriadne úspešných tankov Leopard I.

Zrodil sa jediný typ

Dizajn týchto tankov už zohľadňoval fakt, že dovtedajšie delenie na ľahké, stredné a ťažké tanky už neplatilo. V druhej svetovej vojne slúžili ľahké tanky na prieskum, stredné bojovali spolu s pechotou a ťažké obrnence likvidovali stroje protivníka. Zo súboja panciera s delami však aj vďaka pokrokom s muníciou začali vychádzať víťazne kanóny. Ukazovalo sa, že aj stredné tanky si

na istú vzdialenosť dokážu poradiť s tým najhrubším používaným pancierom. Pre ľahké tanky už na bojisku nebolo miesto vôbec – aj na prieskum bolo treba lepšie chránené stroje. Všetky úlohy sa tak sústredili do jedného typu – hlavného bojového tanku. Ten mal mať čo najviac vyvážené vlastnosti týkajúce sa pancierovej ochrany, výzbroje i mobility.

Spomínané tanky a skúsenosti s nimi sa stali základom ďalšieho vývoja. V Británii vznikol z Centuriona typ Chieftain a potom Challenger 2. V Sovietskom zväze sa po T-55 stal hlavným typom T-72 a za ním T-90. Veľmi úspešné sú v súčasnosti nemecké typy Leopard 2 a americký Abrams. Samostatnou kapitolou je izraelská séria Merkava, ktorá kladla mimoriadny dôraz na prežitie posádky. Tá je na rozdiel od iných typov umiestnená v korbe vzhadu a okrem panciera ju pri zásahu z prednej polosféry chráni aj blok motora.

Zbytočná zbraň?

Okrem vlastného vývoja zbraní, munície, panciera či pohonných systémov museli však tanky niekoľkokrát čeliť aj hrozbe úplného vyradenia. Rôzni odborníci ich niekoľkokrát vyhlásili za zastaranú a zbytočnú zbraň. Prvýkrát to bolo už v 50. rokoch po rozšírení taktických jadrových zbraní. Tie hrozili zničením celej obrnenej jednotky naraz. Ale ukázalo sa, že velenie armád nie je len tak ochotné použiť jadrové zbrane. Tanky tiež začali dostávať ochranu proti účinkom jadrových, chemických a biologických zbraní, čo zvyšovalo šance posádky na prežitie.

Druhýkrát malo tankom odzvoniť po tom, čo sa vo veľkom počte objavili protitankové rakety a pechotné zbrane ako sovietske RPG. Tie naozaj spôsobovali tankom veľké problémy,

T-55

Najrozšírenejší tank východného bloku. Vyrábali sa v ZSSR, Poľsku aj v Československu, spolu vzniklo takmer 100 000 strojov rôznych verzií tohto typu. Jeho počiatky siahajú do druhej svetovej vojny, do služby vstúpil v roku 1949. Počas svojej kariéry bojovali tanky T-55 v 32 vojnách. Dodnes ich používajú armády približne 50 krajín sveta. Svoju podobu však za posledných šesť desaťročí výrazne zmenil. Spočiatku mal kanón kalibru 100 mm, ktorý sa postupne zvyšoval až na 125 mm. Počas rôznych modernizačných programov tanky dostávali nové rádiové vybavenie, modernjšie senzory a zameriavače, i dodatočný pancier.

ako sa ukázalo aj v arabsko-izraelských vojnách. Straty sa však dali obmedziť viacerými spôsobmi, napríklad dobrou taktikou a lepšou spoluprácou s vlastnou motorizovanou pechotou, samohybným delostrelectvom a letectvom. Technicky sa účinky pechotných protitankových zbraní dali obmedziť napr. zavedením predstavného prídavného panciera alebo reaktívneho panciera z výbušných blokov, ktoré eliminovali výbuch hlavice RPG. Veľkým skokom vpred bolo zavedenie kompozitného panciera.

Najnovším prvkom, ktorý zavádza napríklad ruská či izraelská armáda, sú systémy aktívnej ochrany. Tie dokážu detegovať a zničiť blížiac sa projektily.

Hoci teórie o zbytočnosti sa tankom zatiaľ darí úspešne vyvracať, ich obmedzenia na bojisku sú najmä v súčasných asymetrických konfliktoch zrejme. Stále platí, že tanky samotné nemôžu určité územie dobyť a udržať a v mestskom prostredí sú bez blízkej podpory vlastnej pechoty veľmi zraniteľné. Na druhej strane však tiež platí, že pechota s podporou tankov dokáže určité územie dobyť alebo ubrániť omnoho ľahšie ako bez ich podpory. To je ostatne rovnica, ktorá platila už pred sto rokmi, keď prvé tanky vyrážali na zákopmi a krátermi rozryté bojiská prvej svetovej vojny.

Text: Miroslav Barič

Patton

Dlhé roky základ americkej výzbroje existoval vo viacerých výrazne odlišných typoch. Prvý M46 bojoval už vo vojne v Kórei, nasledoval prechodný typ M47 a definitívny M48. Ten bol vo veľkých počtoch nasadený vo Vietname. Po ňom prišiel ďalší rozšírený typ M60 Patton, ktorý slúžil až do 90. rokov, keď ho nahradili tanky Abrams. Všetkých štyroch typov vyrobili spolu 37 000. Dodnes slúži M60 vo veľkom počte napríklad v Egypte, Turecku, Grécku či Saudskej Arábii. Prvé tri typy používali kanón kalibru 90 mm, M60 bol od začiatku vyzbrojený kanónom kalibru 105 mm.

Centurion

S počtom necelých 5 000 vyrobených kusov je tento britský tank v porovnaní so sovietskym T-55 i americkým Pattonom iba chudobným príbuzným. Považuje sa však za jeden z najvydarenejších strojov, ktoré vznikli v období krátko po vojne. V službe sa udržal do 80. rokov, vozidlá na jeho základe jazdia v Izraeli dodnes. V Juhoafrickej republike sa stal základom pre miestny typ Olifant. Centurion bojoval v Kórei i vo Vietname, na Blízkom východe aj vo vojnách Indie s Pakistanom.

Na samom začiatku mal 17-librový kanón kalibru 76,2 mm, ktorý Briti vyvinuli počas druhej svetovej vojny. Veľmi rýchlo však dostal nový 20-librový kanón kalibru 84 mm a od roku 1959 bol vyzbrojený 105 mm kanónom, ktorý sa potom stal štandardom pre všetky západné tanky.

Michalov Trident

Rotmajster Michal Ščepko, ktorý sa stal koncom minulého roka pri výbere v Trebišove najlepším poddôstojníkom OS SR pre rok 2016, je v súčasnosti veliacim poddôstojníkom ženijnej prieskumnej čaty seredského ženijného práporu.

Patrí medzi najlepších odborníkov v rámci vojenského potápania v našich ozbrojených silách. Rodák zo Šale absolvoval mnoho odborných kurzov na Slovensku i v zahraničí.

Pekelný týždeň

Ako jediný Slovák zvládol výcvik elitných amerických námorných jednotiek (SEAL) na Floride a v Kalifornii, absolvoval aj ženijný veliteľský kurz v USA. Pôsobil v operácii ISAF v Afganistane. Je inštruktorom vojenského potápania v OS SR a skúšobným komisárom ženijných odborností OS SR pre oblasť vojenského potápania

Michal skromne poznamenáva, že už roky sa riadi tým, čo symbolizuje tzv. Trident – znak jednotiek US Navy SEAL-s. Byť skromný a pokorný profesionál, hrdý na svoju jednotku! Orol s rozťahnutými krídlami predstavuje slobodu a schopnosť jednotiek bojovať vo vzduchu. Hlavu má sklonenú dole, čo znamená pokoru. Trojzubec patrí bohovi mora Poseidonovi a znamená schopnosť bojovať z vody. Kotva je znakom námorníctva, pištoľ symbolizuje ozbrojené sily a schopnosť operovať na súši.

„So zviazanými rukami a nohami sa musíte ponárať do hĺbky päť metrov a potom plávať. Pri jednej obrátke som sa nahlтал vody, vypustil som z pľúc vzduch a okamžite som klesol na dno. Ak niekto tvrdí, že pri tom nespanikári, nehovorí pravdu.“

Do kurzu nastúpil Michal ako jeden z 250 uchádzačov. Na konci ich zostalo 27, medzi nimi aj Slovák Michal Ščepko. Spomína, že najhorší bol pekelný týždeň (hell week): „Päť dní neustále v studenom oceáne, v nepríjemnom piesku a treba plniť rôzne úlohy. Ste stále mokří a vystresovaní.“

Za celý čas máte len štyri hodiny spánku, prichádzajú halucinácie z únavy. Práve vtedy sa vzdala väčšina vojakov.“ Spomienky na niektoré testy mu doteraz vyvolávajú husiu kožu. K najnáročnejším patrilo šliapanie vody s rukami nad hlavou, s potápačským prístrojom a olovitou záťažou na opasku. „Bolo to asi päť najdlhších minút v mojom živote,“ priznáva. Ak pekelným týždňom prejdete, máte právo nosiť namiesto bieleho trička hnedé. Označenie, že už nie ste nováčik. Výcvik možno kedykoľvek zdať. Stačí prísť k medenému zvonu, tri razy naň zazvoniť a zložiť prilbu. Nevie zrátať, koľko ráz som mal sto chutí spraviť to. Ale vydržal som,“ poznamenáva Michal.

Svoju ťažkú chvíľu Michal zažil aj v potápačskej časti výcviku, pri týždňovom tréningu v bazéne. Vtedy zistil, čo prežíva človek, keď sa topí. „So zviazanými rukami a nohami sa musíte ponárať do hĺbky päť metrov a potom plávať. Pri jednej obrátke som sa nahlтал vody, vypustil som z pľúc vzduch a okamžite som klesol na dno. Ak niekto tvrdí, že pri tom nespanikári, nehovorí pravdu. Nevie ten pocit opísať, ale je hrozný. Museli ma vytiahnuť. Celú procedúru

som opakoval, inak by ma vyhodili," opisuje Michal situáciu.

Zlaňoval z vrtuľníka na zem aj do vody, učil sa bojovať v pozemných operáciách s bojovou muníciou a s výbušnami.

Po štyridsiatich ôsmich týždňoch výcviku zameraného na podvodné demolácie a paradesantný výcvik a po kvalifikačných testoch si konečne mohol na uniformu pripnúť Trident – odznak US Navy SEAL-s.

Vo svete aj doma

Rotmajster Michal Ščepko často riadil potápaško-prieskumné výcviky pre potápačov OS SR, zúčastňoval sa ako inštruktor alebo riadiaci na výcvikoch prieskumných odborností ženíjného práporu, výcvikov C-IED. Bol veliteľom slovenskej cvičiacej jednotky na medzinárodnom cvičení potápačov v Maďarsku, veliteľom čaty a jednotky na cvičeniach ako Engineer rescuer alebo Blonde Avalanche. Okrem toho sa stal hlavným autorom novelizovaného predpisu o potápačských prácach. V našich ozbrojených silách.

Od roku 2014 je veliacim poddôstojníkom ženíjnej prieskumnej čaty. Táto funkcia mu prináša väčšiu zodpovednosť a zároveň možnosť pripravovať a vychovávať ženíjnych poddôstojníkov. „Zároveň je táto pozícia pre mňa výzvou a záväzkom, aby poddôstojníci v jednotke, z ktorej som vzišiel, boli čo najlepší. Po odbornej i vojenskej stránke. Za všetkým je kopa driny, odriekania, fyzickej i psychickej námahy. Sám som vďačný svojim starším kolegom a veliteľom, ktorí ma viedli, a preto sa to snažím vrátiť pri výchove mojich nasledovníkov," konštatuje rotmajster Michal Ščepko.

Svaly nerozhodujú

Pobyt v USA mu otvoril oči aj pri najvhod-

nejšej pohybovej príprave pre vojenského potápača. Podľa neho je práve funkčný tréning jedna z najideálnejších fyzických príprav. Pozostáva z cvikov, ktoré úzko súvisia s každodennými aktivitami nášho

Preto funkčný tréning pozná len komplexné pohyby, súbor pohybov, pri ktorých sa zapája viac svalových skupín naraz a pracujú vo vzájomnej súvislosti. Či chcete podávať vrcholové športové výkony, alebo zdvihnúť svoje dieťa, ťažký nákup, zraneného kamaráta bez strachu o vlastné kĺby – funkčný tréning vás na tieto výzvy v živote dobre pripraví.

Rutina demotivuje

Je len veľmi málo profesií v rámci ozbrojených síl, v ktorých sa fyzická kondícia tak veľmi prejavuje, ako je vojenské potápanie. Len na ilustráciu: ak má niekto dobrú fyzickú kondíciu, vydrží dlhšie a sústredenejšie vykonávať zadané úlohy, má nižšiu spotrebu plynu pod vodou. A po splnení úlohy je ešte „použitelný“ pre ďalšiu. Práve takto pripravený je spoľahlivejším partnerom práve v situáciách, keď je niekoho život závislý práve od jeho pomoci. Pri príprave nových vojenských potápačov má podľa rotného Ščepka veľký význam funkčný tréning pozostávajúci z gymnastiky, vzpierania a iných aeróbnych aktivít. Počas svojho pobytu v USA sa usiloval získať nové poznatky.

„V ozbrojených silách USA na základe skúseností zistili, že rutinne sa opakujúce telesné prípravy vojakov vedú skôr k demotivácii a k zhoršovaniu fyzickej pripravenosti ako k zlepšovaniu výkonov. Preto tento systém zmenili a do fyzickej prípravy svojich vojakov zapájajú funkčné tréningy (CrossFit) a rôzne druhy kruhových tréningov. Počas výcviku BUD/SEAL sme museli používať tréningový systém SEAL FIT a CROSSFIT. Boli to síce tvrdé, ale veľmi účinné tréningy, v ktorých pokračujem dodnes," spomína rotmajster Michal Ščepko.

Ocenenie Poddôstojník roka 2016 je v správnych rukách.

Text a foto: Jozef Žiak

tréningy síce sformujú niektoré svaly, lenže takto vypracované telo je síce pekné, ale funkčné využitie tých svalov je z nášho pohľadu a potrieb minimálne. Veď izolované pohyby v živote nevyužívame.

Požehnania od ordinára

Po sviatku Troch kráľov požehnal ordinár Ozbrojených síl a ozbrojených zborov SR pracovné priestory príslušníkov generálneho štábu a ministerstva obrany. Mons. František Rábek v trojkráľovom požehnaní pripomenul potrebu

činiť druhým dobro. Okrem slov mons. Františka Rábeka zazneli aj tradičné koledy v podaní dievčenskej spevackej skupiny. Takže v súčasnosti môžete nad dverami hlavných funkcionárov generálneho štábu a ministerstva obrany prečítať tradičné 20-Christus mansionem benedicat-17.

Foto: Ivan Kelement

Počiatočná spôsobilosť NFIU

Jednotka NATO dislokovaná na Slovensku – NATO Force Integration Unit (NFIU) dosiahla v nedeľu 1. januára 2017 počiatočnú spôsobilosť. Od tohto dátumu spĺňa všetky požadované organizačné, administratívne a technické kritériá. Plnú spôsobilosť by mala dosiahnuť 1. júna 2017. Jej hlavnou úlohou je podpora kolektívnej obrany

NATO v plánovacom procese, asistencia pri výcviku a spoločných cvičeniach a v prípade potreby zabezpečenie a koordinácia prijatia spojeneckých síl v danom regióne. „Aj toto je ďalší krok, ktorý prispeje k posilneniu bezpečnosti našej krajiny jej občanov, čo je pre nás absolútnou prioritou,“ povedal minister obrany SR Peter Gajdoš. NFIU sídli v kasárňach vo Vajnoroch. Od 1. septembra 2016 je oficiálne pod velením Mnohonárodného zboru NATO Sever-východ Štetín.

Vojenská polícia medzinárodne

Proces vstupu slovenskej Vojenskej polície do Centra výnimočnosti Vojenskej polície NATO v poľskej Bydgoszczy sa 20. decembra 2016 skončil podpisom Nóty o pripojení náčelníkom štábu veliteľstva NATO SACT, Norfolk, VA, USA. Slovenská republika sa tak prostredníctvom Vojenskej polície stala desiatou krajinou

sponzorujúcou Centrum výnimočnosti Vojenskej polície v poľskej Bydgoszczy a pripojila sa ku krajinám ako Bulharsko, Chorvátsko, Česká republika, Grécko, Rumunsko, Holandsko, Taliansko, Poľsko, Nemecko, ktoré v centre výnimočnosti už pôsobia. Vojenská polícia MO SR sa bude do činnosti centra zapájať účasťou jedného dôstojníka. V skupine Lessons Learned už pôsobí mjr. Ing. Jozef Šoltýs. Prostredníctvom zastúpenia v tejto organizácii sa Vojenská polícia dostáva k vzdelávacím kapacitám, doktrínam a možnosti vytvárať nové doktríny, týkajúce sa činnosti vojenských polícii všetkých krajín NATO.

Veľvyslanec v Žiline

Žilinský 5. pluk špeciálneho určenia navštívil 11. januára veľvyslanec Spojených štátov amerických na Slovensku Adam Sterling. „Cieľom návštevy bolo zoznámenie sa s históriou pluku,

Doktrínálna komunita

V súlade s Vykonávacím protokolom medzi MO SR a MO ČR o spolupráci v oblasti vojenskej dokumentácie sa na Veliteľstve výcviku – Vojenskej akadémie AČR 13. až 14. decembra 2016 uskutočnilo 11. pracovné zasadnutie doktrínálnej komunity AČR a OS SR. Za hostiteľskú stranu ho viedol pplk. Dušan Faltýnek a za OS SR Ing. Vladimír Zikmund. Cieľom bolo vyhodnotenie realizácie dohodnutých záväzkov a úloh, výmena skúseností z procesu obrannej štandardizácie a doktrínálnej tvorby a dohodnúť rámec ďalšej spolupráce. Pozornosť sa zamerala na spoločné projekty budúcej tvorby, ktorých výsledkom by mali byť výcvikové a operačné publikácie, ktoré sa budú líšiť len jazykovou mutáciou. Na záver rokovania prebehla pravi-

Háčkovaný maskot

Nadporučička Martina Gromová, ktorá pôsobí v centre testovania munície v Novákoch ako náčelník skupiny muničných štandardov, sa venuje háčkovaniu hračiek podľa detských kresbičiek, obrázkov a fotografií.

„Keď som uvidela titulnú stranu júlovej Obrany, na ktorej je obrázok Viktórie Hubkovej zo súťaže žiakov základných škôl Vojaci očami detí, hneď ma zaujal. Vedela som, že z neho musí vzniknúť háčkovaná hračka. Potom som sa s ňou prihlásila do celorezortnej prehliadky MIL 2016 v Trenčíne. V súťaži som vyhrala prvé miesto v kategórii Úžitkové ume-

nie. Podarilo sa mi vypátrať aj adresu dievčatka, ktoré obrázok nakreslilo a hračku som mu poslala,“ približuje npor. Gromová históriu vzniku víťazného háčkového maskota.

A my v redakcii už pracujeme na vyhlásení ďalšieho ročníka výtvarnej súťaže Vojaci očami detí.

Text a foto: Jozef Žiak

jeho poslaním a úlohami, ktoré jeho členovia plnia v spolupráci s americkými partnermi, najmä americkými Silami pre špeciálne operácie,“ uviedol veliteľ pluku plukovník Lubomír Šebo. Adam Sterling sa živo zaujímal o nasadenie žilinských špeciálov v operácii Rolute Support v Afganistane. Ďalšie témy rozhovorov sa dotýkali možností rozvoja spolupráce amerických a slovenských špeciálnych síl s dôrazom na spoločný výcvik. Mimo oficiálneho programu sa veľvyslanec Sterling stretol s tromi príslušníkmi 20. skupiny špeciálnych síl z americkej Indiany, ktorí sú práve v tomto čase na rekognoskačnom pobyte pred nadchádzajúcim spoločným medzinárodným vzdelávacím výcvikom Joint Combined Education Training na Slovensku. „Spolupráca medzi Slovenskom a Spojenými štátmi americkými sa odvíja od nášho silného spojenectva v NATO. Osobitný rozmer má bilaterálna spolupráca amerických a slovenských špeciálnych síl. Práve spôsobilosti 5. pluku sú vo vojenskej komunite USA vysoko hodnotené. Členovia týchto elitných jednotiek slúžili bok po boku vo vojnu zmietanom Afganistane,“ povedal americký hosť. Delegáciu veľvyslanca USA sprevádzal plukovník Miroslav Gardlo, náčelník odboru Síl špeciálneho určenia Generálneho štábu Ozbroyených síl Slovenskej republiky.

delná výmena doktrín, predpisov a pomôcok vypracovaných obidvoma stranami v roku 2016.

Zrod novej tradície

Riaditeľ Vojenskej polície plukovník Michal Migát založil novú tradíciu. V Trenčíne sa 9. decembra stretol so svojimi predchodcami vo funkcii. Jeho pozvanie prijali okrem posledného riaditeľa všetci žijúci (plukovník František Zemko už zomrel), vrátane generálmajora v. v. Jiřího Egga, ktorý bol historicky prvým náčelníkom VP. „Chcel by som založiť novú tradíciu a s mojimi predchodcami vo funkcii sa častejšie stretávať. Inšpiroval som sa klubom generálov,“ priznal plukovník Migát. Neskrýval spokojnosť z bohatej účasti na prvom stretnutí. Veď každý z náčelníkov a riaditeľov, počnajúci generálom Eggom, pokračujúci plukovníkmi vo výslužbe a v zálohe Liborom Gašperikom, nebohým Františkom Zemkom, Stanislavom Berom, Milanom Mezovským, Jaroslavom Hamárom či Milanom Hamarom, vykonal kus práce v prospech Vojenskej polície.

(jož)

• Brány Základne výcviku a mobilizačného doplnovania sa 9. januára po prvý raz v roku 2017 otvorili pre 147 čakaťelov prípravnej štátnej služby a 49 kadetov, absolventov vysokých škôl, ktorí absolvujú základný vojenský výcvik, a kasárne 4. čs. brigády Martin sa im stanú na sedem týždňov domovom. Medzi čakaťelmi a kadetmi je aj 36 žien. Po úspešnom absolvovaní všetkých predpísaných prijímacích procedúr a vystrojení potrebným materiálom v Regionálnom stredisku naturálneho odievania Multifunkčnej zásobovacej základne Západ v Nemšovej boli nováčikovia zaradení do výcvikových čiat, kde sa hneď začal výcvik zameraný na zvládnutie základných vojenských zručností. Po jeho úspešnom absolvovaní budú vo februári slávnostne vyradení.

• V zmysle § 76, ods. 1 zákona č. 58/2014 o výbušninách, výbušných predmetoch a munícií a o zmene a doplnení niektorých zákonov bol s účinnosťou od 1. 1. 2017 ministrom obrany vymenovaný za pyrotechnického inšpektora ministerstva obrany pplk. Ing. Štefan Zreničík, vedúci oddelenia podporných projektov odboru projektov vyzbrojovania, sekcie modernizácie a infraštruktúry MO SR.

• Zástupca veliteľa Pozemných síl OS SR brigádny generál Juraj Krištofovič otvoril 2. januára zhromaždenie profesionálnych vojakov a zamestnancov Veliteľstva Pozemných síl OS SR pri príležitosti Dňa vzniku Slovenskej republiky. V súvislosti s personálnymi zmenami predstavil nových príslušníkov veliteľstva a zaželel všetkým veľa úspechov pri plnení náročných úloh, ktoré pozemné sily čakajú v roku 2017.

• Príslušníci Veliteľstva Vzdušných síl OS SR si v utorok 3. januára počas slávnostného nástupu pripomenuli 24. výročie vzniku Slovenskej republiky. Veliteľ vzdušných síl generálmajor Miroslav Korba zhrnul úlohy vzdušných síl a poďakoval ich príslušníkom i civilným zamestnancom za vykonanú prácu. Náčelník oddelenia personálnej podpory ich oboznámil s personálnymi zmenami na veliteľstve vzdušných síl. Od 1. januára bol do funkcie náčelníka odboru logistiky ustanovený plukovník Slavomír Milde, náčelníka odboru plánovania použitia a rozvoja VzS podplukovník Peter Baliak a náčelníka oddelenia leteckého výcviku major František Pytlík. Do hodnosti major boli povýšení Evald Čermák a Vladimír Smolej.

• Veliteľ Úradu logistického zabezpečenia OS SR plukovník gšt. Ján Žarnovický 3. januára otvoril zhromaždenie profesionálnych vojakov a zamestnancov pri príležitosti Dňa vzniku Slovenskej republiky. Po zaznení štátnej hymny a prečítaní rozkazu prezidenta k 24. výročiu vzniku Slovenskej republiky a personálnych rozkazov veliteľ úradu uviedol do vyšších dôstojníckych hodností majora Juraja Olosa a majora Rastislava Gebauera.

• Aj príslušníci taktického krídla Sliač si 3. januára slávnostným nástupom pripomenuli 24. výročie vzniku Slovenskej republiky. Zástupca veliteľa taktického krídla podplukovník Martin Kuterka prečítal po odohraní štátnej hymny rozkaz prezidenta SR. Verejne poďakoval 80-násobnému bezpríspevkovému darcovi krvi, príslušníkovi krídla majorovi v. v. Dušanovi Jenčíkovi, ktorému 2. decembra 2016 slovenský Červený kríž udelil diamantovú Jánskeho plaketu.

Slávne bitky histórie

Navarino

Bitka pri Navarine
20. októbra 1827

V roku 1821 vypukla tzv. Grécka vojna za nezávislosť. Vyvrcholila v roku 1829, kedy sa Gréci s pomocou európskych mocností vymanili spod tureckej nadvlády. Dôležitou súčasťou tejto vojny bolo víťazstvo britsko-rusko-francúzskej flotily nad turecko-egyptským loďstvom pri Navarine na juhozápadnom pobreží Peloponézského polostrova v októbri 1827.

Boj Grékov za slobodu

Územia dnešného Grécka i susedných štátov na juhu Balkánu sa dostali do područia osmanských Turkov v 15. storočí po páde byzantského Konštantínopolu (1453). Na začiatku 19. storočia bol tureckým sultánom Mehmed II. (1808 – 1839) a Peloponéz okupovali vojská jeho vazala egyptského miestodržiteľa Muhammada Aliho pašu, ktorý do ich čela postavil svojho syna Ibrahima pašu. Táto okupácia hraničila s genocídou miestneho obyvateľstva, čo v západnej Európe vyvolalo veľké prohelénske cítenie verejnosti. Nie však panovníkov týchto krajín, ktorí sa obávali, že väčší tlak na Turecko by mohol povzbudiť pravoslávne Rusko a posilniť jeho ambície získať hegemoniu v oblasti. A tak britský kráľ Juraj IV. (1820 – 1830), francúzsky kráľ Karol X. (1824 – 1830) i rakúsky cisár František I. (1804 – 1835) ticho tolerovali turecký teror a zdráhali sa zasiahnuť.

Boj o grécku slobodu sa začal v marci 1821 povstaním v Moldavsku. Turci ho potlačili, ale odpor sa rozšíril, až 25. marca 1821 Gréci v Epidaure vyhlásili nezávislosť. Nato Turci znásobili represálie a vyvražďili napríklad väčšinu obyvateľov ostrova Chios, ktorý sa stal symbolom.

Zlom nastal v roku 1825, kedy na ruský trón nastúpil cár Mikuláš I. (1825 – 1855). Rozhodol sa turecké vyčíňanie zastaviť a utrpenie Grékov mu dalo zámenku i na prípadné vyhlásenie ďalšej rusko-tureckej vojny za rozšírenie vplyvu jeho impéria smerom k Stredomoriu. To Britov, Francúzov i Rakúšanov vydesilo. Prejavili ochotu rokovať a Turkov (de facto spojencov) „umravniť“.

Viceadmirál sir Edward Codrington

Vojvodcovia a ich vojská

Spojeneckej flotile velil britský viceadmirál sir Edward Codrington, ktorý k Navarinu priviedol deväť lodí (3 radové, 4 fregaty a 2 brigy) s vyše 360 delami. Jeho vlajkovou loďou bola 84-delová radová loď HMS (His Majesty Ship) Asia. Ruský kontradmirál holandského pôvodu gróf Lodewijk van Heiden velil z 80-delovej radovej lode Azov ôsmim lodiam (4 radové a 4 fregaty) so 490 delami a francúzsky kontradmirál gróf Henri de Rigny na 60-delovej fregate Sirène mal pod sebou šesť lodí (3 radové a 3 fregaty) nesúce celkovo 342 diel. Spojenci teda na svojich 23 lodiach sústredili dokopy 1 192 diel, a to modernejších a výkonnejších, než mal ich protivník.

Údaje o loďstve Ibrahima pašu, ktorému velil admirál Tahir paša, sa v prameňoch rôznia, ale isté je, že bolo oveľa väčšie. Malo takmer 80 lodí, ale iba 3 z nich boli radové, 17 patrilo do triedy fregát a zvyšok tvorili menšie korvety, škunery a brigy. Jadrom flotily bola egyptská eskadra (asi 60 lodí), v ktorej plávali i tri tuniské lode (2 fregaty a 1 briga). Moslimské plavidlá na palubách niesli takmer 2 280 diel, väčšinou ale starších a menšieho kalibru, než mali spojenci.

Lode a taktika

Po porážke Napoleona (1815) admirality európskych mocností zavrhlí filozofiu budovania vojnových flotíl okolo jadra veľkých radových lodí s tromi delovými palubami, ako bola napríklad Nelsonova HMS Victory s výtlakom 3 500 ton a 106 delami. Zistili, že tieto „obri“ sú síce efektívni v radovej taktike, keď môžu plne využiť bočnú salvu diel, ale na manévrový boj sú príliš pomalé a nestabilné. Novým štandardom sa stala obratnejšia dvojpalubová radová loď triedy Canopus (francúzsky „design 74“) so 74 až 84 delami a výtlakom 2 až 3 000 ton. Loďou tohto typu bola aj 84-delová vlajková loď viceadmirála Codringtona HMS Asia a takisto 80-delová loď Azov kontradmirála van Heiden. Aj kontradmirál de Rigny dostal tri dvojpalubové radové lode rovnakej triedy, ale keď uvidel ich stav, za vlajkovú loď si zvolil modernejšiu 60-delovú fregatu Sirène.

Fregaty určené na podporu radových lodí boli menšie lode s dvoma alebo len jednou delovou palubou, nesúce 50 až

Konradmirál gróf van Heiden

60 diel (tzv. veľké fregaty) alebo 24 až 44 diel. Iba jedna z troch tureckých radových lodí Ghiuh Rewan, vlajková loď admirála Tahira pašu, mala 84 diel, zvyšné dve – Fahti Bahri a Burj Zafer „iba“ 74, resp. 70 diel. V kategórii fregát Turci prevyšovali spojencov v pomere sedemnášť ku deviatim a ich loďstvo dopĺňalo tridsať korviet a niekoľko desiatok ešte menších lodí (bríg, škunerov a delových člnov). Turci mali aj asi päť až šesť tzv. branderov, výbušných a zápalných lodí, ktoré sa paradoxne naučili používať od Grékov.

Štandardom výzbroje radových lodí pri Navarine boli 32 a 24-librové delá na spodnej delovej palube, strieľajúce nevýbušné gule s hmotnosťou asi 14, resp. 11 kilogramov, 18-librové (cca 9 kg) delá na vyššej palube a 12 a 9-librové (cca 5,5 a 4 kg) na hornej nekrytej palube a nadstavbách. Tam stálo i niekoľko 68-librových (cca 31 kg) tzv. karronád, veľkých diel s krátkou hlavňou, určených na ničenie živých síl z blízka tzv. kartáčmi, čiže náložami sekaného olova, železa a guľiek do mušket.

Gréci vo vojne za nezávislosť ako prví na svete vojensky použili anglický kolesový parník Karteria. Mal výtlak len 233 ton, ale niesol štyri delá a štyri karronády kalibru 68 libier! Tento „drobček“ v ústí Korintského zálivu koncom septembra 1827 potopil deväť tureckých delových člnov.

Bitka v Jónskom mori

Predohrou námorného stretu bola Londýnska zmluva medzi Britániou, Ruskom a Francúzskom zo 6. júla 1827, vyzývajúca

Atény v roku 1821 boli plné Turkov

Turkov, aby zastavili akcie proti Grékom, udelili im autonómiu v rámci ríše a stiahli vojsko z gréckeho územia. Turci diktát 29. augusta odmietli s tým, že grécki povstalci

Záver štvorhodinovej bitky pri Navarine

zneužívajú prímerie a s podporou Britov a Rusov pokračujú v bojoch. Ešte predtým, 5. augusta, však veľká turecko-egyptská flotila vyrazila z Alexandrie ku Grécku a 8. septembra sa pri Navarine na pobreží Jónskeho mora spojila s tamojšími tureckými silami. Spojenci museli reagovať a 12. septembra k Navarinu priplávala britsko-rusko-francúzska flotila viceadmirála Codringtona, ktorý mal ale prísny rozkaz použiť silu len v prípade napadnutia flotily.

Masakrovanie Grékov Turkami na súši však pokračovalo a spojenci zo svojich lodí dobre videli horiace dediny na pobreží a v blízkom zázemí. Codrington sa preto rozhodol vplávať do veľkého navarinského zálivu s plochou približne 5×3 kilo-

metre a postaviť sa pred turecko-egyptskú flotilu. On neskôr tvrdil, že mu išlo o demonštráciu sily, jeho neprajníci to ale charakterizovali ako bezprecedentnú provokáciu. Dnes už nezistíme, kto a v ktorej chvíli vystrelil prvý. Isté je len to, že spojenecká flotila v štvorhodinovej bitke podvečer 20. októbra 1827 úplne zničila nepriateľa.

Epilóg

V bitke pri Navarine spojenci potopili dve z troch turecko-egyptských radových lodí, zvyšná sa zmenila na plávajúci vrak bez sťažňov. Okrem nej na hladine zostali iba dve turecké fregaty a päť delových

Grécka fregata Hellas a parná loď Karteria

člnov. Napriek ťažkým poškodeniam prežili všetky spojenecké radové lode a akoby zázrakom nebolo potopené ani žiadne z ďalších väčších plavidiel. Turci, Egypťania a Tunisania mali vyše 1 100 mŕtvych a 3 000 zranených, spojenci 181 padlých a 480 zranených.

Konradmiráli van Heiden a de Rigny boli za víťazstvo pri Navarine ocenení vysokými vyznamenaniami a povýšení na viceadmirálov. Viceadmirál Codrington, keďže bol vo verejnosti veľmi populárny, dostal od kráľa prestížne vyznamenanie „Grand Cross of the Bath“, ale v hodnosti nepostúpil a až do penzionovania o desať rokov ho už nepoverili žiadnym operačným velením.

Veľká Británia, Rusko a Francúzsko uznali úplnú nezávislosť Grécka tzv. Londýnskym protokolom 3. februára 1830.

Radová loď HMS Asia

Osobný príklad

Poddôstojníkom roka 2016 v trenčianskej brigáde bojového zabezpečenia sa stal príslušník Práporu logistiky Hlohovec rotmajster Milan Kozoň. Podľa veliaceho poddôstojníka práporu nadrotmajstra Richarda Paraňu patrí Milan medzi najaktívnejších poddôstojníkov útvaru.

„Má bohaté skúsenosti z pôsobenia pri zabezpečovaní najdôležitejších cvičení na Slovensku, ale aj z pôsobenia v zahraničných operáciách. Je príkladom pre ďalších poddôstojníkov, je prirodzeným lídrom. Nebojí sa zodpovednosti. Osvedčil sa aj pri zastupovaní veliteľa čaty, v jednotke úspešne riadi telesnú prípravu a vie k nej pritiahnuť vojakov,“ hovorí na margo rotmajstra Kozoňa.

Rodák z Trenčína, ktorý býva v Novom Meste nad Váhom, absolvoval Vojenskú strednú odbornú školu pozemného vojska v Martine, smer výzbroj a munícia. Začínal v automobilovej základni v Hlohovci ako veliteľ čaty, neskôr roky pôsobil v základni opráv ženijného materiálu v Novom Meste nad Váhom. Medzinárodné skúsenosti získal v misii OSN UNTAES v chorvátskom Slavónsku a v misii Európskej únie EUFOR – ALTHEA v Bosne a Hercegovine. Spoločne so svojimi kolegami z útvaru pomáhal zabezpečovať všetky významnejšie cvičenia. Absolvoval kurz

špeciálnej telesnej prípravy v Centre výcviku Lešť a stal sa úspešným inštruktorom v tejto oblasti.

„Uvedomujem si, že vojak musí mať potrebnú dávku fyzickej zdatnosti, aby zvládol všetky požiadavky výcviku. Najmä v poľných podmienkach. Snažím sa v tomto smere pôsobiť na svojich podriadených. V tomto mojom presvedčení ma utvrdilo aj spoločné cvičenie s príslušníkmi žilinského pluku špeciálneho určenia vo Vojenskom výcvikovom priestore Turecký vrch“, hovorí Milan, ktorý úspešne skončil aj viacero odborných kurzov.

Zameraných okrem iného aj na prácu s kontajnermi. Najviac ho však baví práca s ľuďmi. Vždy sa usiluje ísť svojim podriadeným príkladom v plnení úloh. To je podľa neho tá najlepšia motivácia. Aj preto bol v uplynulých rokoch najlepším poddôstojníkom Síl výcviku a podpory OS SR.

Text: Jozef Žiak
Foto: archív M. K.

Padáčekar

Desiatnik Martin Uramkin začína svoju vojenskú kariéru v topoľčianskom prápore logistickej podpory ako vodič prepravy munície. Rodák z Krupiny neskôr pôsobil v levičkom mechanizovanom prápore ako vodič Aligatora a napokon v Taktickom krídle Sliač. Bol vodičom – strojníkom družstva dopĺňovania pohonných hmôt. Na letisku pozoroval prácu padákovej, výsadkovej a záchrannej služby, lákali ho zoskoky. Napokon sa mu sen splnil, stal sa mladším pomocníkom padákovej, výsadkovej a záchrannej služby a povýšili ho do hodnosti desiatnik. Má za sebou aj prvý sólo zoskok z lietadla L-410. Aj na tomto pracovisku sa rýchlo zaradil medzi najlepších. Nie náhodou sa stal v kategórii mužstva za rok 2016 najskôr najlepším v rámci krídla a neskôr celých vzdušných síl.

(jož)

Plná poľná sa vrátila

V minulosti obľúbená rozhlasová relácia Plná poľná sa po šiestich rokoch vrátila do programovej štruktúry rozhlasového vysielania. Už v piatok 13. januára od 21.05 h do 21.35 h si na programe Slovenského rozhlasu Rádio Regina mohli poslucháči vypočuť informácie o činnosti ozbrojených síl a rezortu obrany. Minister obrany Peter Gajdoš je presvedčený, že relácia získa medzi poslucháčmi minimálne rovnakú obľúbenosť ako mala v minulosti.

Plná poľná má ambíciu uchádzať sa po šiestich rokoch opäť o priazeň poslucháčov rôznych vekových kategórií. Verejnoprávny rozhlas bude vytvárať priestor na sprostredkovanie informácií o širokospektrálnej činnosti rezortu ministerstva obrany a ozbrojených síl v oblasti zabezpečenia obrany Slovenskej republiky, jej suverenity a územnej celistvosti či o prijatých opatreniach v oblasti domáceho krízového manažmentu. Relácia Plná poľná bude mať reprízu každú sobotu od 23.30 h.

Do relácií budú zaradené pravidelné rubriky o výcviku vojakov, o ich nasadení doma a v zahraničí. Priestor dostanú aj diskusné relácie na aktuálne témy, niektoré sa budú venovať aj bohatej vojenskej histórii. Plná poľná bude informovať aj o výnimočných činoch príslušníkov rezortu obrany, bude sa snažiť o rozvoj vlastenectva a branného povedomia občanov. Zároveň bude poskytovať aktuálne informácie pre všetkých, ktorí budú mať záujem o službu profesionálneho vojaka, alebo sa budú chcieť zapojiť do projektu dobrovoľnej vojenskej prípravy a aktívnych záloh.

Najlepší vojak

Najlepším vojakom v kategórii mužstva sa v rámci pozemných síl stal desiatnik Ľuboš Zemanovič z levického mechanizovaného práporu. Ľuboš je vyše 10 rokov vojenským profesionálom. Začínal ako guľometník, v súčasnosti je strelcom – operátorom BVP-2. Velitelia oceňujú jeho iniciatívny prístup k plneniu úloh. Desiatnik Zemanovič postupne absolvoval niekoľko odborných kurzov v Akadémii OS SR v Liptovskom Mikuláši či Centre výcviku Lešť. Napríklad inštruktora pre výcvikový tréner Jakub, letný i zimný kurz vojenského praktického lezenia v horách, prekonávanie prírodných prekážok na skalách, kurz lezenia na skalách, odborný kurz strelcov – operátorov BVP-2 či základný kurz boja zblízka.

Zahraničné skúsenosti získal počas svojho pôsobenia v operácii KFOR v Kosove. Nechýbal pri žiadnom cvičení, ktoré levický mechanizovaný prápor plnil vo výcvikových zariadeniach. Vždy patril medzi najlepších vojakov práporu. Aj preto sa desiatnik Ľuboš Zemanovič stal najlepším vojakom výcvikového roka 2016 v kategórii mužstva v celých pozemných silách. (jož)

- Príslušníci 5. pluku špeciálneho určenia, ktorí slúžia v misii Resolute Support v Afganistane, za prítomnosti veliteľa plk. Martina J. Schmidta a veliteľa SLOVCON pplk. Olivera Toderišku, ako aj príslušníkov koalíčných síl, si 27. decembra 2016 pripomenuli tretie výročie teroristického útoku, pri ktorom zahynuli príslušníci 5. pluku špeciálneho určenia nadporučík Edmund Makovník a rotný Patrik Fraštia. K pietnym miestam s fotografiami padlých položili vojaci vence a zapálili sviečky.

- Náčelník generálneho štábu generál Milan Maxim sa 21. decembra tradične spojil videovorom s veliteľmi slovenských kontingentov pôsobiach v operáciách mimo územia Slovenskej republiky. Vypočul si hlásenia o situácii v operačných priestoroch, zaželel vojakom v zahraničí šťastné a najmä bezpečné prežitie vianočných sviatkov a veľa zdravia v novom roku 2017. Podobne sa s vojakmi v operáciách spojil o dva dni neskôr aj minister obrany Peter Gajdoš.

- Veliteľ JFC Brunssum (JFCBS) generál Salvatore Farina odmenil príslušníkov OS SR mjr. Miroslava Kováčika a nrtm. Miroslava Makaru za vynikajúcu službu v prospech JFCBS. Major Kováčik bol ocenený za osobný prínos v rámci pôsobenia vo viacerých tímoch plánujúcich cvičenia NATO. Nrtm. Makara ocenenie získal za prácu v prospech Afghan Focus Group a operácie Resolute Support v Afganistane.

- Dobrovoľní vojaci budú v roku 2017 cvičiť za lepších podmienok. Rezort obrany už predložil na medzirezortné pripomienkové konanie novelu zákona o dobrovoľnej vojenskej príprave. Rezort chce projekt skvalitniť a ďalších dobrovoľných vojakov vycvičiť v novom roku za lepších podmienok. Zmeny vyplynuli z analýzy pilotného projektu dobrovoľnej vojenskej prípravy, do ktorej bolo zapracované aj jeho hodnotenie z pohľadu prvých úspešných absolventov. S výcvikom ďalších dobrovoľných vojakov rezort obrany začne ihneď po účinnosti novely zákona.

- Súťaž vojenských zručností Military Skills Competition, ktorá sa v misii UNFICYP na Cypre po prvý raz konala v roku 1967, sa v tomto roku uskutočnila 7. decembra. Jednotka Vojenskej polície FMPU zostavila osemčlenný tím, ktorý FMPU po prvý raz v histórii súťaže priniesol víťazstvo. Aj zásluhou kpt. Vladimíra Telesnického, rtm. Petra Kacvinského a rtm. Milana Benka.

- Strelci-operátori BVP-1 z 2. mechanizovanej brigády, ktorí v novembri pre extrémne nepriaznivé podmienky nedokončili výcvik, dostali 6. a 7. decembra druhú možnosť v zasneženom prostredí Vihorlatských vrchov, vo Vojenskom výcvikovom priestore Kamenica nad Cirochou. S priebehom opakovaných strelieb bol ich riadiaci, major Vincent Csery z 22. mechanizovaného práporu spokojný.

- V dňoch 5. až 23. decembra 2016 sa na Oddelení výcviku, vzdelávania a špecializačnej prípravy odboru špecializovaných zdravotníckych činností a výcviku Úradu hlavného lekára Ružomberok s pracoviskom v Liptovskom Mikuláši uskutočnil vstupný odborný výcvik vojenských profesionálov zdravotníckych odborností /odborná časť/ OR – 2. Kurz bol zameraný na poskytovanie prvej pomoci v rámci zdravotníckeho zabezpečenia jednotky, vykonávanie zdravotníckeho odsunu chorých a ranených.

Športovcom roka je vojak

„O tom, že by som sa mal stať slovenským športovcom roka za rok 2016, som sa síce dozvedel pár minút pred vyhlasovaním výsledkov, no stále boli okolo toho nejaké šumy.

Keďže som si do posledného okamihu nebol istý, vychutnal som si vyhlasovanie ako príjemné prekvapenie,“ povedal nám 22. decembra krátko po vyhlásení ankety v bratislavskom novom Slovenskom národnom divadle nadporučík Matej Tóth, zlatý olympijský víťaz v chôdzi na 50 kilometrov a člen Vojenského športového centra Dukla.

Naposledy bola z Dukly najúspešnejším športovcom Slovenska Anastasia Kuzminová (biatlon: 2014 a 2010), pred ňou to bol Michal Martikán (vodný slalom: 2008, 2007, 1997, 1996). Nesmieme zabudnúť ani na Elenú Kaliskú (vodný slalom: 2004) a Jozefa Gönciho (športová streľba: 1999). Od roku 1993 sa v prvej desiatke spomedzi všetkých športovcov najčastejšie umiestnil Michal Martikán – až 16 ráz, z toho 15 ráz v nepretržitej sérii.

Predohra medzi atlétmi

To, že npor. Matej Tóth zvíťazil 14. decembra už štvrtý raz po sebe v ankete Atlét roka, nikoho neprekvapilo. Celkovo vyhral piaty raz, premiéru mal ako vychádzajúca hviezda už v roku 2006. Matej si tradične prevzal ocenenie v uniforme dôstojníka Ozbrojených síl Slovenskej republiky a tiež tradične zdôraznil, že popri rodine a trénerovi je pre neho práve Dukla a rezort obrany zázemím, bez ktorého by si len ťažko vedel predstaviť úspechy, ktoré dosiahol.

Poďakovanie vyslovil aj svojmu trénerovi nadporučíkovi Matejovi Spišiakovi, ktorého porota zložená zo športových odborníkov, trénerov, funkcionárov a novinárov vyhodnotila ako atletického trénera roka. Tretí bol tréner našich skokanov Radoslav

Dubovský. Medzi atlétmi na druhom mieste skončil kladivár Marcel Lomnický.

Športovci DUKLY získali v roku 2016 na vrcholových podujatiach 37 medailí, kým rok predtým 33. V minulosti sa počet pohyboval medzi 20 až 30 medailami. Len rok 2014 vyskočil na 47, najmä vďaka vojenským majstrovstvám sveta. Aj pre rôzny počet európskych a svetových majstrovstiev či olympiád v tom-ktorom roku nemôže byť porovnanie celkom objektívne, no iste napovedá mnohé.

„Druhý som bol vlani aj predvlani – a už chcem viac. No ak som sa minulý rok dušoval, že už konečne budem lepší ako Maťo, musím to opäť odložiť a o to viac mu blahoželám,“ zasmial sa silák Marcel. Piate boli zhodne kladivárka nadrotmajsterka Martina Hrašnová a diaľkarka Jana Veldáková. Na siedmom mieste skončila trojskokanka Dana Veldáková a na desiate sa z vlaňajšieho 16. miesta posunul chodec čatár Dušan Majdán. Spomedzi desiatich najlepších atlétov boli z Dukly piati, rovnako ako v roku 2015. Tento rok sme nemali zástupcu medzi trojicou najlepších mládežníckych športovcov či trénerov mládeže. Dá sa však o tom diskutovať, pretože aj Spišiak aj Dubovský sa delia o svoje skúsenosti tiež s mládežníkmi.

Radosť a vrásky riaditeľa

„Samozrejme, že som to očakával. Športovca roka vyberajú v ankete ľudia, čo sa športu rozumejú, teda športoví žurnalisti, ktorí takto vyjadrili, čo znamená triumf na olympiáde,“ s uspokojením po vyhlásení ankety Športovec roka konštatoval riaditeľ VŠC Dukla Richard Galovič. Spoza jeho úsmevu však takmer vždy vycítiť aktuálnu analýzu dneška, sieť krátkodobých plánov – a aj možnosti budúcich riešení. O to viac, že aktuálne hovorí o krízovom

manažmente: „Myslím, že každý, kto sa pohybuje v slovenskom športe, musí vidieť, že je tu obrovská generačná priepasť, pretože posledných dvadsaťpäť rokov v našej krajine chýbala celková stratégia ako byť v športe úspešný. Preto úspechy nášho športu nie sú, bohužiaľ, výsledkami plošnej systematickej práce, ale skôr špičkového prístupu zopár rodičov, nie veľa tréningových skupín či scvrknutého počtu klubov. Preto je naša špička príliš úzka,“ uviedol bez servítky. Pokračoval: „V takejto situácii sa nateraz nedá postupovať iným spôsobom ako tým, ktorý sme nastavili u nás na Dukle, keď sme prešli do diferencovanej podpory tých najlepších. Zriadili sme elitný tím, ktorý odčlenil výnimočných od veľmi dobrých - a tým „naj“ sme ušili prípravu na mieru tak, aby sa dokázali presadiť v najsilnejšej svetovej konkurencii. Osvedčilo sa nám to, no takúto situáciu by som prirovnal ku krízovému manažmentu, pretože na úrovni štátnej športovej reprezentácie by to nemalo byť dlhodobým pravidlom.“ Riaditeľ Galovič hovorí, že ak chceme byť v budúcnosti úspešní, je nevyhnutné vložiť oveľa viac energie aj financií do identifikovania a podchytenia talentovanej mládeže. „Snažíme sa o to aj my v Dukle a využívame na to napríklad tréningové mikroskupiny tých najlepších športovcov. Do nich sa usi-

lujeme aspoň čiastočne implementovať aj mládežnícke talenty, ktoré sčasti trénujú pod kuratelou najskúsenejších trénerov. Zároveň blízkosť tých najlepších športovcov je pre nich príkladom a inšpiráciou.“

„Dukla je na Slovensku neoddeliteľnou súčasťou športového hnutia a som rád, že nehovorím iba o tradícii, ale aj o budúcnosti, pretože si myslím, že vojenské športové stredisko je nastavené veľmi dobre, je moderne riadené a za to všetko hovoria výsledky,“ povedal nám na Športovcovi roka nový predseda Slovenského olympijského výboru Anton Siekel. Avizoval, že kto iný ako športovci Dukly by mali zabodovať aj na XXIII. zimnej olympiáde, ktorá sa bude konať vo februári 2018 v juhokórejskom Pchjongčchangu. A ako tipoval výsledok najprestížnejšej národnej športovej ankety on? „Ja som sa vyjadril, že mojím favoritom je Matej Tóth, má skvelý športový príbeh, no zároveň aj Peter Sagan vynikajúco

reprezentuje našu krajinu... A nielen to. Vidíme, ako sa decká vracajú k športu - a to aj vďaka nim, pretože sú výnimočne inšpirujúci a motivační.“

Matej, Veronika, Peťa

V ankete hlasovalo 122 športových novinárov, z nich dalo Mateja Tótha 69 na prvé miesto, 39 na druhé a 13 na tretie. U Petra Sagana to bolo 48-41-18. Matej celkovo získal 1151 bodov, Peter 1076 - a vlastne

si vymenili miesta z vlašajška. Tretia bola tenistka Dominika Cibulková (934). Šiesta bola dukláčka Veronika Velez-Zuzulová (585), desiatka Petra Vlhová (172). Tri miesta Dukly v prvej desiatke je o jedno miesto viac ako rok predtým. Náš strelec Juraj Tužinský bol 13., Marcel Lomnický 15. a Alexander Slafkovský 16.

„Za úspechmi z posledných rokov boli roky tvrdej práce, samo od seba mi nič z neba nespadlo, ak nerátam to, že občas som sa stretal aj s problémami, kde by som ich nečakala,“ poznamenala Veronika Velez-Zuzulová, ešte netušiac, že zápletky s jej športovým zväzom sa budú opakovať aj na prelome rokov. No ako vždy, aj teraz ocenila, že jedným zo základov stability jej zázemia je Dukla. „Disciplína? Bola som k nej vedená od malička a disciplínu teda v krvi mám...“ usmiala sa sebavedome, keď sme na chvíľku odbočili k vojakom. Aj ona blahoželala k víťazstvu olympijskému

šampiónovi nadporučíkovi Matejovi Tóthovi, no sama na zimnú olympiádu ešte nemyslí. „Bolo by to zbytočné, koncentrujem sa na preteky Svetového pohára,“ zdôraznila v decembri - a január potvrdil, že sa koncentruje dobre.

„Rok som odjazdil v Dukle Trenčín, samozrejme, že ma to posunulo dopredu, takže svetu mier - a my športovci bojujeme ďalej,“ zasmial sa Peter Sagan, keď sme sa ho spýtali na jeho spomienky v duklianskom drese. A aj keď ho niektorí podpichovali, či nie je z druhého miesta sklamaný, nedal sa vyprovokovať a pár desiatok minút po oceňovaní, už mimo kamier, zašli s Matejom Tóthom na kus spoločnej reči.

„Uvedomujem si silu, akú majú v sebe športy, ktoré prezentujú naše svetové hviezdy Peťo Sagan či Dominika Cibulková a je úžasné, aké úspechy v nich dosiahli. Navyše anketa Športovec roka nie je športové súperenie v pravom zmysle, to je len jeho odraz vo vedomí iných a súhra okolností. Nech je akokoľvek, je to aj česť a radosť. Verím, že cez ňu sa šport dostane do povedomia čo najviac ľudí,“ skromne uzavrel Matej Tóth. Od januára začal tréningovo pritvrdzovať, pretože augustové majstrovstvá sveta v Londýne sa blížila. „Len aby mu zdravie slúžilo, nech bude akokoľvek, bude dobre,“ poznamenal Matejov fanúšik č. 1 - jeho manželka Lenka (na fotografii vpravo aj s Katkou Saganovou). On však, ako keby počul slová riaditeľa Dukly, avizuje ešte niečo: „Pravdepodobne už o niekoľko mesiacov sa spustí športová akadémia Mateja Tótha, kde chceme o. i. podporiť športové krúžky na školách. Zároveň by sme i s mojím trénerom Matejom Spišiakom a fyzioterapeutom Denisom Freudenfeldom boli radi metodicky nápomocní tým, ktorí tieto krúžky vedú. Ešte to nemá presné kontúry, ale aj takto by som rád pomohol slovenskému športu...“

Aby vojenská profesia bola konkurencieschopná

Oddelenie kvality života Odboru sociálnej politiky Sekcie ľudských zdrojov MO SR realizovalo v novembri 2016 výskum, ktorého zámerom bolo okrem iného získať spätnú väzbu na to, ako vnímajú profesionálni vojaci súčasný systém odmeňovania a zistiť mieru ich spokojnosti s týmto systémom.

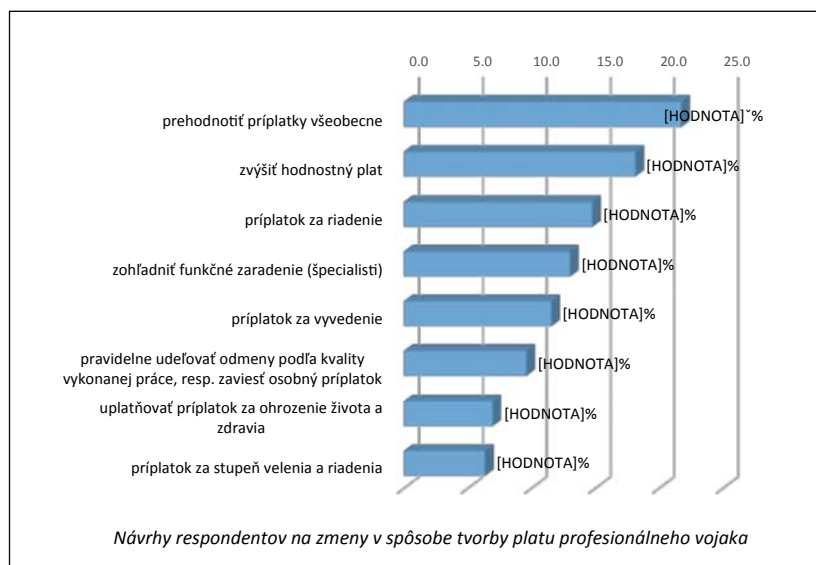
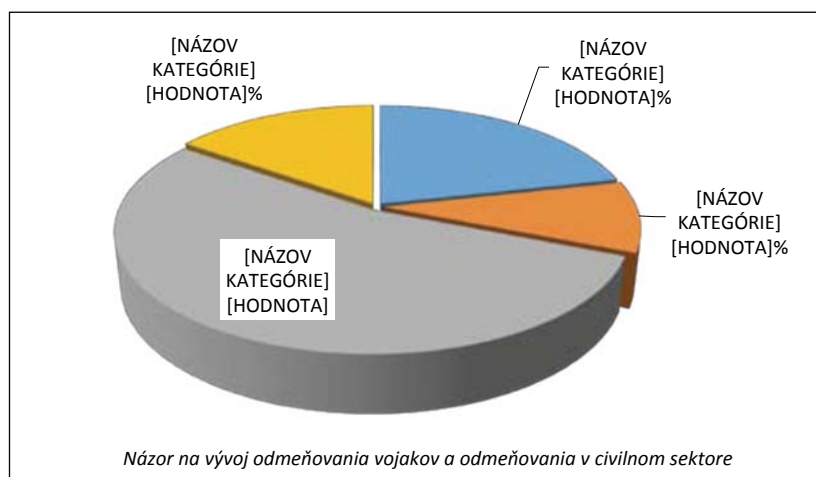
Vo výskume bolo oslovených viac ako 600 profesionálnych vojakov reprezentujúcich celé ozbrojené sily.

Výskum ukázal, že viac ako pätina opýtaných (21,5 %) sa domnieva, že vývoj v odmeňovaní je lepší u profesionálnych vojakov ako v civilnom sektore. No viac ako polovica opýtaných (53,6 %) považuje vývoj odmeňovania profesionálnych vojakov za horší. Za približne rovnaký ho považuje 9,5 % respondentov výskumu. Na túto otázku nevedelo odpovedať, resp. uviedlo inú odpoveď 15,3 % respondentov.

Pri zisťovaní názorov profesionálnych vojakov na to, čo by sa malo zmeniť v súvislosti s tvorbou ich platu, bola najväčšia zhoda v tom, že by sa mal zvýšiť hodnotný plat, a to minimálne o 27,8 %, aby sa zabezpečila ich konkurencieschopnosť v rámci podobných pracovných zaradení v civilnom sektore. Ako potvrdili výsledky reprezentatívneho výskumu medzi profesionálnymi vojakmi, otázka odmeňovania je citlivo vnímaná, odmeňovanie tvorí významný motivačný prvok tak pre výkon štátnej služby, ako aj stabilizáciu a udržanie kvalifikovaného a skúseného personálu. Výskum priniesol cenné poznatky, ktoré budú využité v prípade realizácie zmien a opatrení v systéme odmeňovania profesionálnych vojakov, ktorý bol do ozbrojených síl zavedený v roku 2005. Výsledkom by mal byť stav, aby vojenská profesia bola konkurencieschopná na trhu práce a prilákala do štátnej služby profesionálnych vojakov občanov s požadovanou kvalitou, o ktorú majú OS SR záujem.

Text: podplukovník Jozef Kutak

oddelenie kvality života, Sekcia ľudských zdrojov
MO SR

Ďakujú, že vidí nevidiacich

Informácia, že ocenenie Športovec roka 2016 pristálo v rukách Mateja Tótha, je pre nás popri historicky najvyššom výnose našej verejnej zbierky Biela pastelka správou roka. Je o to cennejšia, že práve Matej bol ambasádorom Bielej pastelky 2016 so sloganom: „Chodím za tých, ktorí to potrebujú.“ A chodil viac ako úspešne! Bez nároku na odmenu dal tvár kampani zbierky. A nielen to. Priamo z olympijského Ria napísal reportáž pre náš časopis OKAmih. Pomohol nám vytvoriť slovenský rekord v zapojení čo najväčšieho počtu ľudí do chôdze s bielou palicou. Prijal dvadsiatku najaktívnejších dobrovoľníkov ktorí nám pomáhajú vo Vojenskom športovom centre Dukla Banská Bystrica a celý deň sa im venoval (na fotografii). A to všetko so šarmom, eleganciou a sebadisciplínou jemu vlastnou. Športovec – vojak nám ukázal to, čo nemôžeme vidieť. Že pomáhať sa dá aj chôdzou a v tenisákoch, ak ich vedie srdce. Ďakujeme, že nás vidíš, Matej!

Ivana Potočnáková, Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska

Literárna súťaž pozná víťazov

Hlasovaním na facebookovom profile MO SR rozhodla verejnosť o víťazoch 12. ročníka literárnej súťaže pre študentov stredných a vysokých škôl vyhlásenej ministrom obrany Petrom Gajdošom na tému **Národná hrdosť a vlastenectvo v dobe „lajkov“**.

Z vysokoškolských prác prireкла verejnosť prvé miesto Petrovi Kromkovi z Lekárskej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave s počtom 1 105 hlasov. Druhá priečka patrí Krištofovi Kolumbusovi z Prírodovednej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, jeho práca získala 887 hlasov. Tretie miesto s počtom hlasov 674 získal Marián Hrdina z Vysokej školy múzických umení v Bratislave.

Študenti stredných a vysokých škôl zasielali svoje práce na email rezortu obrany do 17. novembra. Podmienky splnilo 150 prác. Odborná komisia z nich vybrala po päť najlepších v každej kategórii. O víťazoch rozhodla verejnosť prostredníctvom hlasovania na sociálnej sieti Facebook. Od 25. do 30. novembra za práce hlasovalo celkovo 7 569 ľudí.

Prinášame vám víťaznú vysokoškolskú prácu.

Foto: Ivan Kelement

Peter Kromka:

Laik o lajkoch

Opúšťame kupé. Ústa staršej pani vykonajú pár koordinovaných pohybov a posledné sústo gréckeho šalátu sa víťazoslávne uhniesdi v žalúdku. Pantomíma v prevedení ostatných členov posádky sa ponáša na stelesnenú imitáciu výrazu post mortem. Kysak. Blížime sa k dverám.

„Na kiego elementa stojíme v tejto diere?! Hlúpa Slovač!“ zamrmle ktosi.

„To nič, neznalosť grafikonu neospravedlňuje.“ Dedkova poznámka splnila svoj účel – ako vždy. Vystupujeme. Dovidenia, Fixinela!

Sled udalostí sa nesie v duchu empirickej skúsenosti. Pripravím si dvadsať centov pre prievozníka v oranžovom. Čochvíľa ma privítajú skromne zariadené toalety. Otváram ventil. Myšlienkam i jantárovo-žltej tekutine. Z dnešných Tatier si odnášam niekoľko desiatok fotiek. Viac nebolo treba, motýľ vyvolal tajfún. LOG IN. UPLOAD. EDIT. VINTAGE. SAVE. POST. Lajky prídu, musia. A... bisťu! Zavesiť to cca o pol ôsmej? Alebo neskôr? Je streda, cieľové stádo je štatisticky najpočetnejšie. Podmienky optimálne. Tatry, rodné Slovensko, pekný popis, trendy citát, hešteg. To bude balada. Prázdna nádrž. Z toľkej zvrátenosti mi napína žalúdok. Napokon sa len pousmejem, mám to predsa pod kontrolou. Nemám, ale... doma ma čakajú bryndzové halušky. Nefalšované, slovenské.

O tri týždne neskôr

„Peťo, ako hodnotíš posledný výlet? Verím, že sa ti páčil. Kriván je moja srdcovka,“ spustil starý otec a žmurkol na babku v kuchyni.

Ehm, 167 lajkov hovorí za seba, nie?

„Bolo to top... teda perfektné,“ vychrlil som. Moje nervy, vo vzťahu k rodnému jazyku sa správam ako totálny chrapúň. „Chlape, aj červené víno zapíjaš kokakolou?“ zakontroval a pokračoval, „pozajtra plánujem výlet na Tri Koruny, pridáš sa?“

Používateľovi Vaša časová os sa to páči.

„Pravdaže, veľmi rád!“

Vzápätí sa vo mne ozvalo čosi nevirtuálne, veľmi živé, no zároveň tupé ako Slavkovský štít.

„Ale... neuprednostňujete slovenské lokality? Spomínali ste Tomášovský výhľad, Domicu.“

„Kam tým mieriš? Na Slovensko nedám dopustiť. Treba to však vnímať v širších súvislostiach. Pozri, ani na svoje deti a vnukov nedám dopustiť. Ibaže nikdy som nebrojil proti skutočnosti, že aj iní rodičia majú dobré, pekné a inteligentné deti. Slovensku patrí v mojom srdci výsadné postavenie. Nuž, ak chceš uchopiť zmysel malého, niekedy je nutné nazerať optikou celku.“

„Ste teda patriot?“ nadviazal som.

„Zbožňujem pizzu, nepohrdnem dobrým francúzskym vínom a v garáži odpočívá nemecký tátoš. S obľubou počúvam Beatles, na Milujem Slovensko sa dívam len sporadicky. Čo povieš, som patriot? Odpoveď znie - áno.“

„Ech, celkom nerozumiem.“

Rozumiem až príliš dobre.

„Mohol som emigrovať a žiť si svoj americký alebo rakúsky sen. Pokiaľ by som tak učinil, som si viac než istý, že časť môjho ja by to nikdy neprijala. Túto zem som si zamiloval a táto vzájomná previazanosť je tak intenzívna, že by ju nerozťal ani Alexander Veľký. Precestoval som úctyhodné množstvo krajín, moje zmysly zaplesali prinajmenšom tisíckrát, no slovenské genius loci je nezameniteľné. A čo ty, mládenec? Si vlastenec, alebo... ak chceš, patriot?“

„Neviem, Slovensko mám rád. Neobávam sa konfrontácie, to nie, ale obávam sa nepohodlných nálepiek. Šovinista, xenofób, eurohujer, globalista.“ Konečne som sa otvoril. *Plytké uvažovanie neobstálo. Prázdne slová vystriedal pocit viny.*

„Ste mladí a svet vám leží pri nohách. Každý z vás je zaregistrovaný na nejakej sociálnej sieti. Na tom v zásade nič nie je. Oprav ma, ak sa mýlim, no domnievam sa, že tak trochu tápate. Máte problém s identifikáciou. Každý z nás kamsi patrí. Byť vlastencom, nie je hanba. Biť sa do pŕs, urážať, ponižovať, to je nehanebné! Strach a ľahostajnosť plodia nenávisť. Vieš, v prípade, že sa cítiš byť Egypťanom, buď ním. Ak ti môžem poradiť, nestaň sa nezaradeným, túlavým panákom, ktorý strieda košiare. Hrdo sa postavíš za svoju vlasť – nedostaneš najviac lajkov, ale tvoja domovina to rozhodne ocení.“

Ticho. Log off. Odhlásiť.

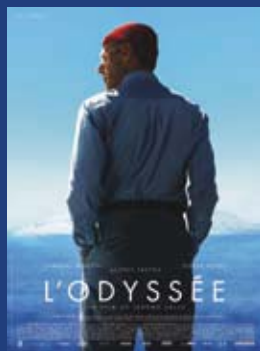
Najľahší biznis notebook

Druhou novinkou z dielne Lenova, predstavenou minulý mesiac v Las Vegas, je vynovený **notebook ThinkPad X1 Carbon**, postavený na novšej generácii procesorov Intel Core. Disponuje SSD diskom 128 GB až 1 TB a 16 gigabajtami operačnej pamäte. Štrnásťpalcový displej je s Full HD alebo WQHD rozlíšením (2 560×1 440 bodov). Zaujímavá je voliteľná NFC čítačka a 4G modul. Na jedno nabitie údajne možno laptop používať až 15,5 hodiny. S hmotnosťou 1,12 kilogramu patrí taktiež k najľahším na trhu. Predávať sa tiež začne v apríli, s cenami od 1 599 eur.

Jogíni ukazujú svaly

Na veľtrhu CES firma Lenovo uviedla aj **zariadenie ThinkPad X1 Yoga** s typickým otočným mechanizmom, vďaka ktorému možno notebook používať ako tablet. Parametre sú viac menej totožné s modelom X1 Carbon, no operačná pamäť má v jednom prípade vyššiu frekvenciu a integrovaná grafika o čosi lepší výkon (Intel HD Graphics 640). To isté platí aj o výdrži, ktorá sa pri modeli s bežným dotykovým IPS displejom môže vyšplhať až na 16 hodín. Variant s OLED displejom má vraj výdrž o tretinu nižšiu. Zato jeho cena je bezmála 2 000 eur.

FILM

ODYSEA

Pochádzal z rodiny advokáta, ale od detstva ho zaujalo lietanie a more. Od roku 1930 navštevoval Námornú školu v Breste, roku 1933 vstúpil do Francúzskeho vojnového námorníctva, kde slúžil až do roku 1956, napokon ako korvetný kapitán. Zaslúžil sa o zriadenie oddielov vojenských potápačov a vynášiel pre nich prvý vodný skúter. Počas druhej svetovej vojny sa podieľal na odboji a roku 1943 bol vyznamenaný Rádom čestnej légie. Zostrojil vodotesné puzdro na filmovú kameru, od roku 1942 nakrúcal podmorské filmy. Vynašiel dýchací prístroj akvalung, konštruoval ponorky a hlbokomorské kamery. Stal sa prezidentom Francúzskej oceánografickej spoločnosti a riaditeľom Oceánografického inštitútu v Monaku. O živote, kariére, ale najmä dramatickom vzťahu legendárneho oceánológa Jacqua-Yvesa Cousteaua s jeho synmi rozpráva francúzska filmová dráma s názvom Odysea. V réžii Jérôme Sallea účinkujú Lambert Wilson, Pierre Niney, Audrey Tautou a ďalší.

VIDEO

OKO V OBLAKOCH

Režisér snímok Enderova hra a X-Men: Wolverine Gavin Hood vlní nakrútil v Británii vojnový thriller zo súčasnosti *Eye in the Sky*. Sedemdesiatročná britská hviezda Hellen Mirrenová hrá plukovníčku britskej armády Katherine Pellowlovú, veliacu riskantnej misii, ktorá má v Keni zatknúť nebezpečných moslimských teroristov. Keď vysvitne, že pripravujú veľký samovražedný útok, úloha sa mení zo „zajať“ na „zneškodniť“. Rozhodujúci zásah majú vykonať americkí piloti diaľkovo ovládaných útočných dronov, ale pilot Steve Wattse (Aaron Paul) odmietne splniť rozkaz, lebo zásah by zabil aj deti. Nielenže vypukne medzinárodná roztržka, ale teroristi tak dostanú ďalšiu šancu. Vo vedľajších úlohách snímky, ktorá sa k nám dostáva len na BD a DVD, účinkujú aj Alan Rickman, Jeremy Northam či Iain Glen.

(Ne)skutočne drahý tablet

Spoločnosť Lenovo na januárovom veľtrhu spotrebnej elektroniky CES v Las Vegas predstavila viacero novinek zo sveta prenosných počítačov. Dvanásťpalcový **tablet Miix 720** je možné pripnúť k podsvietennej klávesnici s nízkym zdvihom a používať ako klasický notebook. Mechanizmus, ktorý spája tablet s klávesnicou však nie je možné použiť ako kľb notebooku, zariadenie treba podprieť stojanom. Hybridný tablet Lenovo Miix 720 výrobca ponúka aj s novým dotykovým perom Active Pen 2. Parametrami sa zariadenie snaží priblížiť notebooku: procesor Intel Core i7 siedmej generácie, grafická karta Intel HD Graphics 620, až terabajtový SSD disk a 16 gigabajtov operačnej pamäte, predná aj zadná kamera (1 a 5 MPx) displej s rozlíšením 2880×1920 bodov. Výdrž by sa mala blížiť k ôsmim hodinám. Hmotnosť celku je 1,1 kilogramu, samotný tablet má 720 gramov. Predávať sa začne v marci, za ceny, štartujúce na nadštandardných 1 499 eurách.

KNIHA

LETCI VO VEĽKEJ VOJNE

Globálny konflikt sa v rokoch 1914 - 1918 zapísal aj použitím technických novinek. Znepriatelené strany po prvý raz vo významnejšej miere nasadili letectvo. Ani Rakúsko-Uhorsko nebolo výnimkou. História cisárskych a kráľovských vzdušných oddielov výrazne ovplyvnili mladíci z Prešporka. Jozef Kiss, jeden z najúspešnejších stíhačov habsburského impéria, Josef von Maier, ktorého jednotka Flik 55J mala prestížne pomenovanie Cisárska letka. Ako prvý pilot habsburskej ríše úspešne použil padák Frigyes Hefty. Spolu s prešporským rodákom Ferdinandom Udvardym patril k obávanému stíhaciemu zoskupeniu Zlatý triumvirát. Kniha Juraja Čerevku z vydavateľstva Marenčin PT na 256 stranách približuje aj ďalších letcov zo Slovenska, ktorí v nespoľahlivých a krehkých lietadlách bojovali za krvácajúcu habsburskú ríšu.

VOJENSKÝ HISTORICKÝ KALENDÁR FEBRUÁR 2017

1. február

1572 Uhorský kráľ Maximilián I. dal na sneme v Bratislave bez voľby vyhlásiť za kráľa svojho syna Rudolfa, ktorý bol korunovaný v Bratislave ako Rudolf I.

1957 Zomrel Friedrich Paulus, nemecký generál (*1890)

3. február

1917 Počiatok neobmedzenej ponorkovej vojny spôsobil, že Američania ukončili rokovanie o mieri a zrušili diplomatické styky s Nemeckom

6. február

1952 Zomrel sovietsky vynálezca pechotných zbraní Georgij Semionovič Špagin (*1897)

7. február

1927 Narodil sa genmjr. PhDr. Tibor Hochsteiger, CSc. (†2001). V r. 1963 – 1969 náčelník Vojenského historického ústavu v Prahe. Po obvinení, že pripustil politický rozpad ústavu a publikoval stat' vo vyhranenom protisovietskom duchu, bol prepustený zo služobného pomeru. Do funkcie sa vrátil až v máji 1990 po mimosúdnej rehabilitácii.

8. február

1587 Popravili škótsku kráľovnú Máriu Stuartovú (*1542)
1962 Americké ministerstvo obrany zriadilo v Južnom Vietname Velenie vojenskej pomoci (MAC); proti čomu Čína protestovala

9. február

1977 Zomrel sovietsky letecký konštruktér Sergej Vladimirovič Iljušin (*1894)

13. február

1327 V Trnave uzavreli spojenectvo uhorský kráľ Karol I. Róbert a český kráľ Ján Luxemburský. Spojenectvo bolo namierené proti Habsburgovcom a potvrdili ho sobášnou zmluvou; uhorský kráľovič Ladislav si mal zobrať za manželku českú princeznú Annu. Sobáš sa pre Ladislavovu smrť neuskutočnil.

17. február

1867 Cisár František Jozef I. vymenoval členov uhorskej vlády. Od roku 1849 to bola prvá uhorská vláda. Vznikla ako výsledok dlhých rokovaní o novom štátoprávnom usporiadaní monarchie. Na čele vlády stál Július Andráši, súčasne bol aj ministrom vojny

19. február

1937 Pokus o zavraždenie talianskeho miestokráľa Etiópie viedol k rozsiahlemu zatýkaniu a popravam s cieľom zastrašiť obyvateľstvo

20. február

1947 Veľká Británia oznámila úmysel definitívne odísť v júni 1948 z Indie. Lord Louis Mountbatten bol menovaný za posledného miestokráľa, zodpovedného za odovzdanie moci.

25. február

1972 Izrael napadol južný Libanon.

2002 Zomrel genmjr. v. v. Ing. Andrej Benka Rybár (*1914). Do protifašistického odboja sa zapojil v rámci trnavskej posádky. V čase SNP veliteľ 23. pešieho práporu Dunaj 3. taktickej skupiny 1. čs. armády na Slovensku. V novembri 1944 padol do zajatia. Po oslobodení príslušník ČSLA.

26. február

1922 Narodil sa genmjr. v. v. Jozef Vít Brunovský (†2010). Počas 2. sv. vojny náčelník štábu 2. čs. partizánskej brigády J. V. Stalina, po smrti I. Dibrova sa stal aj jej veliteľom. Zúčastnil sa oslobodzovacích bojov západného Slovenska. V 90. rokoch 20. st. pôsobil ako predseda ÚV SZPB na Slovensku.

VAŠE STAROSTI... ...NA NAŠU HLAVU

? Kto môže byť súčasťou aktívnych záloh a ako sa môžem uchádzať o zaradenie?

! Aktívne zálohy (AZ) sú súčasťou záloh OS SR v zmysle zákona č. 570/2005 Z. z.

o brannej povinnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov. AZ možno použiť aj v stave bezpečnosti tak, aby mohli plniť úlohy ozbrojených síl pri riešení mimoriadnych udalostí. Do AZ môže byť zaradený vojak v zálohe, ktorý podal žiadosť o zaradenie a spĺňa podmienky §14 ods.

1 zákona. Vojakom v zálohe je občan, ktorý skončil služobný pomer profesionálneho vojaka a branná povinnosť mu trvá, alebo občan, ktorý skončil dobrovoľnú vojenskú prípravu a branná povinnosť mu trvá, alebo občan, ktorý vykonal mimoriadnu službu a branná povinnosť mu trvá, alebo občan, ktorý skončil služobný pomer príslušníka Policajného zboru, Zboru väzenskej a justičnej stráže, Hasičského a záchranného zboru, Národného bezpečnostného úradu a colníka a branná povinnosť mu trvá, ak tento zákon neustanovuje inak. Branná povinnosť zaniká občanovi 31. decembra kalendárneho roka, v ktorom dovŕšil 55 rokov veku (ďalšie dôvody zániku brannej povinnosti sú uvedené v § 7 zákona).

Personálny úrad po doručení žiadosti o zaradenie do AZ (môže byť zaslaná poštou alebo osobne na regrutačnú skupinu podľa miesta trvalého bydliska) overí úplnosť priloženej dokumentácie a vyhodnotí splnenie podmienok na zaradenie do AZ podľa zákona. Hlavne overí vzdelanie (napríklad do hodnosti desiatnik musí spĺňať minimálne stredné odborné vzdelanie), dosiahnutú hodnotu vojaka v zálohe, zdravotnú spôsobilosť (žadateľ predkladá výpis zo zdravotnej dokumentácie), bezúhonnosť (posudzovaná na základe výpisu z registra trestov – predkladá žiadateľ), spoľahlivosť (preukazuje sa čestným vyhlásením). Vojaci v zálohe, ktorí spĺňajú uvedené kritériá, sú pozvaní na previerku psychickej spôsobilosti vykonávanú Personálnym úradom OS SR. Žiadosť o zaradenie vojaka v zálohe do AZ, ktorí sú psychicky spôsobilí, zasiela personálny úrad s priloženou dokumentáciou veliteľovi vojenského útvaru, pre ktorý bude vojak v zálohe pripravovaný. Veliteľ vojenského útvaru posúdi odbornú spôsobilosť na výkon funkcie, do ktorej má byť zaradený a uzavrie s vybranými vojakmi v zálohe dohodu o zaradení do AZ. Vojakov v zálohe na zaradenie vyberá veliteľ vojenského útvaru na základe určených počtov vojakov v zálohe. Počty vojakov v AZ určuje ministerstvo na návrh generálneho štábu.

pplk. Radovan Pista
odbor dopĺňovania a výberu personálu, Personálny úrad OS SR

Anthropoid

Aj keď sa zdá, že o operácii Anthropoid už bolo napísané všetko, Jaroslav Čvančara vytvoril dielo, ktoré má ambíciu byť obrazovou pamäťou. Príbeh Jozefa Gabčíka a Jana Kubiša v publikácii, ktorú vlni vydalo Centrum české historie, prerozprával na 350 stranách prostredníctvom vyše 1 200 fotografií s podtextami. Veľká časť záberov je uverejnená prvý raz. Pravdaže – pozerá sa na

Veliteľ Protiletadlovej raketovej brigády

NITRA

Vás

srdečne pozýva na

POSÁDKOVÝ PLES

17. februára 2017 o 19:00 hod.

PKO Nitra (Ulica J. Kráľa 4)

Vstupné: 35 €

© príjemné posedenie a zábavu sa postará hudobná skupina
STARTLINE BAND.

Predaj vstupeniek prostredníctvom sekretariátu plrb,
tel.: 0960 374 315, e-mail: jana.gathova@mil.sk

VELITEĽ SAMOHÝBNÉHO DELOSTRELECKÉHO ODDIELU
MICHALOVCE
VÁS SRDEČNE POZÝVA
NA

11. DELOSTRELECKÝ PLES

nás aj „synček z umeleckej rodiny“, zastupujúci ríšsky protektor Reinhard Heydrich, okrem iného jeden z hlavných architektov nacistického holokaustu a jeden z najvyššie postavených nacistov. Desiatky dobových fotografií dokumentujú aj atentát na Heydricha 27. mája 1942, jeho neúspešnú operáciu i smrť. No približujú aj boj čs. výsadbárov, ktorý sa naozaj skončil až ich posledným dychom.

(pv)

MILITARY ENGLISH

MEDEVAC and CASEVAC

Pripráva: Nadežda Kochmanová • Foto: Sgt. Jeffrey D. Anderson, U.S. Marine Corps

If you ask ten soldiers about the difference between MEDEVAC and CASEVAC, no two answers would probably be the same, depending on the geographical location, educational background, combat experience and tradition. For example in the Australian military terminology, CASEVAC refers to the evacuation of a small number of troops, usually just one soldier.

Encyclopedic sources will tell you that medical evacuation (often MEDEVAC or MEDIVAC), is the timely and efficient movement and en route care provided by medical personnel to the wounded, injured, and ill persons, from the battlefield and other locations to medical treatment facilities. The term MEDEVAC refers to both ground and air assets.

Casualty evacuation (CASEVAC) is defined as movement of casualties to initial treatment facilities and movement of casualties to medical treatment facilities in the combat zone. It does not include en route care by medical personnel and implies that non-medical assets are being used to move casualties.

Thus, the primary difference between a CASEVAC and MEDEVAC is that the latter uses standardized and dedicated vehicles providing en route care, whereas the former uses non-standardized usually the closest available equipment, often armed. The guiding principle in a CASEVAC is to transport casualties that are in dire need for evacuation from the battlefield and do not have time to wait for a vehicle with a Red Cross painted on the side. Therein also lies the safety catch: the Geneva Convention rules that firing upon MEDEVAC aircraft and ground transport would be considered a war crime under Article II; but since CASEVAC transport are allowed to be armed (they are normally used for other purposes) they can be engaged by the enemy. Use of CASEVAC aircraft for combat operations will be determined by the force commander. In principle, he should always request the use of MEDEVAC aircraft first. If current MEDEVAC support is insufficient to meet his requirements for evacuation of casualties, he should request CASEVAC support from the aviation brigade.

If necessary, requests to use utility helicopters for CASEVAC operations will be made through the division G3.

The other major difference is that MEDEVAC usually entails evacuation from a secured, no-threat landing area where the person is usually “packaged” (had some level of care and/or stabilization). CASEVAC is different in that it involves evacuation of injured personnel from the battlefield or the point of their injury, with little or no prior care. The landing area is not necessarily secured and troops may be actively involved in fighting. In fact, CASEVAC usually means that the transport vehicle (land or air) would have to fight its way in to get the injured persons, leading to further risks of the loss of life or injury of the evac personnel. Thus some experts advocate the use of unmanned vehicles (ground and aerial) for extracting wounded from dangerous areas and evacuating them to safety without risking additional lives. Moreover, the argument goes, because these machines could be built and operated at lower cost than equivalent manned vehicles, they could be built in large numbers, and be readily available on the front lines. However, the Army does not yet allow the use of unmanned vehicles for CASEVAC.

KONTROLNÉ OTÁZKY:

1. Prečo je CASEVAC nebezpečnejší než MEDEVAC?
2. Aké technické prostriedky (vozidlá) možno použiť pri CASEVAC?
3. Do akej miery sú prostriedky použité pri CASEVAC chránené Ženevskou konvenciou?

GLOSSARY

• **timely** /'taɪmli:/ - včasný, dobre načasovaný; • **en route** /en ru:t/ - po ceste; • **assets** /'æsets/ - prostriedky; • **initial treatment** /ɪ'nɪʃəl 'tri:tmənt/ - základné ošetrenie; • **implies** /ɪm'plaɪz/ - naznačuje; • **latter** /'lætər/ - druhý menovaný; • **former** /'fɔːrmər/ - predchádzajúci, skôr uvedený; • **dire need** /daɪr ni:d/ - nutná potreba; • **safety catch** /'sefti: kætʃ/ - poistka; • **entails** /en'teɪlz/ - znamenať, prinášať so sebou.

pplk. PaedDr. ThLic.
Stanislav Lipka
štábný kaplán brigády boj.
zabezpečenia Trenčín

DUCHOVNÉ SLOVO

Povedzme si pravdu

Ktoré sú najdôležitejšie položky – výdavky, pre každého z nás? Na prvom mieste sú to výdavky na jedlo, oblečenie a lieky. Nasleduje nájom, kozmetika, domáci miláčikovia, ktorí robia spoločnosť najmä starším. Nemajú pri sebe deti, vnukov a tak svoje city – financie, smerujú k psíkovi či mačičke. No a je tu ešte jedna oblasť, a tou je poskytovanie telesných rozkoší.

Všetci žijeme v tom istom svete, no každý z nás má svoj vlastný, ktorý si buduje sám, zvyčajne so svojimi blízkymi, svojou rodinou. Tam ide najviac našich výdavkov, tam investujeme svoj čas, city aj peniaze. Tam sú jednotlivé položky, za ktoré nesieme zodpovednosť. Ak rodina nie je prvoradá, riziko straty – často všetkého, sa zvyšuje.

Charakter, zodpovednosť na jednej a morálka, duchovnosť na druhej strane jednotlivých členov rodiny predznamenáva jej pevnosť a perspektívu. Do ateliéru priniesli na opravu sochu sv. Michala archanjela. Reštaurátor na ňu pohliadol a povedal: „Archanjel nestojí za veľa, potrebuje riadnu opravu, ale diabol pod ním je celkom dobrý.“ Podobne je to aj v duchovnom živote. Nestojí za veľa, venujeme sa mu len okrajovo, možno pred Vianocami či pôste, ale diabol, zlo, príjemno, telesnosť, luxus, na tom si dáme záležať.

Zlý duch má vo svete široké pole pôsobnosti. Lož - klamstvo je jeho pracovnou metódou. Našepkáva nám, Boh ľudí opustil, kašle na vás. Kde je, keď vo svete je toľko zla, nespravodlivosti a vojen? Berte život do svojich rúk, vytvorte si svoj svet – svet bez Boha, zo svojimi zákonmi a pravidlami, vychádzajúcimi z vašich potrieb, túžob a cieľov, ktoré chcete dosiahnuť. Pri dnešných poznatkoch, možnostiach vedy, medicíny môžete byť na úrovni samotného Boha. Výsledkom je zahľadenosť do seba, nezaujem o blížnych a odtrhnutie jedného z troch koreňov - kresťanstva, na ktorom stojí európska, a teda aj naša identita.

Médiá nám predstavujú bohatých, populárnych a mocných tohto sveta, ktorých nasledovať je pre nás lákavejšie ako sa zaujímať o bezdomovcov, vojnových utečencov, chorých či ďalšie dieťa, ktoré chce prísť na svet a byť prijaté. Prežívame fašiangové obdobie, čas radosti, zábavy a plesov. Je súčasťou nášho ročného cyklu, ako aj pôst, advent, veľkonočné, či vianočné sviatky. Nezabúdajme však intenzívne prežívať a investovať svoj čas, záujem, peniaze aj do tých oblastí, kde ziskom nám bude len „vdáčenosť“ človeka v núdzi, „spokojnosť“ najbližších či „stabilita“ našich rodín.

Maratónske inšpirácie I.

Je vám blízky pohyb každého druhu a z amatérskeho športu ste už vyskúšali všetko dostupné? Máme pre vás inšpiráciu. Vytýčte si poriadnu métu, jednu z najprestížnejších pre športového amatéra. Dodajte si guráž a jednoducho oznámte rodine, kolegom a priateľom: „Tento rok zabehnem maratón!“

Ak nemáte okrem každoročnej vojenskej dvanásťminútovky žiadne bežecké skúsenosti, bude to trvať istý čas, ale to vôbec nevaďí. V tomto prípade je cesta možno ešte dôležitejšia ako cieľ. Ak začnete s prípravou hneď teraz, pokojne si v kalendári poznačte prvú októbrovú nedeľu. Je to termín konania najstaršieho európskeho a v rámci sveta druhého najstaršieho maratónu, ktorý sa koná v Košiciach. Máte k dispozícii osem mesiacov – a to je dostatok času na serióznú prípravu pre priemerne zdatného vojaka. Ak ste už v rámci postupnosti zvládli polovičnú, polmaratónsku trať, na ktorú sme vám mimochodom ponúkli podrobný návod na stránkach nášho mesačníka v novembrovom čísle roku 2015, budete to mať o to jednoduchšie.

Grimasy a bonusy

Napriek súčasnej popularite behu len zlomok percenta populácie odbehne maratón. Najdlhšia olympijská bežecká disciplína je verejnosťou vnímaná ako synonymum odhodlania, sebazapierania, ale predovšetkým nudnej monotónnej driny. Z grimás na tvárach hobby bežcov od zhruba 30 kilometra maratónskej trate, keď narazia na tzv. stenu a dolieha na nich nesmierna únava, okolostojaci vyčítajú bolesť a utrpenie. Prečo sa teda dobrovoľne podrobiť takým mukám? Lebo toto je len pohľad veci neznaleho diváka lemujúceho trať. Odpoveď na otázku prečo podstúpiť toľko námahy netreba totiž hľadať v „hľadisku“. Treba sa spýtať v cieľi samotných aktérov. Prepotených, totálne vyčerpaných bežcov, najlepšie prvomaratóncov. Lebo práve takí bežci bez skúseností, bez zbytočného taktizovania, si prvý maratón užijú. Niektorí ho síce „vyžerú“ do dna, ale pocity z neho im utkvajú v pamäti natrvalo. Väčšina z nich na to má dostatok času - v niektorých prípadoch aj riadne vyše 4 hodiny. Lebo prvý raz sa beží

s hlavným cieľom - dobehnúť. Napočudovanie, práve tí, čo sa vytrápia najviac, sú s odstupom času najspokojnejší, šťastní a hrdí na seba. Je to preto, lebo po svedomitej príprave si z kokteilu zvaného maratón môžete dosýta vychutnať okrem námahy a bolesti aj lahodné ingrediencie v podobe veľmi príjemných pocitov. Takých nepochopiteľných a neuveriteľných pre pasívneho účastníka maratónu postávajúceho na chodníku. Predovšetkým poriadnu dávku eufórie a endorfínov, ohromnej energie davu a spolupatričnosti k mase bežcov rôznej národnosti, pohlavia, veku a spoločenského postavenia. Následné zvýšenie sebadôvery a sebaúcty, spoznania svojich možností, schopností a hraníc. To sú bonusy navyše.

Úsmev Mateja Tótha

Vo svete športu v podstate neexistuje podobná disciplína, v rámci ktorej by mohol amatérsky športovec súťažiť s najvýkonnejšími profesionálmi. Na maratón môžete stáť spolu na štarte so svetovým rekordérom, majstrom sveta či olympijským víťazom. Posledné roky pritom tvoria významnú časť štartového poľa práve začiatočníci. Na všetkých veľkých maratónoch o umiestnenie na debne bojuje nanajvýš desiatka pretekárov. No práve tie zvyšné tisíce bežcov, ktoré nemajú ani teoretickú šancu zabojsť o medailu, tvoria tú neopakovateľnú atmosféru. Stále však platí, že ani jeden maratón nie je rovnaký a každý zo 42 kilometrov si musíte odbehnúť sami za seba. Je pritom fajn, že u Slovákov v posledných rokoch výraznou mierou upriamil pozornosť na vytrvalostný šport svojím víťazným úsmevom v cieľi najprestížnejších chodeckých podujatí náš vojenský kolega nadporučík Matej Tóth. No aj samotné ozbrojené sily kopírujú trend zvýšeného záujmu o vytrvalostný šport. Prejavuje sa to napríklad v zostavovaní kalendára vojenských súťaží. Počínajúc bežkárskou Bielou stopou SNP, majstrovskými súťažami v bežekom lyžovaní, v letnom biatlone, v cezpoľnom behu, Behu na počesť vojnových veteránov a končiac klasickými bežekmi podujatiami, ako sú Majstrovstvá OS SR v polmaratón v Banskej Bystrici a slávny Košický maratón.

Text: nrtm. PaedDr. Bc. Miroslav Štubňa,
telovýchovný pracovník vrtulníkového krídla Prešov
Foto: Fax Copy

PSYCHOLÓG RADÍ

por. Mgr.
Štefánia Dobozová
21. zmiešaný mechanizovaný prápor Trebišov

Hodnota sebapoznania

Sebapoznanie je pojem známy väčšine ľudí. Už menej jasné je, čo konkrétne sa pod týmto pojmom skrýva. Sebapoznanie vytvárajú dve základné zložky, prvou je nezámerne vytváraný sebaobraz, teda to, ako sa učíme pozeráť sami na seba. Tento proces vrcholí v adolescencii a dospelosti, keď obvykle začneme sami seba vnímať celistvejšie. Sme schopní prepojiť a uvedomiť si svoje vlastnosti, schopnosti a postavenie v spoločnosti. Samozrejme to nie je konečný proces, pretože v priebehu života prichádza množstvo nových situácií, ktoré nás nútia tento obraz znovu spresňovať a dopĺňať.

Druhou zložkou sebapoznania je zámerné sebapoznanie, ktoré môžeme rozvíjať v rôznych oblastiach. Jednou z možností je poznávanie vonkajšieho sveta, podnetov, ktoré na nás vplývajú, skupín, ktorých sme súčasťou. Čo o nás vypovedá to, v akej spoločnosti sa pohybujeme? Naše „JA“ sa často odzrkadľuje v druhých, vo forme ich reakcií na nás. Každý človek nám nastavuje zrkadlo, tak ako sme aj my zrkadlom pre ostatných. Naš sebaobraz vzniká v interakcii s druhými ľuďmi v našom okolí, či už sú to rodičia, priatelia, kolegovia. Často sa vnímame tak, ako nás vníma okolie, ale tento sebaobraz môže byť falošný, pretože môže byť založený na domnienkach, na zlých vzťahoch

s blízkymi ľuďmi. Sebapoznanie je nadradené sebaobrazu vytvorenému naším okolím, pretože sami seba poznáme najlepšie a tak máme jedinečnú možnosť ísť pod povrch. Využime túto možnosť a skúmame svoj vnútorný svet. Venujme čas svojmu vlastnému prežívaniu, emóciám, ktoré prichádzajú a majú rôznu intenzitu.

A aké sú spôsoby a možnosti sebapoznania? Medzi základné nástroje patria vnímanie a pozornosť. Vďaka vnímaniu môžeme získať informácie z nášho vnútorného ako aj z vonkajšieho sveta. Pozornosť nám zas umožní vybrať medzi všetkými informáciami a podnetmi tie najdôležitejšie. Možno sa pýtate, čo by malo byť cieľom, na čo je to všetko dobré? Sebapoznanie by nám malo priniesť mnoho benefitov vyplývajúcich z poznania svojich silných a slabých stránok, emočného reagovania v rôznych situáciách a prijatia seba samého. Čo potom môže byť krokom k zlepšovaniu sa, sebarealizácii a dokonalejšej schopnosti riešiť krízy a konflikty. Začnite profitovať zo svojich skúseností a znalostí a v konečnom dôsledku sa môžete stať vzorom pre ostatných a žiť spokojný a naplnený život.

ČSLA a totalitný politický systém

Komunistický prevrat v Československu výrazne ovplyvnil aj vývoj v ozbrojených zložkách krajiny. Armáde vládna špička štátu určila viaceré nové úlohy.

Armáda sa podľa vedúcich predstaviteľov Komunistickej strany Československa mala stať moderným a ideovo pevným nástrojom zabezpečenia teritoriálnej integrity štátu, jej štátneho zriadenia, ale najmä panujúceho režimu. Mala sa vybudovať armáda „socialistického typu“ a aj v jej rámci sa presadiť vedúca úloha KSČ. Preto v zmysle nového branného zákona z roku 1949 mohlo prísť aj k použitiu armády na zabezpečenie vnútorného pokoja a bezpečnosti. Takéto asistencie sa využívali primárne na vytváranie uzáver, hliadkovanie či pre psychologický efekt. Najznámejším prípadom sa stalo nasadenie zmiešaných hliadok (armáda spolu s príslušníkmi Zboru národnej bezpečnosti, Ľudových milícií či Pohraničnej stráže) proti ľuďom, ktorí na demonštráciách vyjadrovali nespokojnosť s menovou reformou v roku 1953.

Vedenie KSČ pripravilo niekoľko krokov, ktoré mali zabezpečiť lojalitu armády. Prvoradý význam malo prepúšťanie tých príslušníkov armády, ktorých z nejakého dôvodu nebolo možné považovať za spoľahlivých. K prepúšťaniu prevažne vyšších dôstojníkov dochádzalo už od februára 1948. Komunisti mali pripravené zoznamy príslušníkov armády, ktorí v priebehu povojnových rokov aktívne vystupovali proti politike KSČ, alebo boli členmi iných strán. Väčšina z nich po prevrate musela opustiť svoje posty. V krátkom čase nasledovali rozsiahle previerky dôstojníckeho zboru a v ich dôsledku prepúšťali množstvo ďalších dôstojníkov či ich preradovali na nižšie posty, pričom v mnohých prípadoch stačilo len podozrenie, prípadne vedomosť, že daný dôstojník má iné politické presvedčenie. Vyvrcholením čistiek v armáde sa stali politické procesy, pri ktorých padali tresty dlhoročného väzenia či dokonca absolútne tresty. Čistky prebiehali etapovito a trvali s prestávkami niekoľko rokov.

Kým na jednej strane vedenie ministerstva národnej obrany prepúšťalo, na dru-

hej strane armáda značný počet kádrov prijímala. Prichádzalo tak k postupnej výstavbe nového veliteľského zboru armády, ale aj k masívnej výstavbe politického aparátu. KŠC cielene vysielala do armády určených funkcionárov strany, ktorí tu mali pôsobiť pri politickej výchove a dbať na šírenie tej správnej ideológie. S tým tiež súvisí rýchla výstavba straníckych organizácií v armáde. Na základe náboru z roku 1948 bolo ku koncu toho roka 80 % profesionálnych vojakov organizovaných v KSČ.

Osobitné postavenie v armáde získala politická výchova. Už od roku 1945 pôsobila v čs. armáde pod velením komunistu Jaroslava Procházku Hlavná správa osvetu a výchovy. Krátko po februárovom prevrate bolo zriadené Armádne vedenie straníckej práce (na jeho čele stál opäť J. Procházka), ktoré riadilo „stranícku prácu“ v armáde. Zlúčením oboch spomínaných inštitútov sa v roku 1950 ustanovila Hlavná politická správa a od uvedeného roku sa zaviedol aj inštitút zástupcu veliteľa pre veci politické – spojovací článok medzi veliteľom útvaru a komunistickou stranou. Nedostatok kádrov pre politickú prácu v armáde sa riešil prijímaním pracovníkov straníckeho aparátu do armády, ale aj vytvorením vojensko-politických škôl a výchovou nových kádrov.

Režim považoval za potrebné podchytiť nielen dôstojnícky zbor, ale aj vojakov základnej vojenskej služby alebo mladších dôstojníkov, ktorí boli organizovaní v Československom zväze mládeže. Pod hlavičkou tejto organizácie sa tiež organizovali rôzne akcie a hnutia, zamerané na skvalitnenie výcviku či politickej výchovy, ale aj záujmové činnosti (umelecké vystúpenia či športové podujatia).

Text: Mgr. Matej Medvecký, PhD.
Vojenský historický ústav

Foto: VHÚ

Generál Oskar Jeleň (1904 – 1986)

Rodák z Rybárpola ukončil v roku 1924 štúdium na Učiteľskom ústave v Turčianskych Tepliciach a pracoval ako pedagóg, bol dôstojníkom v zálohe. V roku 1938 sa zapojil do komunistickej ilegality, zúčastnil sa SNP najprv ako vojak, po jeho potlačení bojoval ako partizán. Po vojne sa stal predsedom Okresného národného výboru v Poprade, bol členom Slovenskej národnej rady a Ústredného výboru Komunistickej strany Slovenska. Do armády vstúpil v rámci straníckeho náboru k 1. júnu 1949 v hodnosti plukovníka a po krátkom kurze začal pôsobiť ako náčelník správy výchovy a osvetu Vojenskej oblasti 4. Od leta 1950 pôsobil ako zástupca náčelníka generálneho štábu pre veci politické, neskôr ako 1. zástupca náčelníka Hlavnej politickej správy MNO a od októbra 1951 ako jej náčelník. Vo februári 1951 ho povýšili do generálskej hodnosti. Začiatkom roka 1952 sa stal námestníkom ministra národnej bezpečnosti, neskôr ministra vnútra, pričom do jeho kompetencie patrili pohraničná stráž, vojenská kontrarozvedka, vnútorná stráž, civilná obrana, správa požiarnej ochrany a mobilizačný odbor MNB, resp. MV. Aj napriek zastávanej funkcii sa stal predmetom záujmu Štátnej bezpečnosti, súčasne sa podieľal na konštrukcii procesu proti tzv. slovenským buržoáznym nacionalistom (G. Husák a spol.). V apríli 1954 ho povýšili na generálporučíka. Od konca roka 1954 zastával funkciu povereníka vnútra, súčasne pôsobil aj ako poslanec. V rokoch 1960 – 1967 pracoval ako čs. veľvyslanec v Poľsku. Do aktívnej politiky sa už nevrátil.

Licenčná Dakota

Lisunov Li-2, vrtuľové dvojmotorové dopravné lietadlo (sovietska licenčná verzia Douglas DC-3) je v súčasnosti v zbierke VHM – Mo Svidník (Vojenské historické múzeum – Múzejné oddelenie Svidník). Lietadlo bolo do zbierkového fondu oficiálne získané od podniku Reštaurácie Žilina. Exponát bol v roku 1973 umiestnený pri starej ceste nad obcou Vyšný Komárnik.

Li-2 je vojenské dopravné dvojmotorové lietadlo, ktoré je sovietskou verziou amerického lietadla Douglas DC-3, vyrábaného v licencií z roku 1937.

Najlepšie lietadlo svojich čias

Douglas DC-3 vznikol podľa požiadaviek leteckej spoločnosti American Airlines. Prvý prototyp vzlietol 17. decembra 1935 v Santa Monike. Od začiatku sa vyrábalo niekoľko verzií: DST (pre 28 pasažierov na sedadlách alebo štrnásť na ležadlách), DC-3 (pre 21 cestujúcich), DST-B (pre 28 osôb s ležadlami v prednej časti a bežnými sedadlami vzadu), DST-A (verzia poháňaná dvojicou dvojhviezdicových pohonných jednotiek Pratt & Whitney Twin Wasp), DC-3A (s motormi Twin Hornet) a DC-3B (vyrábaná pre dopravcu TWA).

Vyššie 10-tisíc kusov sa vyrobilo priamo v USA, ďalších 485 v Japonsku vo firmách Showa a Nahajima. A napokon vyše 2-tisíc ako Lisunov Li-2 v bývalom ZSSR. Pome-

novanie Dakota zaviedla britská RAF. Vojenské verzie vo vojenskom letectve USA niesli rôzne označenia, napr. dopravná verzia C-47 Skytrain alebo výsadkový variant C-53 Skytrooper.

V roku 1936 získalo ZSSR 20 kusov DC-3, spolu s dvomi nezostavenými drakmi, ako vzor pre začiatok vlastnej licenčnej výroby. Douglas DC-3 bol upravený pre sovietske potreby pod vedením konštruktéra B. P. Lisunova. Konštruktér so svojimi kolegami strávil niekoľko mesiacov priamo v Santa Monike. Po úspešných skúškach bolo lietadlo zavedené 11. 5. 1939 do sériovej výroby pod označením PS-84 (PS – passażirskij samolet, 84 – číslo továrne pri Moskve, kde sa vyrábali). Od roku 1941 sa lietadlá vyrábali v Taškente. Po invázii Nemecka do ZSSR boli lietadlá oficiálne označované Lisunov Li-2.

Na Li-2 došlo k niekoľkým úpravám. Nástupné dvere v lietadle sa oproti DC-3 presunuli na pravú stranu trupu a nákladové vráta boli posunuté takmer na krídlo lietadla. V uvoľnenej zadnej časti trupu vo vojenských verziách boli umiestnené po oboch stranách guľomety. V hornej časti trupu boli guľometné kupoly. Výzbroj tejto verzie Li-2 tvorili tri guľomety ŠKAS 7,62 mm a letecký guľomet 12,7 mm UBK. Lietadlá mali dva motory Ševcov AŠ-62 s výkonom 735 kW (v licencií vyrábané motory Wright SRG-1820F), neskôr AŠ-62IR. Niektoré Li-2 boli vybavené motormi M-88 s výkonom 808 kW. Tie mohli prepravovať 25 vojakov a dosiahli rýchlosť 350 km/h.

Prvé vyrobené lietadlá boli využívané na linkách Moskva – Štokholm a Moskva –

Berlín. Lietadlá Li-2 boli využívané počas druhej svetovej vojny na prepravu munície, zásob a ranených. Li-2 slúžilo aj ako bombardovacie lietadlo. Bomby zhadzovali ručne znútra trupu, neskôr malo závesy na 4 bomby.

Pomáhali SNP

Počas druhej svetovej vojny lietal Li-2 aj nad územím Československa. Po vypuknutí SNP sa využívali pri preprave osôb a materiálu na pomoc Povstaniu (okrem iného aj 2. čs. paradesantnej brigády). V povojnových rokoch niekoľko kusov Li-2 zakúpili Československé aerolínie (využívali aj originál DC-3). Medzi mechanikmi však neboli Li-2 veľmi obľúbené pre nižšiu spoľahlivosť motorov.

V súčasnosti sú v zbierkach VHÚ-VHM dve lietadlá Li-2. Jedno je umiestnené v Parku bojovej techniky vo Svidníku. Druhé sa nachádza pri starej cestnej komunikácii neďaleko obce Vyšný Komárnik. V 60. rokoch minulého storočia sa postupne Li-2 z letectva vyradzovali. Niektoré našli netradičné využitie. Aj lietadlo, ktoré je dnes vo Vyšnom Komárniku. V roku 1967 po jeho poslednom lete z letiska Praha – Kbely na staré žilinské letisko Brezový majer stroj presunuli pred Dom odborov v Žiline a otvorili v ňom cukráreň. Po dvoch rokoch ho presunuli do Sadu mieru na Bôriku (dnešný Park L. Štúra). V lete 1973 bolo lietadlo premiestnené do Vyšného Komárnika, do priestorov Duklianskeho bojiska.

Text a foto: Mgr. Ivan Cuper
VHÚ-VHM-Mo Svidník

Technické údaje:

dĺžka: 19,65 m
rozpätie krídel: 28,81 m
výška: 5,15 m
plocha: 91,7 m²
hmotnosť – prázdny: 7 650 kg
– vzletová: 11 700 kg
max. rýchlosť: 378 km/h
(vo výške 2 000 m)
dolet: 2 200 km
dostup: 5 600 m
pohon: 2x hviezdicový motor
Ševcov AŠ-62, AŠ-62 IR

Vrtulové dvojmotorové dopravné lietadlo Lisunov Li-2 zo zbierkového fondu VHM – Múzejné oddelenie Svidník